

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
GMINY KRAŚNIK**

na lata 2004-2013

KRAŚNIK, PAŹDZIERNIK 2004

Niniejszy dokument stanowi załącznik

do

Uchwały Rady Gminy Kraśnik

w sprawie przyjęcia
„Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kraśnik”
na lata 2004-2013

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
I. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego	7
II. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem Planu	7
1. Położenie, powierzchnia	7
2. Ludność	8
3. Osadnictwo	9
4. Historia	10
4.1 Rys historyczny Gminy Kraśnik	10
4.2 Przynależności administracyjne	11
5. Środowisko przyrodnicze	12
5.1 Budowa geologiczna	12
5.2. Morfologia	14
5.3. Gleby	14
5.4. Lasy	17
5.5. Hydrologia	18
5.5.1. Wody powierzchniowe	18
5.5.2. Wody podziemne	20
5.6. Warunki klimatyczne	22
5.7. Surowce mineralne	23
5.8. Zagrożenia środowiska	24
5.9. Formy ochrony przyrody	26
5.9.1. Pomniki przyrody	26
5.9.2. Obszary chronionego krajobrazu	27
5.9.3. Korytarz ekologiczny	28
5.9.4. Lasy ochronne	29
5.9.5. Projektowane użytki ekologiczne	30
5.9.6. Parki podworskie	31
5.9.7. Projektowany rezerwat leśny im. J. Motyki	33
6. Dziedzictwo kulturowe	34
6.1. Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej	34
6.2. Strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej	35
6.3. Architektura sakralna	36
6.3.1. Parafie	36
6.3.2. Kapliczki	37
6.4. Cmentarze i miejsca pamięci narodowej	39
6.5. Architektura przemysłowa	42
6.6. Osadnictwo	42
6.7. Założenia dworsko – parkowe	43
6.8. Karczmy	44
6.9. Zabytkowy drzewostan	44
7. Zagospodarowanie przestrzenne	44
7.1. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego	44
7.2. Infrastruktura techniczna	46
7.3. Gospodarka wodno-ściekowa	47
7.4. Gospodarka energetyczna	48

7.5. Gospodarka odpadami	49
7.6. Gospodarka cieplna	53
7.7. Gospodarka gazowa	53
7.8. Własność nieruchomości	54
7.9. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego	54
7.10. Identyfikacja problemów	55
8. Gospodarka	57
8.1. Główni pracodawcy, ilość osób zatrudnionych w danych sektorach	57
8.1.1. Główni pracodawcy	57
8.1.2. Gmina Kraśnik – cegielniane zagłębie	58
8.2. Struktura podstawowych branż na terenie gminy	61
8.3. Rolnictwo	61
8.4. Identyfikacja problemów	65
9. Sfera społeczna	66
9.1. Sytuacja demograficzna i społeczna terenu	66
9.1.1. Ludność	66
9.1.2. Przyrost naturalny i migracje	68
9.1.3. Struktura płci	69
9.1.4. Poziom wykształcenia	70
9.2. Warunki życia mieszkańców, grupy społeczne wymagające wsparcia	71
9.2.1. Szkoły	72
9.2.2. Zdrowie	73
9.2.3. Kultura	73
9.2.4. Turystyka	76
9.2.5. Sport	80
9.2.6. Pomoc społeczna	81
9.3. Rynek pracy	83
9.4. Identyfikacja problemów	86
III. Zadania polegające na poprawie sytuacji na danym obszarze	88
1. Celowość zadań planowanych do realizacji	88
2. Lista zadań	90
IV. Realizacja zadań i projektów	93
V. Powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie gminy/powiatu/województwa	103
VI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć planu Rozwoju Lokalnego	105
VII. Plan finansowy na lata 2004-2006	106
VIII. System wdrażania Planu	142
IX. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	145
1. Monitoring wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego	145
2. Ocena Planu Rozwoju Lokalnego	147
3. Komunikacja społeczna i promocja Planu	148
4. Zmiany w Planie Rozwoju Lokalnego	149
PODSUMOWANIE	151
X. Załączniki	152
XI. Spis tabel	156
XII. Spis wykresów	158
XIII. Źródła	159

WSTĘP

Rozwój społeczno-gospodarczy każdej jednostki terytorialnej wymaga właściwego planowania działań, uwzględniającego odpowiednio zdefiniowane problemy oraz hierarchię działań pod względem ich efektywności i stopnia akceptacji społecznej.

Planowanie strategiczne w szybko zmieniającym się i coraz bardziej konkurencyjnym otoczeniu znacznie zwiększa prawdopodobieństwo sukcesu i umożliwia racjonalne gospodarowanie zasobami i potencjałem gminy.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kraśnik przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną gminy, określa problemy, formułuje cele i zawiera opis strategii zmierzającej do osiągnięcia rozwoju społecznego i gospodarczego. Szacuje spodziewane efekty planowanych działań i ich wpływ na przebieg procesów rozwojowych oraz wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych gminy.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kraśnik określający problemy i wytyczający cele ma służyć wykorzystaniu szans gminy, jak również uświadomić mieszkańcom rolę poszczególnych instytucji w jego wdrażaniu. Stwarza również zbiór oczekiwań mieszkańców, pozostających do uwzględnienia przez władze gminy przy podejmowaniu decyzji. To zestaw działań, które mają zostać pojęte w określonym otoczeniu i terminie, zmierzających do długotrwałego i zrównoważonego rozwoju Gminy Kraśnik.

Plan zawiera informacje o planowanych projektach i zadaniach inwestycyjnych na lata 2004-2006 wraz ze wskazaniem źródeł ich finansowania. Horyzont czasowy tego opracowania wynika z dokumentów przyjętych na poziomie krajowym, w szczególności z Narodowego Planu Rozwoju na lata 2004-2006. Zasada programowania narzuca konieczność rozpatrywania pewnych zdarzeń również w dłuższym horyzoncie czasowym, dlatego też w ogólnym zarysie wskazano propozycje zadań na lata 2007- 2013, tj. lata odpowiadające kolejnemu okresowi programowania funduszy strukturalnych, które są jednym z podstawowych źródeł współfinansowania zadań zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego.

Plan Rozwoju Lokalnego został przygotowany na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Kraśnik i Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kraśnik. Jest uszczegółowieniem zapisów Strategii Rozwoju Gminy Kraśnik. Cele strategiczne „Strategii Gminy Kraśnik” są celami „Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kraśnik”, natomiast cele operacyjne „Strategii Rozwoju Gminy Kraśnik” są zarazem kierunkami działań „Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kraśnik”. Konkretyzacją kierunków są zadania, prowadzące do ich realizacji.

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem uchwalanym przez Radę Gminy, określającym najważniejsze działania mające na celu ciągły rozwój gminy oraz przewidywane efekty tych działań.

Samorząd gminny wytycza i zatwierdza działania – wykonalne technicznie, realnie ekonomicznie i akceptowane społecznie, ale nie może pozostać jedynym ich realizatorem. Warunkiem powodzenia jest współpraca przy realizacji zamierzeń władz samorządowych, mieszkańców gminy i środowiska przedsiębiorców.

Podstawowym narzędziem rozwoju Planu Lokalnego są środki publiczne. Potrzeby i ambitne zamierzenia przekraczają możliwości finansowe samorządu gminnego. Dlatego konieczne będzie stosowanie takich metod działania jak: pozyskiwanie pozabudżetowych środków (w tym Unii Europejskiej) na inwestycje, przedsięwzięcia publiczno-prywatne, współpracę międzygminną i zagraniczną.

Dokument został przygotowany przez Zespół ds. Opracowania Planu Rozwoju Lokalnego, powołany przez Wójta Gminy Kraśnik (Zarządzenie Nr 6/2004 z dnia 15 marca 2004 r.). Został sporządzony w oparciu o wytyczne Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej określone w „Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego. Uzupelnienie Programu” (Warszawa, kwiecień 2004).

Trudno planować właściwy rozwój społeczno-gospodarczy gminy bez bezpośredniego zaangażowania samych mieszkańców, którzy najlepiej znają problemy lokalne, i dzięki którym każde opracowanie o charakterze programowym przenoszone jest na grunt rodzimy.

Zgodnie z zasadą partnerstwa Plan Rozwoju Lokalnego powstał przy współudziale partnerów społecznych, do których zwrócono się z prośbą o zgłoszenie własnych wniosków i propozycji do niniejszego dokumentu.

Podczas prac nad Planem wykorzystano opinie i wnioski, przekazane przez reprezentantów społeczności lokalnej. Ponadto posilkowano się wnioskami składanymi do Urzędu Gminy dotyczącymi potrzeb w zakresie rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej i społecznej. Ostatnim etapem konsultacji społecznej była praca nad tym dokumentem na poziomie komisji Rady Gminy.

Przygotowując Plan Rozwoju Lokalnego, podobnie jak w strategii, gminę potraktowano kompleksowo. W związku z tym identyfikowano problemy i zadania wykraczające poza sferę zadań Gminy Kraśnik, jako jednostki samorządu terytorialnego.

Lokalny Plan Rozwoju Gminy Kraśnik będzie służył zapewnieniu koncentracji środków finansowych na strategicznych celach gminy oraz będzie wpływał na efektywność ich wykorzystania. Poprzez strategiczne działania oraz długofalowe programowanie i konsekwentną realizację programu powinny zostać rozwiązane podstawowe problemy rozwoju Gminy Kraśnik.

I. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

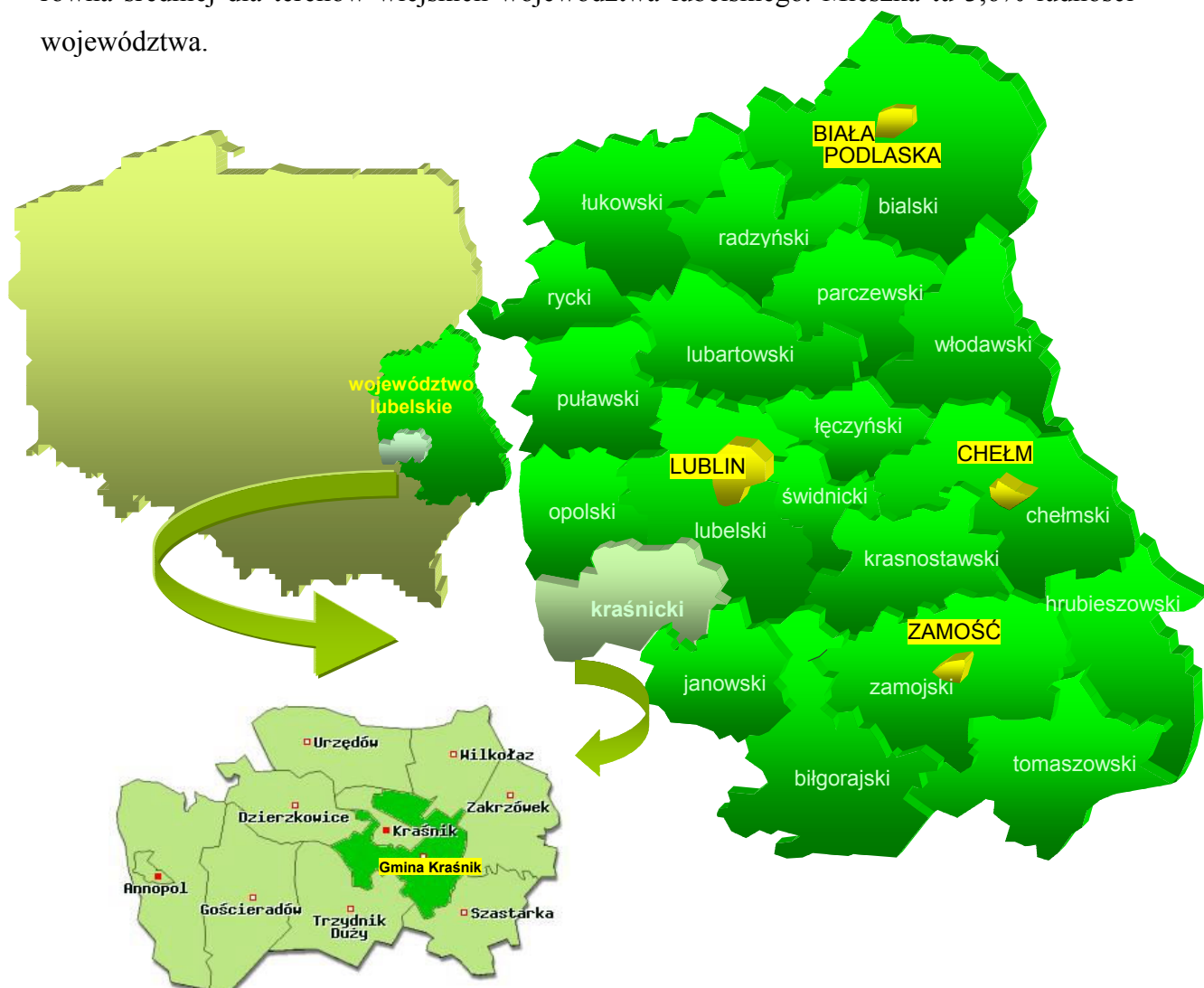
Obszarem realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kraśnik będzie gmina wiejska Kraśnik. Plan rozwoju lokalnego obejmuje lata 2004 – 2013, przy czym został on podzielony na dwa okresy: lata 2004 – 2006 oraz lata 2007 – 2013.

II. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem Planu Rozwoju Lokalnego

1. Położenie, powierzchnia

Gmina Kraśnik położona jest w południowo – zachodniej części województwa lubelskiego. Gmina od południa i wschodu graniczy z dwoma gminami: Trzydnik Duży i Szastarka, od zachodu z gminą Dzierzkowice, od północy z gminą Urzędów i Wilkołaz. W znacznej części Gmina otacza miasto Kraśnik.

Gmina Kraśnik zajmuje powierzchnię 105,4 km², co stanowi 1,9% powierzchni województwa, a gęstość zaludnienia na obszarze gminy wynosi 66,02 os/km² i jest niemal równa średniej dla terenów wiejskich województwa lubelskiego. Mieszka tu 3,6% ludności województwa.

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych z Internetu (Związek Powiatów Polskich).

Gmina Kraśnik położona jest przy ważnych szlakach komunikacyjnych. Najważniejsze to: droga z Białegostoku przez Lublin, Kraśnik, Janów do Rzeszowa (Nr 19) i droga Kielce – Kraśnik – Frampol - Zamość (Nr 74). Duże znaczenie ma również droga do Opola Lubelskiego i Puław (Nr 883). Przez pn. i pn. - wsch. część obszaru, omijając dolinę Wyżnicy prowadzi linia kolejowa Lublin – Rozwadow.

2. Ludność

Gmina Kraśnik liczy 6 959 mieszkańców, w tym 3 564 kobiet i 3 395 mężczyzn.

Tabela nr 1. Ludność Gminy Kraśnik. Stan na 31.12.2003 r.

Powierzchnia km ²	Sołectwa	Miejscowości	Ludność			
			ogółem	mężczyźni	kobiety	kobiety na 100 mężczyzn
105,40	16	20	6 959	3 395	3 564	103

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego – Tom II.

W strukturze wiekowej ludności Gminy Kraśnik, tak jak w całym kraju, zaznacza się starzenie populacji. Stwierdzić jednak należy, że struktura wiekowa mieszkańców gminy jest wyraźnie młodsza niż w gminach sąsiednich.

Tabela nr 2. Charakterystyka ludności Gminy Kraśnik wg wieku i płci. Stan na 2002 r.

Wiek	Razem	%	0-6	%	7-15	%	16-24	%	25-64	%	pow. 65	%
Ogółem	6980	100%	558	8%	1 003	14,4%	1 033	14,8%	3 395	48,6%	991	14,2%
Mężczyźni	3412	48,9	286	8,4%	504	14,8%	527	15,5%	1 721	50,4%	374	11,0%
Kobiety	3568	51,1	272	7,6%	499	14,0%	506	14,2%	1674	46,9%	617	17,3%

Dane: Opracowanie własne na podstawie „Raportu z wyników spisów powszechnych 2002, Województwo Lubelskie”.

Gmina utrzymała charakter rolniczy. Główną jej funkcją jest i planuje się, że będzie w przyszłości produkcja żywności, uzupełnianą natomiast rekreacją. Znaczna część omawianego obszaru gminy włączona jest w system obszarów chronionych województwa lubelskiego (Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu).

3. Osadnictwo

Obszar Gminy Kraśnik odznacza się układem sieci osadniczej, którego początki sięgają średniowiecza. Najstarszą osadą na tym terenie jest: Stróża, która powstała jako strażnica przy szlaku handlowym polsko – ruskim wiodącym z Krakowa do Kijowa i tworzyła z Kraśnikiem duży zespół osadniczy.

W granicach Gminy Kraśnik znajduje się 16 sołectw. Są to:

- 1) Dąbrowa Bór
- 2) Karpiówka
- 3) Kowalin
- 4) Lasy
- 5) Mikulin
- 6) Pasięka
- 7) Pasięka Kolonia
- 8) Podlesie
- 9) Słodków Pierwszy
- 10) Słodków Drugi
- 11) Słodków Trzeci
- 12) Spławy Pierwsze
- 13) Spławy Drugie
- 14) Stróża
- 15) Stróża Kolonia
- 16) Suchynia

Największymi sołectwami są: Słodków Pierwszy i Stróża Kolonia, najmniejszymi Pasięka Kolonia i Mikulin.

O osadnictwie na terenie gminy poza czynnikami historycznymi, jak istnienie szlaków komunikacyjnych, osad miejskich, przynależność do ordynacji, dóbr kościelnych czy królewskich i zmiany tej przynależności w dużej mierze decydowały czynniki geograficzne, przede wszystkim dostępność do wody. Większość wsi położona jest w dolinie rzeki Wyżnicy i jej dopływów. Te najstarsze wsie to łańcuchówki, o zwartej zabudowie z charakterystycznym pasmowym układem pól. Młodsze osadnictwo wykracza poza dolinę, przyjmując różne formy. Jedną z nich są powstałe po parcelacji rzędówki, usytuowane wzdłuż dróg tyczonych prosto, niezależnie od morfologii terenu. Ten typ występuje we wschodniej

części opisywanego obszaru (Stróża Kolonia, Karpiówka Kolonia). Inną formą jest zabudowa wzdłuż głównych tras komunikacyjnych (Splawy, Kowalin). Na terenie gminy rzadko spotyka się zabudowę rozproszoną, jedynie w strefie wododziału Sanny i Wyżnicy (Mikulin, Pasięka Kolonia). *(Opracowanie własne na podstawie: „Inwentaryzacja Środowiska Przyrodniczego w Gminie Kraśnik, Lublin 1994).*

4. Historia

4.1. Rys historyczny Gminy Kraśnik

Gmina Kraśnik została utworzona 1 stycznia 1973 r. z terenów położonych wokół miasta Kraśnika. W jej skład weszły miejscowości należące wcześniej do Gromadzkiej Rady Narodowej w Stróży i Olbięcinie oraz Miejskiej Rady Narodowej w Kraśniku.

Dzieje Gminy ze względu na położenie w dużym stopniu związane są z przeszłością miasta. Najstarsze zachowane ślady pochodzą sprzed 13 tys. lat, a korzystne warunki przyrodnicze terenów nad górną Wyżnicą sprzyjały rozwojowi osadnictwa przez następne tysiąclecia w pradziejach, zwłaszcza w młodszej epoce kamienia (neolicie – 5-2 tys. lat p.n.e.) oraz w okresie plemiennym wczesnego średniowiecza (VII – X w. n.e.), kiedy istniały tu rozległe osady. Po włączeniu do państwa Piastów były to tereny pograniczne, położone przy ważnym szlaku na Ruś. Nazwa najwcześniej wymienianej w źródłach wsi Stróża (w poł. XIII w.), świadczy o jej funkcji strażniczej w kasztelanii zawichoskiej. Tu mieściła się też siedziba najstarszej w okolicy parafii.

Pomyślne okresy rozwoju przerywane były od XII w. najazdami Tatarów, Litwinów i Rusinów. W XIV w. znajdował się tu kompleks dóbr Gorajskich, później Tęczyńskich, a od 1604 roku klucz Ordynacji Zamoyskiej z siedzibą w Stróży. Wsie wokół miasta stanowiły jego przedmieścia i zaplecze gospodarcze. Znajdowały się w nich folwarki właścicieli oraz klasztoru kanoników regularnych z Kraśnika. Potop szwedzki i najazdy kozackie w połowie XVII w. zapoczątkowały upadek gospodarczy. W folwarku klasztornym w Pasięce stacjonowały wojska siedmiogrodzkie, które następnie złupiły Kraśnik. Wojny i przemarsze wojsk, w kolejnych stuleciach powodowały zniszczenia i zarazy, które dziesiątkowały ludność.

W czasie powstania styczniowego 17 lipca 1863 roku na południe od Stróży doszło do potyczki Oddziału Powstańczego z Kozakami. Podczas I Wojny Światowej w sierpniu 1914 roku i w lipcu 1915 roku rozegrały się tu walki między wojskami austrowęgierskimi i rosyjskimi znane w historii jako I i II bitwa kraśnicka. Spowodowały one duże zniszczenia

i liczne mogiły żołnierskie. Przeniesiono je na cmentarz zbiorczy koło stacji kolejowej w Kraśniku.

W okresie międzywojennym powstało w wyniku parcelacji i karczowania lasów kilka nowych wsi o charakterze kolonii. Zapoczątkowana w 1938 roku budowa Fabryki Amunicji w ramach COP i osiedla przyfabrycznego zapowiadała zmiany regionu w kierunku uprzemysłowienia.

Istotnym czynnikiem była też obecność jednostki wojskowej – 24 Pułku Ułanów. Wybuch wojny zahamował korzystne tendencje rozwojowe. Okupacja spowodowała zniszczenia gospodarcze i duże straty wśród ludności. W regionie działały różne organizacje niepodległościowe i oddziały partyzanckie: ZWZ – AK, NSZ, GL – AK. W rejonie Stróża – Słodków działała silna placówka AK-NOW pod dow. por. E. Wróbla. W Karpiówce od 1942 roku istniał oddział GL pod dow. L. Plichy.

Po wojnie zmieniła się zasadniczo zabudowa wsi z drewnianej na murowaną, głównie w latach 70 i 80, w skutek ożywionej eksploatacji pokładów miejscowej gliny lessowej. Znaczna część mieszkańców znalazła zatrudnienie w pobliskiej Fabryce Łóżysk Tocznych, powstającej na bazie przedwojennej Fabryki Amunicji.

O bogatej przeszłości regionu świadczą nieliczne już zabytki. Do najciekawszych należy murowana kaplica w Stróży Kolonii na planie trójkąta, zbudowana z fundacji Zamoyskich i nieliczny starodrzew z nieistniejącego już założenia dworskiego. Niedaleko na polach znajduje się tajemniczy kopiec, być może starożytny kurhan, o którym krążą liczne legendy.

4.2. *Przynależności administracyjne*

W momencie kształtowania się państwowości polskiej w II poł. X w. obszar Gminy Kraśnik podobnie jak zachodnia część Lubelszczyzny zamieszkiwany był przez Lędzian i do połowy XII w. wchodził w skład tzw. "prowincji" sandomierskiej.

W 1234 r. po raz pierwszy wzmiankowana jest kasztelania lubelska, określana później mianem „terra”. Od początku XIII w. do 2 poł. XIV w. Kraśnik wraz z okolicznymi ziemiami w podziale administracyjnym należy do Ziemi Sandomierskiej kasztelanii zawichoskiej.

W 1471 r. za panowania Kazimierza Jagiellończyka zostało utworzone województwo lubelskie, m.in. z części woj. sandomierskiego. Województwo lubelskie składało się z powiatów: lubelskiego i urzędowskiego, do którego należały tereny Gminy Kraśnik. Pozostawała w nim do 1795 r.

W wyniku III rozbioru cała Lubelszczyzna została zajęta przez Austrię i określona mianem Galicji Zachodniej z *gubernium* wyznaczonym w Krakowie. Ziemia Kraśnicka weszła w skład dystryktu urzędowskiego. W 1803 r. włączona została w skład cyrkułu (obwodu) lubelskiego.

W 1809 r. województwo lubelskie - przemianowane na departament - weszło w skład Księstwa Warszawskiego. Departament, na czele którego stał prefekt dzielił się na 10 powiatów, w tym m. in. powiat kraśnicki - utworzony 17 kwietnia 1810 r. Podział administracyjny Księstwa Warszawskiego był podziałem zupełnie nowym, nie nawiązującym do tradycyjnego podziału administracyjnego dawnej Polski.

W 1816 r. powołano nowe województwa i obwody, które składały się z dwóch lub trzech dawnych powiatów. Tereny Gminy Kraśnik weszły w skład obwodu zamojskiego z siedzibą w Janowie Lubelskim. W marcu 1837 r. przynależą do nowo utworzonej Guberni Lubelskiej - obwód zamojski. W 1842 r. ponownie zamieniono obwody na powiaty. Powstał wówczas powiat zamojski, w którego skład wszedł dawny powiat kraśnicki. Od 1844 r. w nowym podziale administracyjnym Królestwa, dokonany przez władze carskie tereny naszej gminy pozostają nadal w powiecie zamojskim z siedzibą w Janowie Lubelskim.

W wyniku reformy administracyjnej 1866 r. tereny wchodziły w skład nowo powstałego powiatu janowskiego guberni lubelskiej. W 1867 r. parafia Kraśnik, obsługująca również tereny sąsiadujące - przechodzi z dekanatu urzędowskiego do utworzonego dekanatu janowskiego.

Po I wojnie światowej nadal pozostał powiat janowski. 30 września 1942 r. decyzją Gubernatora Dystryktu Lubelskiego przeniesiono siedzibę starostwa powiatowego z Janowa Lubelskiego do Kraśnika. W 1944 r. powstał powiat kraśnicki z siedzibą w Kraśniku, w skład którego wchodziło 15 gmin wiejskich, w tym osady o charakterze miejskim i dwa miasta. Zlikwidowany został w 1975 r.

5. Środowisko przyrodnicze

5.1. Budowa geologiczna

Obszar Gminy Kraśnik leży w obrębie paleozoicznego podniesienia radomsko-kraśnickiego stanowiącego podłoże pd. - zach. skrzydła niecki lubelskiej. Sztynne podłoże krystaliczne występuje tu na głębokości ok. 12 km. Niecka oddziela sztywną platformę wschodnioeuropejską od struktur fałdowych Europy Zachodniej. Wypełniają ją miększe

osady mezozoiczne, które kierunkiem i układem warstw nawiązują do struktur paleozoicznych.

Zasadnicze znaczenie w budowie geologicznej obszaru gminy mają skały kredowe. Gmina położona jest w obrębie dwóch jednostek strukturalnych: antykliny Kraśnika i synkliny Liśnika. Oś antykliny na omawianym obszarze wydłużona jest z pn.- zach. ku pd.- wsch. i pokrywa się z osią doliny Wyżnicy od wschodniej granicy gminy do Stróży. Spąg kredy znajduje się najpłycej, na głębokości 100 m, przy zachodniej granicy terenu we wsi Wyżnica.

Skały kredowe budujące omawiany obszar należą do trzech pięter stratygraficznych: górny i środkowy kampan i dolny mastrycht. Ważna stratygraficznie granica kampanu i mastrychtu przebiega powyżej krawędzi prawego zbocza Wyżnicy. Pod względem litologicznym w osadach kampanu przeważają skały z grupy opok. Zawartość węgla wapnia waha się w nich od 23% do 65%. Skały te tworzą podłoże przedczwartorzędowe znacznej części obszaru gminy. W południowej części gminy, między Mikulinem i Podlesiem odsłaniają się skrawki utworów kampanu środkowego.

W południowej i południowo-wschodniej części gminy stwierdzono występowanie osadów trzeciorzędowych pochodzących z miocenu.

Na utworach kredowych i trzeciorzędowych zalegają osady czwartorzędu. Zlodowacenie środkowopolskie reprezentują piaski i żwiry. W części południowej dominują osady, powstałe w czasie ostatniego zlodowacenia: piaski rzeczne z drobnymi żwirkami oraz less, utwór najpowszechniej występujący na powierzchni. Płat lessowy południowej części obszaru stanowi przedłużenie lessów głębokich Roztocza i Wyżyny Lubelskiej ciągnących się na południe od linii Kraśnik-Krasnystaw. Grubość pokrywy lessowej dochodzi tu do 10,5 m.

Osady na terenie gminy reprezentowane są głównie przez: piaski, piaski pylaste oraz torfy i muły, występujące w dolinach. Grubość ich w dolinie Wyżnicy wynosi od 3 do 5 m. Na pn. od wsi Dąbrowa spotyka się osady eoliczne w postaci wyd. *(Opracowanie własne na podstawie: „Inwentaryzacja Środowiska Przyrodniczego w Gminie Kraśnik, Lublin 1994).*

5.2. Morfologia

Gmina Kraśnik leży na Wzniesieniach Urzędowskich, tworzących trzon Wyżyny Lubelskiej, w części graniczącej z Roztoczem Zachodnim. Jest to obszar hipsometrycznie zróżnicowany, o dużej różnicy wysokości poziomu wierzchołków i dna doliny. Najwyższy punkt (295,5 m n.p.m.) znajduje się we wschodniej części wsi Słodków Trzeci, na działce wodnym dorzecza Wyżnicy i Bystrzycy, najniższy zaś (182 m n.p.m.) położony jest w dolinie Wyżnicy przy zachodniej granicy gminy w Suchyni.

Najwyższą i najbardziej urozmaiconą rzeźbą odznacza się południowa część gminy położona na obszarze lessowym. Charakterystycznym elementem krajobrazu tych okolic są nieckowate doliny denudacyjne, suche doliny erozyjno-denudacyjne, wąwozy i związane z nimi debrza, a z mniejszych form miseczkowate zagłębienia bezodpływowe oraz kotły i studzienki suffozyjne. We wschodniej i południowo-wschodniej części terenu (Słodków Trzeci, Karpiówka), dzięki rytmicznemu powtarzaniu się niektórych form, rzeźba upodabnia się do rzeźby roztoczańskiej, nie spotykanej w innych częściach województwa.

Obecna rzeźba terenu gminy ukształtowała się nie tylko w wyniku naturalnych procesów geomorfologicznych. Dużą rolę odegrały również gospodarka człowieka, w wyniku której powstały nowe formy rzeźby: skarpy lessowe i głębocznice, groble, rowy, nasypy. Gospodarka człowieka ożywiła również tempo procesów rzeźbotwórczych: wzmogła erozję na wylesionych obszarach, zwłaszcza na stokach i w obrębie głębocznic, przyspieszyła akumulację osadów wynoszonych z wyższych partii do dolin. *(Opracowanie własne na podstawie: „Inwentaryzacja Środowiska Przyrodniczego w Gminie Kraśnik, Lublin 1994).*

5.3. Gleby

Na terenie Gminy Kraśnik dominują grunty orne. Zajmują one 54% powierzchni gminy. Zróżnicowanie skał podłoża oraz rzeźba terenu zadecydowały o wykształceniu się różnych typów gleb w opisywanym terenie. Skałami macierzystymi gleb są lessy, margle opoki kredowe, piaski i aluwia rzeczne.

Największą powierzchnię zajmują gleby lessowe występujące na południe od doliny Wyżnicy. Gleby lessowe są pozbawione węgla wapnia do ok. 1,5 m i słabo zasobne w potas. Mimo wybitnie drobnoziarnistego składu mechanicznego, ich właściwości fizyczne, a zwłaszcza wodne, są korzystne. Są to gleby wysokiej produktywności, jednak bardzo podatne na zmywanie. Gleby lessowe wykazują przeważnie cechy bielcowe. Na obszarach

o większych spadkach występują gleby brunatne, które powstały przez zmycie górnych poziomów. Gleby te zaliczane są do II i III klasy bonitacyjnej i kompleksu gleb pszennych.

W pobliżu krawędzi doliny Wyżnicy występują rędziny. Charakteryzują się one znaczną zawartością próchnicy, słaboalkalicznym odczynem oraz zasobnością w odżywcze składniki (fosfor, potas). Urodzajność tych gleb obniża ciężki skład mechaniczny i łatwość zbrylania. Zaliczane są do III i IV klasy bonitacyjnej i kompleksu pszenno-wadliwego.

W północnej i północno-zachodniej części gminy występują gleby bielcowe wytworzone z piasków słabogliniastych. Gleby te mają słabo wykształcony poziom akumulacyjny z niewielką zawartością składników słabo przyswajalnych. Ze względu na lekki skład mechaniczny są mało zwarte i nadmiernie przepuszczalne. Zaliczane są do IV i V klasy bonitacyjnej i kompleksu żytnio-ziemniaczanego i żytnio-lubinowego.

W dolinie Wyżnicy i Urzędówki występują mady. Są to gleby o sporej zawartości próchnicy, odczynie zbliżonym do obojętnego, zasobne w łatwo przyswajalny fosfor i potas. Są one glebami wysokiej wartości produkcyjnej.

Na tle województwa lubelskiego Gmina Kraśnik wyróżnia się niższym niż średnia udziałem użytków rolnych (o 8%) i bardzo małym udziałem łąk i pastwisk. W gminie łąki stanowią pięciokrotnie mniejszy odsetek gruntów niż w województwie, a pastwiska trzykrotnie. W strukturze użytkowania ziemi dużą powierzchnię zajmują lasy. Jest to najbardziej lesista gmina leżąca w całości na Wyżynie Lubelskiej. (Opracowanie własne na podstawie: „Inwentaryzacja Środowiska Przyrodniczego w Gminie Kraśnik, Lublin 1994).

Tabela nr 3. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Kraśnik. Stan na 31.12.2002 r.

L.p.	Rodzaj użytku	Powierzchnia w ha
1	Grunty orne	5 689
2	Sady	437
3	Użytki zielone	245
4	Użytki rolne razem	6 371
5	Lasy	3 225
6	Tereny zabudowane	566
7	Tereny komunikacyjne	186
8	Tereny różne i nieużytki	99
9	Wody	54

Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy w Kraśniku.

Tabela nr 4. Grunty orne i użytki zielone wg klas bonitacyjnych. Stan na 31.12.2002 r.

Klasa gruntów	Użytki rolne		Grunty rolne		Użytki zielone	
	ha	%	ha	%	ha	%
I	-	-	-	-	-	-
II	96,8	1,63	95,8	1,68	1,00	0,4
III	54,2	0,91	-	-	54,2	22,12
IIIa	2 736,0	46,10	2 736,0	48,09	-	-
IIIb	1 467,6	24,73	1 467,6	25,78	-	-
IV	-	-	-	-	-	-
IVa	886,3	14,93	820,8	14,42	65,5	26,73
IVb	459,9	7,75	396,8	6,97	63,1	25,75
V	209,9	3,53	159,6	2,80	50,3	20,53
VI	23,3	0,39	12,4	0,21	10,9	4,44
VIz	-	-	-	-	-	-
Razem	5 934,0	100	5 689,0	100	245,0	100

Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy w Kraśniku.

Tabela nr 5. Grunty rolne wg kompleksów przydatności rolniczej. Stan na 31.12.2002 r.

Kompleks przydatności rolniczej		Powierzchnia w ha	Udział procentowy
Oznaczenie	Nazwa		
Grunty rolne			
1	Pszenny bardzo dobry	-	-
2	Pszenny dobry	95,80	1,68
3	Pszenny wadliwy	4 203,60	73,88
4	Żytni bardzo dobry	618,40	10,87
5	Żytni dobry	202,40	3,55
6	Żytni słaby	301,60	5,30
7	Żytni bardzo słaby	95,2	1,67
8	Zbożowo-pastewny mocny	159,60	2,80
9	Zbożowo-pastewny słaby	12,40	0,21
Razem grunty orne		5 689,00	100,00

Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy w Kraśniku.

Tabela nr 6. Użytki zielone wg kompleksów przydatności rolniczej. Stan na 31.12.2002 r.

Kompleks przydatności rolniczej		Powierzchnia w ha	Udział procentowy
Oznaczenie	Nazwa		
Użytki zielone			
1z	Bardzo dobre i dobre	55,20	22,50
2z	Średnie	128,60	52,48
3z	Słabe i bardzo słabe	61,20	24,97
Razem użytki zielone		245,00	100,00

Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy w Kraśniku.

5.4. Lasy

Na terenie Gminy Kraśnik grunty leśne zajmują powierzchnię 3 284,30 ha, w tym lasy stanowią 3 224,50 ha. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Gmina Kraśnik jest jedną z najbardziej lesistych gmin województwa leżącą w całości na Wyżynie Lubelskiej. W strukturze użytkowania lasy zajmują ponad 30%.

Tabela nr 7. Lesistość gmin powiatu kraśnickiego. Stan na 31.12.2002 r.

Miasto/Gmina	Powierzchnia gruntów leśnych						Lesistość w %
	ogółem	w tym lasy	publiczne			prywatne	
			razem	w tym			
				Lasy Państwowe	gminne		
w hektarach							
Gmina Kraśnik	3 284,3	3 224,5	2 244,3	2 243,3	-	1 040	30,6
Miasto Kraśnik	369,0	353,7	369,0	275,0	-	-	14,0
Miasto i Gmina Annopol	2 885,1	2 852,5	1 445,1	1 437,1	-	1 440,0	18,9
Gmina Dzierzkowice	2 050,9	2 016,9	1 565,9	1 527,9	29,0	485,0	23,2
Gmina Gościeradów	6 826,4	6 652,9	6 316,4	6 287,8	1,6	510	42,0
Gmina Szastarka	701,9	701,8	1,9	1,9	-	700,0	9,5
Gmina Trzydnik Duży	761,2	753,4	263,2	259,4	3,8	498,0	7,2
Gmina Urzędów	2 010,0	1 973,8	1 337,0	1 325,3	11,7	673	16,6
Gmina Wilkołaz	909,2	907,4	155,2	154,6	0,6	754	11,1
Gmina Zakrzówek	508,3	507	43,3	42,3	-	465	5,1

Dane: Opracowanie własne na podstawie „Rocznika Statystycznego Województwa Lubelskiego – Tom II”.

Lasy stanowiące naturalne zbiorowiska roślinności są ostoją dla zwierząt, pełnią również ważną rolę glebochronną a także regulatora stosunków wodnych. Zwłaszcza, że są to lasy na ogół występujące w strefach wododziałów. Z uwagi na skład gatunkowy są to przeważnie lasy wielogatunkowe, związane z siedliskami obfitującymi w węglan wapnia - lasy świeże i lasy mieszane świeże reprezentowane głównie jako zespół dębowo-grabowy. Szczególnie interesujące są jednorodne lasy bukowe przypominające zespół buczyny karpackiej oraz lasy grabowo-bukowe i lasy jodłowo-bukowo-grabowe występujące przy pn.-wsch. granicy naturalnego zasięgu jodły i buka. Osobliwością jest bardzo rzadkimi na Lubelszczyźnie zespół "kwaśnej" buczyny karpackiej. Na terenie gminy na zboczach dolin i wąwozów występują również ciekawe zespoły muraw kserotermicznych z rzadkimi gatunkami roślin kalcifilnych. Także i na łąkach spotyka się rzadkie gatunki i zespoły roślin (m. in. storczyki, pełnik europejski). W okolicach stacji PKP występuje jedna z najrzadszych roślin synantropijnych - iwa rzepieniolistna. W sumie na terenie gminy i miasta stwierdzono występowanie ponad 20 gatunków rzadkich w skali kraju, w tym 9 najrzadszych w Polsce roślin górskich i chronionych. *(Opracowanie własne na podstawie: „Inwentaryzacja Środowiska Przyrodniczego w Gminie Kraśnik, Lublin 1994).*

5.5. Hydrologia

5.5.1. Wody powierzchniowe

Obszar Gminy Kraśnik charakteryzuje się niewielkim zróżnicowaniem form występowania wód powierzchniowych. Gęstość sieci wodnej obszaru gminy należy do najmniejszych w Polsce.

Głównym ciekim Gminy Kraśnik jest Wyźnica, prawy dopływ Wisły. Źródła rzeki znajdują się w miejscowości Słodków Trzeci, leżącej 9 km na południowy-wschód od Kraśnika. Wyźnica charakteryzuje się śnieżno-deszczowym ustrojem zasilania. Maksymalne odpływy przypadają na kwiecień. Od kwietnia ilość płynącej wody zmniejsza się do rocznego minimum przypadającego na wrzesień. W październiku występuje drugie maksimum odpływu, którego występowanie wiąże się z zasilaniem opadowym i zmniejszonym parowaniem. Zwiększone przepływy w lutym spowodowane są roztopami, dzięki którym ilość odpływającej wody wzrasta. Zasilanie podziemne Wyźnicy wynosi 85% całkowitej objętości odpływu.

Wody powierzchniowe stojące zajmują na terenie gminy niewielką powierzchnię. Są to stawy rybne położone w dolinie Wyźnicy, w bezpośrednim sąsiedztwie koryta rzeki

w postaci zespołu pięciu małych stawów rybnych zlokalizowanych w miejscowości Pasieka i w Stróży Kolonii - kompleks stawów o powierzchni ok. 10,90 ha oraz stawy w Suchyni. Opisywane stawy zasilane są w wodę najczęściej bezpośrednio ze źródeł.

Źródła. Część wód z zasobów podziemnych dostaje się do rzeki przez źródła. Na obszarze gminy występują dwa obszary źródliskowe:

- 1) źródła w Słodkowie Trzecim wys. 224 m. n.p.m.
- 2) źródła w Pasiece na wys. 205 m. n.p.m.

Najważniejszym parametrem charakteryzującym źródła jest ich wydajność. Szczegółowe dane obrazuje tabela nr 8.

Tabela nr 8. Wydajność źródeł znajdujących się na terenie Gminy Kraśnik.

Numer źródła	Miejscowość	Wydajność źródła w l/s
1	Słodków Trzeci	4,70
2	Słodków Trzeci	0,25
3	Słodków Trzeci	20,10
4	Słodków Trzeci	0,01
5	Słodków Drugi	0,00
6	Słodków Drugi	0,10
7	Stróża Kolonia	0,40
8	Słodków Drugi	0,55
9	Stróża	>10,00
10	Słodków Drugi	0,00
11	Słodków Pierwszy	0,01
12	Pasieka	0,01
13	Pasieka	4,0
14	Pasieka	0,05
15	Pasieka Kolonia	0,5
16	Kraśnik - Pasieka	2,0

Opracowanie własne na podstawie: „Inwentaryzacja Środowiska Przyrodniczego w Gminie Kraśnik, Lublin 1994.

Z powyższego zestawienia wynika, że najwięcej jest źródeł małych, gdyż większość spośród nich ma wydajność mniejszą od 1 l/s. Tylko dwa źródła mają wydajność powyżej 10 l/s. W Gminie Kraśnik występują przeważnie źródła położone w pobliżu den dolinnych. Są to źródła podzboczowe, szczelinowe lub szczelinowo-warstwowe, często występujące zespołowo, niekiedy tworzące długie linie wypływu. Źródła wypływające u podstawy krawędzi doliny mają charakter grawitacyjny.

Wyflęwy w Słodkowie Trzecim i Stróży tworzą duży zespół źródeł dający początek Wyżnicy. W okolicy miejscowości Pasięka znajduje się 6 źródeł, z których większość charakteryzuje się niewielką wydajnością. Największe źródło tego zespołu dające odpływ 4 l/s i zasila staw hodowlany. (Opracowanie własne na podstawie: „Inwentaryzacja Środowiska Przyrodniczego w Gminie Kraśnik, Lublin 1994).

5.5.2. Wody podziemne

Warunki hydrogeologiczne Gminy Kraśnik są zróżnicowane. Wydajności studni wierconych zmieniają się od ponad 130,0 do 5,0 m³/h. Największe wydajności (do 130,0 m³/h) można uzyskać w północnej i północno-zachodniej części gminy, natomiast najniższe w części wschodniej (10,0 - 30,0 m³/h). Również wydajności jednostkowe są zróżnicowane. Zmieniają się one od 0,5 do ponad 170,0 m³/h. Współczynnik filtracji dla okolic Kraśnika wynosi 10⁻⁴ – 10⁻⁶ m/s. Potwierdzają one dobrą przewodność wodną utworów budujących ten obszar. Spadki hydrauliczne zwierciadła wody są zróżnicowane. W części zachodniej badanego obszaru wynoszą one około 4%, największe są w części południowej i południowo-wschodniej, gdzie lokalnie przyjmują wartość 30%.

Na północnym wschodzie badanego terenu woda występuje głównie w marglach, natomiast w części południowo-zachodniej w opokach.

Największe zmiany położenia zwierciadła wody podziemnej stwierdza się na wierzchowinach. Są to strefy alimentacyjne dla dolin rzecznych. W strefach tych pionowa prędkość przemieszczania się wody jest znacznie większa od prędkości poziomej, jest więc możliwe duże podnoszenie się stanów wody w okresach wysokiego zasilania i późniejsze obniżanie zwierciadła wód podziemnych na skutek odpływu wód do dolin rzecznych.

Warunki krążenia i gromadzenia wód podziemnych terenu gminy warunkowane są budową geologiczną. Obszar ten budują skały wieku kredowego: margle, wapień i opoki kampanu i mastrychtu. Skały te rozcina gęsta sieć drożnych szczelin, co decyduje o płaskim ukształtowaniu zwierciadła wody podziemnej głównego poziomu. Generalnie zwierciadło wody podziemnej jest nachylone w kierunku zachodnim.

W dnach dolin wody podziemne występują najczęściej na głębokości 1-2 m. Miąższość strefy aeracji gwałtownie wzrasta w strefach zboczy dolin. Na wierzchowinach wody podziemne głównego poziomu występują na głębokościach przekraczających niekiedy 30-40 m. W obszarach słabszego spękania skał podłoża istnieją warunki do lokalnego utrzymywania się górnych poziomów wody, stwierdzonych w stropowej części skał węglanowych.

W okolicy Kraśnika istnieje tektoniczne uwarunkowanie krążenia wody podziemnej. Przejawia się to w przesunięciu osi podziemnego drenażu wód na odcinku Stróża – Kraśnik Fabryczny ku północy względem koryta Wyźnicy. Rzeka może drenować wody podziemne tylko od południa. Zwierciadło wody obniża się w kierunku północnym. Mamy tu do czynienia z formą rowu lub rynny, wewnątrz której zwierciadło wody podziemnej znajduje się na wysokości 192 - 194 m n.p.m. Oznacza to, że wody podziemne znajdują się poniżej poziomu występowania wód powierzchniowych, co stwarza warunki do lokalnej ucieczki wód rzecznych do podziemia. Naturalny drenaż wód podziemnych przez koryto Wyźnicy i jej dolinę odbywa się dopiero poniżej Kraśnika Fabrycznego.

W okolicach Kraśnika występują dwa poziomy wodonośne:

Poziom czwartorzędowy obejmuje swym zasięgiem doliny rzeczne. Występuje on przede wszystkim w piaskach plejstoceniowych oraz madach i torfach. Cechą tego zbiornika jest niewielka głębokość występowania wody, małe spadki hydrauliczne oraz łączność hydrauliczna wód powierzchniowych i podziemnych. Zasilanie piętra czwartorzędowego następuje przez boczny dopływ wody z piętra kredowego oraz przez infiltrację opadów atmosferycznych. Praktycznie w dolinach rzecznych można wyróżnić jeden kredowo-czwartorzędowy poziom wodonośny.

W dolinie Wyźnicy poziom czwartorzędowy tworzą wody aluwialne, płytkie, silnie reagujące na opad atmosferyczny i na stany wody w rzece, często nie nadające się do picia ze względu na zanieczyszczenia bakteriologiczne. Poziom czwartorzędowy poza doliną Wyźnicy występuje na wysokości około 240 m n.p.m. na lessowej wierzchołku na południowo-zachód od Kraśnika. Głębokość występowania wody wynosi tu od kilku do kilkudziesięciu metrów. Utworem o największej miąższości jest tutaj less (miejscami do 20 m), niekiedy zaś spotyka się cienkie przewarstwienia piasku i gliny. Lokalnie poziom czwartorzędowy występuje też na obszarach wierzchołkowych w miejscowości Stróża Kolonia. Woda tego poziomu występuje najczęściej w piasku, żygawcu, rzadziej w glinie. Piętro czwartorzędowe poza doliną jest mało zasobne w wodę.

Rozprzestrzenienie czwartorzędowego piętra wodonośnego na wierzchołku w południowo-zachodniej części terenu znacznie się zmniejszyło. Ubożenie tego poziomu związane jest z intensywną eksploatacją studni przez drobne gospodarstwa indywidualne oraz z bezpośrednim sąsiedztwem miejskiego ujęcia wody.

Poziom kredowy jest w rejonie Kraśnika głównym i najbardziej zasobnym w wodę zbiornikiem podziemnym. Tworzą go spękane utwory margli, wapieni i opok. Cechą charakterystyczną tych skał jest znaczna porowatość (25 - 52%). Natomiast porowatość efektywna, decydująca o wodoprzepuszczalności, jest mała. Gromadzenie wody podziemnej odbywa się w porach i szczelinach skalnych. Możliwości filtracyjne i przewodność wodna uzależnione są od rozwartości i rozciągłości szczelin skalnych.

Zasilanie wód piętra kredowego następuje przez infiltrację opadów atmosferycznych w podłoże. Dobre warunki wsiąkania wody istnieją w miejscach płytkiego występowania spękanych skał kredowych pokrytych zwietrzeliną gruzową lub utworami piaszczystymi. W zasilaniu wód podziemnych najważniejszą rolę spełniają obszary wierzchowinowe i ich zbocza, których miąższość nadkładu czwartorzędowego jest zwykle mniejsza. Ponadto wyżej wymienione tereny mają zwiększone zasilanie atmosferyczne, a więc i potencjalnie większe możliwości retencjonowania wody. Oprócz sumarycznej wielkości rocznych opadów decyduje też ich rozkład w ciągu roku oraz intensywność jednorazowa, gdyż w przypadku dużej intensywności większość wód spływa powierzchniowo do rzek nie zasilając wód podziemnych. W rejonie Kraśnika piętro kredowe tworzą wody szczelinowo-warstwowe. Wody tego piętra występują na wysokości 180,0-200,0 m n.p.m. Spadek zwierciadła wody następuje w kierunku zachodnim i północno-zachodnim. *(Opracowanie własne na podstawie: „Inwentaryzacja Środowiska Przyrodniczego w Gminie Kraśnik, Lublin 1994).*

5.6. Warunki klimatyczne

Obszar Gminy Kraśnik, podobnie jak znaczna część Wyżyny Lubelskiej, należy do Dzielniczy Lubelsko-Chełmskiej, która odznacza się najwyższymi wartościami usłonecznienia względnego w okresie letnim, znacznymi sumami opadów atmosferycznych i najwyższą liczbą dni z gradem.

Największy wpływ na kształtowanie się klimatu Gminy Kraśnik ma powietrze polarno-morskie. Średnia roczna temperatura na poziomie rzeczywistym wynosi 7,7°C, a w okresie wegetacyjnym ponad 13,6°C i należy do najwyższych w województwie. Najzimniejszym miesiącem jest styczeń (-2,7°C), najcieplejszym lipiec (18,7°C), a amplituda temperatur rocznych wynosi 23,8°C. Atlantyckie masy powietrza wpływają na niewielką zmienność temperatur z dnia na dzień, co jest zjawiskiem korzystnym z punktu widzenia bioklimatologii. Na omawianym obszarze przeważają wiatry sektora zachodniego. W styczniu ich prędkość przekracza 5 m/s i jest wyraźnie wyższa niż w zachodniej części województwa.

Opady w ciągu roku rozłożone są nierównomiernie. Z rocznej sumy opadu 500 mm na lato przypada 340 mm, a na zimę 160 mm. Latem część opadu stanowi grad, bowiem opisywany teren leży w zasięgu szlaków gradowych. Zdarza się tu 5 do 10 dni z gradem. Duże wartości usłonecznienia powodują zwiększone parowanie i dość duże wartości niedoboru wilgotności.

Różnorodność form rzeźby i pokrycia terenu w istotny sposób zmienia warunki klimatyczne Gminy Kraśnik. Na niewielkiej przestrzeni znajdują się tu miejsca o bardzo różnych warunkach topoklimatycznych. Najkorzystniejszymi cechami wyróżniają się zbocza o ekspozycji południowej, południowo-wschodniej i południowo-zachodniej. Najbardziej niekorzystne są zbocza o ekspozycji północnej, a zwłaszcza wąwozy i dolina Wyżnicy. Są to obszary o znacznie gorszych warunkach insolacyjnych i termiczno-wilgotnościowych, dużych amplitudach temperatury dobowych i rocznych, narażone na sploty i stagnację zimnego powietrza. Występują tu często inwersje termiczne i przymrozki radiacyjne. (Opracowanie własne na podstawie: „Inwentaryzacja Środowiska Przyrodniczego w Gminie Kraśnik, Lublin 1994).

5.7. Surowce mineralne

Tabela nr 9. Wykaz złóż kruszywa naturalnego w tys. ton w granicach Gminy Kraśnik

L.p.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby		Wydobycie za rok 2002	Uwagi
			bilansowe	przemysłowe		
1	Bojanówka	E	62	24	1	koncesja
2	Bojanówka SW	E	78	66	1	koncesja
3	Bojanówka-Dół Kamienny	E	43	43	2	koncesja
4	Bojanówka II	E	20	20	1	koncesja
5	Bojanówka Kamienny Dół II	E	88	88	-	-
6	Bojanówka Zachód	R	19	-	-	-
7	Karpiówka	E	41	16	2	koncesja
8	Kolonia Spławy II	E	36	36	1	-
9	Kolonia Spławy II S	Z	23	-	-	-
10	Kraśnik III	Z	658	-	-	-
11	Kraśnik IV	Z	217	-	-	-
12	Kraśnik V w Słodkowie	Z	1977	-	-	-
13	Suchynia	T	5	-	2	koncesja
14	Kraśnik Suchynia W	E	74	24	2	koncesja
15	Kraśnik Suchynia E	E	17	-	2	koncesja
16	Niziny	E	89	86	1	koncesja

L.p.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby		Wydobycie za rok 2002	Uwagi
			bilansowe	przemysłowe		
17	Niziny N	E	120	-	brak danych	koncesja
18	Niziny S	E	313	-	2	koncesja
19	Niziny SE	R	81	-	-	-
20	Niziny W	E	54	-	brak danych	-
21	Podlesie	Z	17	-	-	-
22	Podlesie Głęboka	R	22	-	-	-
23	Podlesie N	E	41	-	1	koncesja
24	Podlesie S	E	46	16	6	koncesja
25	Słodków Stróża	E	27	27	0	koncesja
26	Słodków I	E	30	-	1	koncesja
27	Słodków Ia	Z	4	-	-	-
28	Słodków III	E	103	53	1	koncesja
29	Słodków III dz. 768-9	T	14	7	-	-
30	Splawy I	E	79	39	1	koncesja

Dane: Opracowanie własne na podstawie: Programu Ochrony Środowiska dla Gmin dla Związku Międzygminnego „Strefa Usług Komunalnych” w Kraśniku

Objaśnienia:

E – złożo eksploatowane

P – złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie (kat. C₂)

R – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (kat. A+B+C₁)

Z – złożo zaniechane

T – złożo zagospodarowane – eksploatowane okresowo

5.8. Zagrożenia środowiska

Na pierwszy plan zagadnień związanych z degradacją środowiska Gminy Kraśnik wysuwa się eksploatacja lessów. Okolice Kraśnika od dawna są znanym w Polsce "zagłębieniem cegielnianym". Obecnie znajduje się tu 21 dużych cegieln, w tym 5 na terenie miasta, Najwięcej w rejonie Splaw, a także Słodkowa. O stopniu przekształceń mówi również duża liczba (ponad 50) mniejszych wyrobisk usytuowanych najczęściej na zboczach dolin, przy których produkuje się tzw. "surówkę" lub tylko pozyskuje less dla dużych cegieln. Eksploatacja na tak dużą skalę i brak rekultywacji prowadzi do poważnych i często nieodwracalnych zmian: zniszczenia pokrywy glebowej, poważnego zniekształcenia rzeźby, powstania skarp, obrywów, wyraźnie wzmagających erozję przyległych terenów, a także obniżenia walorów krajobrazowych.

Poważnym problemem terenów lessowych Gminy Kraśnik związanych z działalnością gospodarczą jest również erozja, której sprzyjają duże spadki i znaczne wylesienie, zwłaszcza na stokach. *(Opracowanie własne na podstawie: „Inwentaryzacja Środowiska Przyrodniczego w Gminie Kraśnik, Lublin 1994).*

Ze względu na duże skupienie ludności i istnienie zakładów przemysłowych istotnym zagadnieniem związanym z ochroną środowiska jest gospodarka odpadami.

Gmina Kraśnik należy do Związku Międzygminnego „Strefa Usług Komunalnych” w Kraśniku. Dominującym sposobem zbierania odpadów w gminie jest zbiórka odpadów zmieszanych.

Unieszkodliwianie odpadów odbywa się poprzez ich składowanie na składowisku odpadów komunalnych w „Wilczych Dołach” w miejscowości Lasy Gmina Kraśnik. Kierowane są tutaj odpady z miasta Kraśnika oraz gmin powiatu kraśnickiego, tj: Urzędów, Dzierzkowice, Zakrzówek i Wilkołaz. Na to składowisko kierowane są również odpady z gmin powiatu lubelskiego, tj.: Niedrzwica Duża i Strzyżewice oraz okresowo odpady z innych gmin.

W roku 2003 na terenie Związku Międzygminnego zebrano i przyjęto na składowiska 14 991 Mg odpadów tj. ok. 57 236 m³. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych wynosiła 16 747 Mg, z czego aż 51,6 % zostało wytworzonych w mieście Kraśniku. Docelowym rozwiązaniem gospodarki odpadami na terenie obejmującym Związek Międzygminny jest skupienie gmin wokół Zakładu Zagospodarowania Odpadów (ZZO). *(Opracowanie własne na podstawie: „Programu Ochrony Środowiska dla gmin należących do Związku Międzygminnego „Strefa Usług Komunalnych” w Kraśniku, Kraśnik 2004).*

Wpływ na stan środowiska przyrodniczego gminy wywiera również eksploatacja wód podziemnych okolic Kraśnika. Początkowo eksploatacja tych zasobów odbywała się jedynie przez studnie indywidualnych gospodarstw. Wraz z rozwojem miasta i przemysłu zwiększyło się zapotrzebowanie na wodę i wybudowano kilka ujęć głębinowych. Eksploatacja wód podziemnych odbywa się przez dwa ujęcia miejskie, ujęcie Fabryki Łożysk Toczných i studnie należące do mniejszych zakładów przemysłowych i instytucji.

Na położenie zwierciadła wód podziemnych mają wpływ melioracje. W 1956 roku przeprowadzono melioracje gruntów wsi Piaski i terenów w centrum miasta. W 1965 roku zmeliorowano łąki w okolicach Kwiatkowic, gdzie zwierciadło wody obniżyło się o kilkadziesiąt centymetrów. W chwili obecnej w dolinie Wyżnicy nadal występują powszechnie tereny podmokłe.

Na stan środowiska naturalnego ma wpływ gospodarka ściekami. Ścieki bytowe z obu dzielnic Kraśnika kierowane są do oddanej do eksploatacji w 1993 roku oczyszczalni miejskiej. Jest to oczyszczalnia biologiczna o maksymalnej wydajności 23 000 m³/d. Obecnie

oczyszcza ona około 9 000 m³ ścieków na dobę. Fabryka Łóżysk Tocznych posiada również oczyszczalnię ścieków. Jest to mechaniczno-chemiczna oczyszczalnia ścieków przemysłowych o wydajności 9 100 m³/d.

Inne zagrożenia wynikają w związku z zagospodarowywaniem przestrzeni. Gmina z powodu sąsiedztwa z dużym miastem narażona jest na jego ekspansję. Gmina Kraśnik powinna jednak pozostać miejscem produkcji żywności. Należy, więc chronić grunty orne przed zajmowaniem na cele pozarolnicze. W bliskim sąsiedztwie miasta, a zwłaszcza południowej jego części znajdują się gleby wysokich klas bonitacyjnych. *(Opracowanie własne na podstawie: „Inwentaryzacja Środowiska Przyrodniczego w Gminie Kraśnik, Lublin 1994).*

5.9. Formy ochrony przyrody

5.9.1. Pomniki przyrody

Ochroną objęte są następujące obiekty:

Jawor (klon jawor), *Acer Pseudoplatanus L.* - rosnący obok zabytkowej kaplicy Świętej Trójcy w Stróży Kolonii. Jawor jest jednym z najstarszych i prawdopodobnie najgrubszym drzewem tego gatunku w Polsce. Wiek drzewa szacowany jest na ok. 380 lat. Jawor ma wysokość 17,5 m, a jego obwód wynosi 600 cm. Ma nieregularną koronę o średnicy ok. 20 m i kłodę dzielącą się na trzy potężne pnie. Numer pomnika według rejestru wojewódzkiego – 287.

Kasztanowiec - rosnący nad stawami (północny brzeg) we wsi Stróża Kolonia.

Rozmiary: obwód – 365 cm, wysokość – 21 m, rozpiętość korony – 16 m.

Charakterystyka pnia: wysokość do pierwszych konarów 4 m, kształt pnia kolisty, jednopniowy.

Charakterystyka korony: rozpiętość - 15-16 m, kształt podłużny i kulisty.

Lipa drobnolistna - rosnąca nad stawami (północny brzeg) we wsi Stróża Kolonia.

Rozmiary: obwód – 430 cm, wysokość – 25 m, rozpiętość korony – 23 m.

Charakterystyka pnia: wysokość do pierwszych konarów 5 m, kształt pnia – dwupniowy.

Charakterystyka korony: rozpiętość - 21-23 m, kształt podłużny pionowy.

Lipa drobnolistna - rosnąca nad stawami (północny brzeg) we wsi Stróża Kolonia.

Rozmiary: obwód – 460 cm, wysokość – 23 m, rozpiętość korony – 23 m.

Charakterystyka pnia: wysokość do pierwszych konarów 2 m, kształt pnia - kolisty, jednopniowy.

Charakterystyka korony: rozpiętość - 22-23 m, kształt podłużny pionowy.

W stosunku do form ochrony przyrody takich jak pomniki przyrody, użytki ekologiczne zgodnie ustawą z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody w zakresie gospodarki przestrzennej obowiązują następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej,
- likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnobłotnych,
- budowy budynków, budowli, obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych, mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony, bądź spowodować degradację krajobrazu.

5.9.2. Obszary chronionego krajobrazu

Duże walory przyrodnicze i krajobrazowe Gminy Kraśnik sprawiły, że prawie 2/3 obszaru Gminy leży w obrębie Kraśnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, rozciągającego się od zachodniego skłonu Roztocza po ujście Wyżnicy do Wisły pod Józefowem. Obejmuje on 13-cie z 16-tu wsi gminy i zajmuje powierzchnię 292,74 km², z czego na Gminę Kraśnik przypada 67 km² (65,1% jej powierzchni).

Do głównych zadań Obszaru Chronionego Krajobrazu należy utrzymanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania, które sprzyja zachowaniu naturalnych walorów przyrodniczych. Obszary te mają być rezerwami terenów na stale rosnące potrzeby rekreacji i miejscem produkcji zdrowej żywności. Funkcje te stawiają szczególnie wysokie wymagania wobec stanu środowiska. Konieczna jest, więc ochrona zarówno poszczególnych elementów środowiska, jak również cennych przyrodniczo pojedynczych obiektów.

Na terenach obszarów chronionego krajobrazu, zgodnie z Rozporządzeniem Nr 28 Wojewody Lubelskiego z dnia 2 czerwca 1998 r., obowiązuje:

- 1) szczególna dbałość o estetykę krajobrazu, w tym:
 - a) ochrona punktów i panoram widokowych,
 - b) ochrona naturalnego krajobrazu dolin rzecznych i zbiorników wodnych,
 - c) ochrona krajobrazu naturalnych ekosystemów,
- 2) szczególna dbałość o harmonię użytkowania gospodarczego z wartościami przyrodniczo-krajobrazowymi,
- 3) wymóg zachowania przestrzennej zawartości oraz przestrzennych powiązań pomiędzy obszarami o wysokiej aktywności biologicznej,
- 4) na terenie obszarów chronionego krajobrazu wprowadza się zakaz lokalizowania inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska, z wyjątkiem gazociągów,
- 5) ustanawia się obowiązek każdorazowego uzyskania opinii Dyrektora Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych w sprawach:
 - a) lokalizowania inwestycji przemysłowych i usługowych mogących pogorszyć stan środowiska,
 - b) dokonywania zmian stosunków wodnych,
 - c) projektów zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - d) budowania lub rozbudowy obiektów istotnie zmniejszających walory przyrodnicze i krajobrazowe,
- 6) nadzór nad obszarami chronionego krajobrazu stosownie do obowiązujących przepisów, sprawuje Dyrektor Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych.

5.9.3. Korytarz ekologiczny

W północnej części Gminy Kraśnik znajduje się korytarz ekologiczny łączący dwie części Kraśnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Tworzy on łuk biegnący od granicy gminy przy zachodnim skraju lasu pułankowickiego przez Dąbrowę Bór ku szosie łączącej Kraśnik z Urzędowem. Obejmuje zachowane w strefie wododziałowej fragmenty lasów i pól uprawnych z zadrzewieniami śródpolnymi.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 października 1991 r. o ochronie przyrody korytarzem ekologicznym jest obszar pomiędzy dwoma lub wieloma obszarami chronionymi, niezabudowany, umożliwiający migrację roślin i zwierząt.

W strefie korytarza ekologicznego obowiązują następujące zakazy i nakazy:

Zakazy:

- składowania odpadów komunalnych, przemysłowych i energetycznych, lokalizacji wylewisk gnojowicy i nieczystości oraz grzebowisk zwierząt,
- tworzenia nasypów ziemnych, usytuowanych poprzecznie do osi korytarza,
- lokalizacji zabudowy mieszkaniowej,
- eksploatacji surowców mineralnych;

Nakazy:

- likwidacja obiektów destrukcyjnych,
- poszerzanie (lub wykonywanie) przepustów w przecinających korytarze nasypach drogowych i kolejowych;

Zalecenia:

- kształtowanie pasmowych struktur przyrodniczych,
- restytucja użytków zielonych kosztem gruntów ornych,
- prowadzenie dróg po estakadach.

Korytarze ekologiczne powinny zachować naturalną drożność i strukturę środowiska.

5.9.4. Lasy ochronne

W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, dla których zostały wydzielone, w szczególności poprzez:

a) zachowanie trwałości lasów w drodze:

- dbałości o stan zdrowotny i sanitarny lasów;
- preferowanie naturalnego odnowienia lasu;
- ograniczanie regulacji stosunków wodnych do prac uzasadnionych potrzebami odnowienia lasu oraz użytkowania sąsiadujących z lasami ochronnymi gruntów nieleśnych;
- ograniczania trwałego odwadniania bagien śródleśnych do przypadków, w których wyniki przeprowadzonych badań i ekspertyz wykluczają niekorzystny wpływ tego zabiegu na stosunki wodne w lasach ochronnych;

b) zagospodarowanie i ochronę lasów poprzez:

- kształtowanie struktury gatunkowej i przestrzennej lasu zgodnie z warunkami siedliskowymi, w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności lasu na czynniki destrukcyjne;

- stosowanie indywidualnych sposobów zagospodarowania i ochrony poszczególnych drzewostanów;
- ustalanie etatu cięć według potrzeb hodowlanych lasu;
- ograniczanie stosowania zrębów zupełnych do najslabszych siedlisk leśnych oraz prowadzenia ścinki drzew, zrywki i wywozu drewna w sposób zapewniający w maksymalnym stopniu ochronę gleby i roślinności leśnej;
- zakaz pozyskiwania żywicy i karpiny.

5.9.5. Projektowane użytki ekologiczne

„Łąki Słodkowskie”

Obejmują ciekawą krajobrazowo część doliny górnej Wyżnicy o pow. około 53 ha.

Występują tu liczne źródła, w tym piękne kredowe źródło, o wydajności ponad 20 l/s dające początek rzece oraz stawy. Urozmaiceniem krajobrazu są zachowane fragmenty zadrzewień przy korycie rzeki, która na tym odcinku ma kręty naturalny bieg.

„Krasny”

Obejmuje część doliny Wyżnicy w okolicach Pasieki. Dawniej był to teren bardzo podmokły. W malowniczym zakolu doliny istnieje 5 stawów, z których 4 zasilane są przez źródła. Stawy te wzmiankowane w Słowniku Królestwa Polskiego istniały prawdopodobnie znacznie wcześniej. Na obszarze użytku znajduje się dawne koryto rzeczne potoku Krasny, biorącego do niedawna początek w Pasiece Kolonii. Wzdłuż koryta niemal na całej długości zachowały się drzewa. Źródła występują też w dnie doliny na pn. zach. od stawów. W otoczeniu stawów a także w obrębie łąk istnieją zadrzewienia. Warunki te sprzyjają występowaniu wielu gatunków zwierząt. Z ptaków spotyka się łyskę, krzyżówkę czaplę siwą, pliszkę siwą, mewę śmieszkę, czajkę, łabędzia niemego, bociana białego, jaskółki dymówkę i oknówkę, gołębia grzywacza, kukułkę, strzyżyka i wilgę. Z ciekawych roślin chronionych spotkać można storczyki. Powierzchnia użytku liczy około 28 ha.

"Strzelnica"

Jest to fragment stromego zbocza asymetrycznej doliny, w której położona jest wieś Podlesie, na obszarze Kraśnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. W podłożu występują skały kredowe. Na terenie użytku występują zawieszane w stosunku do doliny 2 źródła o niewielkich wydajnościach. Użytek utworzono dla ochrony stanowisk rzadkich chronionych roślin: ligustr pospolity, obuwik pospolity i wiśnia karłowata. Powierzchnia użytku ok. 7 ha.

„Wyźnica 1”

Jest to fragment doliny Wyźnicy na terenie Gminy Kraśnik pomiędzy Suchynią i Kol. Wyźnianką. W dnie występuje duży kompleks stawów rybnych oraz fragmenty olsów. Północna część jest podmokła i zatorfiona. Z dna doliny wypływają źródła o dosyć dużej wydajności. Jest to obszar, który poza walorami krajobrazowymi jest miejscem występowania rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt.

(Opracowanie własne na podstawie: „Inwentaryzacja Środowiska Przyrodniczego w Gminie Kraśnik, Lublin 1994).

5.9.6. Parki podworskie

Na terenie Gminy Kraśnik i miasta Kraśnika znajdują się pozostałości kilku parków i ogrodów podworskich. Największym z nich i najlepiej zachowanym jest: park podworski w Stróży.

Od XVI w. istniał tu folwark ordynacji zamojskiej klucza struzkiego. W 1935 r. dobra wykupił Bank Rolny w Kraśniku i majątek rozparcelowano. Park położony jest w pobliżu kościoła na malowniczej skarpie przylegającej od południa do stawów. Jest to obiekt mocno zdewastowany, zachowało się tu jednak około 40 drzew osiągających nawet rozmiary pomnikowe. Zachowane drzewa to 20 szt. brzozy brodawkowatej, 10 szt. lipy drobnolistnej 9 szt. jaworów, 8 jesionów. Pomnikowe rozmiary osiągają lipy i kasztanowce.

Park w Mikulinie istniał przy folwarku klucza godziszowskiego założonego tutaj w XIX w. Obecnie praktycznie nie istnieje. W pobliżu opuszczonych budynków dawnej spółdzielni produkcyjnej zachowały się jedynie 2 jesiony o obwodach 2,20 m i 2,40 m, jeden w dobrym stanie, drugi ma mocno podciętą koronę z powodu poprowadzenia obok linii elektrycznej. Ponadto rośnie spory okaz śliwy o obwodzie 200 cm.

Poza wymienionymi parkami opracowania botaniczne i dendrologiczne nie podają wiadomości o innych parkach i ogrodach na tym terenie. Ze źródeł historycznych wiadomo, że ogrody istniały również w miejscowościach: Spławy Pierwsze i Pasieka.

Plan z 1933 r. znajdujący się w archiwach Państwowego Biura Notarialnego w Kraśniku wykazuje, że w Splawach istniał mały zespół dworski z trzema budynkami, a przy nich sad lub ogród. Śladów parku ani dworu nie stwierdzono. Na skraju wąwozu rośnie dąb dużych rozmiarów projektowany do ochrony pomnikowej, nie związany najprawdopodobniej z dworem. *(Opracowanie własne na podstawie: „Inwentaryzacja Środowiska Przyrodniczego w Gminie Kraśnik, Lublin 1994).*

Pozostałości średniowiecznego dworu rycerskiego odkryli podczas prac wykopaliskowych w miejscowości Suchynia pod Kraśnikiem archeolodzy z Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie. Na terenie dawnego dworu znaleźli m.in. srebrne monety, militaria i elementy wyposażenia jeździeckiego z XIV w. i XV w.

Jest to zaskakujące odkrycie, ponieważ na istnienie dworu w tym miejscu nie wskazywały żadne źródła pisane.

Dwór mógł mieć charakter obronny. Składał się z zabudowań drewnianych i murowanych, po których pozostały fragmenty piwnic i fundamentów. Na tym terenie odkryto też kawałki glazurowanych cegieł posadzkowych, zdobionych kafli, naczyń oraz metalowe przedmioty codziennego użytku.

Najciekawsze znalezione w Suchyni zabytki to skarb składający się z monet srebrnych z XIV w. i XV w., groty strzał, fragmenty miecza, zdobiona oprawka z kości do składanego noża, ostrogi, strzemiona, klamry popręgów i inne elementy końskiej uprzęży z tego okresu. Skarb składa się z kilkudziesięciu srebrnych denarów.

We dworze mógł mieszkać możnowładca Dymitr z Goraja lub któryś z jego synów. Na przełomie XIV w. i XV w. byli oni właścicielami Kraśnika i okolicznych dóbr. W XV w. dobra te przeszły w ręce Teczyńskich.

Badania archeologiczne w Suchyni rozpoczęły się jesienią 2003 r. roku i będą jeszcze kontynuowane. Odkryte zabytki po ich opracowaniu przez naukowców zostaną przekazane do Muzeum Regionalnego w Kraśniku.

5.9.7. Projektowany rezerwat leśny im. J. Motyki

Projektowany rezerwat, obejmujący powierzchnię 113,30 ha, położony jest w leśnictwie Polichna. Celem ochrony w rezerwacie są:

- wyjątkowo dobrze zachowane zwarte lasy bukowe, z wyspą lasu jodłowego, występujące na północno – wschodniej granicy naturalnego zasięgu tych drzew,
- interesujące geobotanicznie zbiorowiska leśne, a szczególnie z podzespołów: grądu bukowego (Tilio-Carpinetum fagetosum), grądu jodłowego (Tilio-Carpinetum abietosum) oraz zespołu "kwaśnej" buczyny niżowej (Luzulo pilose-Fagetosum),
- częste występowanie 6 rzadkich i chronionych roślin zielnych: parzydło leśne (aruncus silvester), wawrzynek wilczełyko (daphne mezereum), bez koralowy (sambucus racemosa), narecznica szerokolistna (dryopteris austriacea), kostrzewa leśna (festuca silvatica), storczyk gnieźnik leśny (neottia nidus-avis).

W odniesieniu do projektowanego rezerwatu obowiązywać mają następujące zakazy:

- pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzenia drzew i innych roślin, z wyjątkiem przypadków uzasadnionych potrzebami gospodarstwa rezerwatowego, ujętych w planie ochrony,
- zbioru wszystkich dziko rosnących roślin, a w szczególności owoców, nasion i grzybów, z wyjątkiem zbioru nasion na potrzeby hodowli lasu,
- polowania, chwytania, płoszenia i zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia nor i legowisk zwierzęcych, gniazd ptasich i wybierania jaj,
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów i innych nieczystości, innego zanieczyszczania wód i gleby oraz powietrza,
- wydobywania skał i minerałów,
- niszczenia gleby lub zmiany sposobu jej użytkowania, w szczególności przez pozyskiwanie ściółki leśnej,
- zakłócania ciszy,
- palenia ognisk,
- stosowania środków chemicznych w gospodarce leśnej,
- zmiany stosunków wodnych,
- umieszczania na obszarze rezerwatu tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków nie związanych z ochroną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa,

- ruchu pojazdów poza drogami publicznymi, z wyjątkiem pojazdów służb leśnych oraz służb ochrony przyrody.

Zakazy, o których mowa nie dotyczą:

- prowadzenia badań naukowych za zgodą Wojewody,
- prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem publicznym i ochroną przeciwpożarową,
- wykonywania zadań z zakresu obronności Państwa,
- wykonywania zabiegów ochronnych, hodowlanych i pielęgnacyjnych za zgodą Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, udzielaną w przypadku potrzeby likwidacji nagłych zagrożeń ochraniającej przyrody, nie ujętych w planie ochrony.

Bezpośredni nadzór nad rezerwatem sprawuje Wojewoda Lubelski.

6. Dziedzictwo kulturowe

Jednym z elementów współtworzących środowisko człowieka są zasoby dziedzictwa kulturowego, rozumiane jako trwałe elementy zagospodarowania obszaru, bądź struktury przestrzenne o walorach historycznych, zabytkowych, artystycznych czy estetycznych.

6.1. Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej

Obszary i obiekty na terenie Gminy Kraśnik objęte ściłą ochroną konserwatorską - wpisane do rejestru zabytków województwa lubelskiego przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 10. Wykaz zabytków Gminy Kraśnik objętych ścisłą ochroną konserwatorską

Miejscowość	Nazwa obiektu	Numer rejestru zabytków	Czas powstania
Stróża Kolonia	Kaplica p.w. Św. Trójcy w Stróży Kol.	Nr Kl. V-7/147/1966 Nr rejestru Dz. A/91	1766-1767 r.
Stróża Kolonia	Mogiła powstańców styczniowych	Nr Kl.IV.5349/55/91 Nr rejestru A/1042(1-2)	1863 r.

Źródło: *Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kraśnik, listopad 2003 r.*

1. Wszelka działalność inwestycyjna i budowlana przy obiektach i na obszarach objętych ścisłą ochroną konserwatorską może być prowadzona jedynie po uzyskaniu warunków i wytycznych konserwatorskich oraz zezwolenia Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie.

2. Wszelkie prace wykonywane na obszarach funkcjonalnych, na terenie których znajdują się obiekty objęte ścisłą ochroną konserwatorską wymagają uzgodnienia z Lubelskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Lublinie.

6.2. Strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej

Obiekty zabytkowe objęte strefą pośredniej ochrony konserwatorskiej figurujące w ewidencji dóbr kultury województwa lubelskiego przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 11. Wykaz zabytków Gminy Kraśnik objętych strefą pośredniej ochrony konserwatorskiej

Miejscowość	Nazwa obiektu	Numer rejestru zabytków
Dąbrowa Bór	Kuźnia	10455
Kraśnik Góry	Cmentarz Żydowski	10456
Kraśnik Góry	Mogiła Wojenna z II Wojny Światowej	10457
Karpiówka	Cmentarz Wojenny z II Wojny Światowej	10458
Pasieka	Kapliczka	10459
Podlesie	Kapliczka	10460
Słodków Trzeci	Kapliczka z figurą Św. Jana Nepomucena	10461
Słodków Trzeci	Kapliczka	10462
Słodków Trzeci	Kuźnia	10463
Stróża	Młyn	10464
Stróża	Kapliczka z figurą Matki Boskiej	10465
Stróża Kolonia	Kapliczka z figurą Św. Jana Nepomucena	10466
Stróża	Mogiła Wojenna z I Wojny Światowej	10467
Dąbrowa Bór	Kapliczka	12608

Źródło: Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kraśnik, listopad 2003 r.

1. Wszelkie prace inwestycyjne prowadzone przy obiektach zabytkowych objętych strefą pośredniej ochrony konserwatorskiej wymagają odrębnych warunków i wytycznych konserwatorskich oraz uzyskania opinii Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie na etapie ustalania warunków realizacji inwestycji.
2. W przypadku rozbiórki obiektów zabytkowych będących w złym stanie technicznym, figurujących w ewidencji dóbr kultury należy uzyskać zgodę Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie, w oparciu o skróconą dokumentację fotograficzną i architektoniczną.

6.3. Architektura sakralna

6.3.1. Parafie

Na terenie Gminy Kraśnik funkcjonuje jedna parafia w Stróży. Funkcję kościoła parafialnego pełniła kaplica p.w. św. Trójcy. Należą do niej miejscowości: Karpiówka, Słodków Pierwszy, w części Słodków Drugi, Słodków Trzeci, Stróża i w części Stróża Kolonia. W latach 1985-91 wzniesiono w Stróży Kolonii nowy kościół.

Kaplica p.w. św. Trójcy w Stróży Kolonii

Kaplica p.w. Św. Trójcy w Stróży Kolonii wraz z wyposażeniem w zabytki ruchome oraz otaczający ją drzewostan w granicach cmentarza kościelnego została wpisana do rejestru zabytków woj. lubelskiego jako dobro kulturowe decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie w dniu 29.11.1966 r. Nr Kl. V-7/147/1966 nr rejestru Dział A/91.

Obecna kaplica p.w. św. Trójcy wzniesiona została w latach 1766-67 jako kaplica wotywna, z fundacji Teresy z Michałowskich Zamoyskiej, przeznaczona do użytku publicznego.

Założoną na planie trójkąta kaplicę od północy poprzedza kwadratowa kruchta. Pierwotnie kaplica wyposażona była w trzy ołtarze: główny św. Trójcy i dwa boczne - św. Jana Nepomucena i św. Walentego. Najprawdopodobniej w niszach fasady znajdowały się figury trzech świętych. Ściana prezbiterium pokryta była malowidłem iluzjonistycznym późnobarokowym. W ostatnim ćwierćwieczu XIX w. i 1-szej dekadzie XX w. zniszczona kaplica pełniła rolę spichlerza.

W 1910 roku Julian Cywiński był fundatorem odnowienia kaplicy.

W 1955 roku nastąpiła ponowna erekcja parafii, a kaplica pełniła odtąd rolę kościoła - do 10.11.1991 roku.

W 1959 roku przeprowadzono remont świątyni: poprawiono więźbę dachową, wymieniono porycie dachu, wykonano tynki zewnętrzne i roboty malarskie.

Obiekt usytuowany jest na północny zachód od głównej szosy, od której prowadzi aleja brzozowa. Od wschodu graniczy z cmentarzem parafialnym, od zachodu z terenem dawnej plebani. Od południa okala ją zadrzewiona skarpa, u podnóża której znajdują się rozległe stawy. Kaplica frontem zwrócona jest na północny wschód. Działka, na której zlokalizowana jest kaplica jest zadrzewiona. W jej pn. - zach. narożniku znajduje się stary

klon - jawor - pomnik przyrody. Na tyłach działki zlokalizowana jest drewniana dzwonnica wzniesiona w latach 50-tych XX w. Jeszcze do lat 50-tych teren wokół kaplicy wygrodzony był drewnianym ogrodzeniem.

Kaplica murowana, późnobarokowa, zbudowana na planie trójkąta z zaokrąglonymi narożnikami i kwadratową kruchtą od frontu. Taki rzut miał nawiązywać do wezwania. Budowla jest jednorodna stylowo, co podkreśla pilastrowy system dekoracji elewacji oraz gzymsy wewnętrzne i zewnętrzne. W 1958 roku od frontu przystawiono niską, obszerną drewnianą przybudówkę, która zmniejszyła budynek. Ślady po niej widoczne są w elewacji frontowej. Wewnątrz wydzielone niewielkie prezbiterium na rzucie trapezu i za nim trójkątna zakrystia. Chór muzyczny murowany, wsparty na dwóch słupach. Sklepienia kolebkowe i kolebkowe z lunetami, w kruchcie kolebkowo-krzyżowe. Fasada główna trójdzielną rozczłonkowaną zdwojonymi pilastrami podtrzymującymi belkowanie, ponad którym mur attykowy o motywach spiętych klamrami owali. Zwieńczona szczytem z trójkątnym przyczółkiem i spływami wolutowymi po bokach.

Elewacje boczne kaplicy rozczłonkowane pilastrami dźwigającymi belkowanie. Otwory okienne - w dolnej kondygnacji zamknięte łukiem koszowym, w górnej - płyciną o profilowanych obramieniach uszaty.

Dach niegdyś trójpołaciowy, przekształcony po 1955 roku na dwuspadowy, pokryty blachą. W tym czasie wykonano remont kaplicy (tynki wewnętrzne i zewnętrzne) założono rynny i parapety z blachy, wymieniono zużyte części drewnianej klatki schodowej, wzniesiono sygnaturkę na kalenicy od strony fasady

6.3.2. Kapliczki

Uzupełnieniem tradycji polskiej i krajobrazu kulturowego są elementy małej architektury sakralnej, reprezentowane przez kapliczki i krzyże przydrożne, prezentujące różnorodność form architektonicznych, sięganie do tradycji kultury ludowej przy jednoczesnej transformacji współczesnej tych elementów.

Miejsce lokalizacji kapliczek nie jest przypadkowe. Od najdawniejszych czasów stawiano je u wlotu traktów komunikacyjnych, na granicy miasta czy wsi, w miejscach cudownych objawień, ważnych wydarzeń historycznych bądź nieszczęśliwych wypadków.

Fundatorami były wspólnoty mieszkańców osad czy miasteczek oraz osoby indywidualne - jako wyraz aktu wdzięczności i podziękowania.

Na terenie gminy Kraśnik zachowały się przykłady zabytkowych kapliczek i nielicznych drewnianych krzyży przydrożnych. Krzyże stawiano głównie na rozstajach dróg, na ich skrzyżowaniu, na pograniczu miejscowości. Wiejski krzyż jest w tradycji miejscem ostatniego pożegnania zmarłego. W Polskiej tradycji zawsze na krzyżu umieszczany był wizerunek Chrystusa Ukrzyżowanego. Przykład takiego rozwiązania występuje we wsi Stróża Kolonia - krzyż metalowy na murowanym cokole z pocz. XX wieku, krzyż drewniany na skrzyżowaniu dróg Stróża - Karpiówka. Stosunkowo nieliczną grupę stanowią kapliczki - głównie murowane w typie domkowych:

SUCHYNIA - 1906 rok

Zlokalizowana przy drodze prowadzącej przez wieś. Założona na rzucie kwadratu, przykryta dachem namiotowym. Część frontowa zaznaczona poprzez łukowate wygięcie gzymsu wieńczącego. Narożniki podkreślone poprzez plastry. Stolarka drzwiowa z dekoracyjnymi płycinami, z półkolistym zwieńczeniem.

Kapliczkę odnowiono (tynk baranek) i pokryto blachą miedzianą oraz ogrodzono.

SŁODKÓW DRUGI - pocz. XX w.

Na planie prostokąta, przykryta daszkiem 2-spadowym. W elewacji frontowej prostokątne wejście z półkolistym nadświetlem.

Całość odnowiona, pomalowana na biało. Wewnątrz znajduje się figura Chrystusa. Kapliczka otoczona drewnianym ogrodzeniem.

PODLESIE - 1949 r.

Wybudowana na planie sześcioboku, w elewacji frontowej wejście zwieńczone ostrołukowo. Całość przykryta daszkiem 6-cio spadowym zwieńczonym metalowym krzyżem.

Kapliczka odnowiona, pomalowana na biało, teren wygrodzony metalowym ogrodzeniem.

STRÓŻA KOLONIA - koniec XIX wieku

Kapliczka św. Jana Nepomucena

Obecnie nie ma w niej figury świętego. Znajduje się jedynie wizerunek Matki Boskiej na desce. Można ją zaliczyć do ciekawszych przykładów tego typu rozwiązań na terenie województwa. Założona na planie prostokąta - z trzech stron otwarta. Cała konstrukcja

wsparta na czterech profilowanych filarach. Wieńczy ją namiotowy dach, zakończony drewnianą latarenką. Całość ogrodzona drewnianym, sztachetowym ogrodzeniem. W sąsiedztwie rosną cztery klony.

SŁODKÓW TRZECI - koniec XIX wieku

z zachowaną figurą św. Jana Nepomucena

Założona na planie prostokąta - z jednej strony otwarta, przykryta dachem namiotowym. Zlokalizowana na rozwidleniu dróg, w otoczeniu starodrzewiu.

STRÓŻA - 1905 rok

Kapliczka Matki Boskiej

Przykład figuralnej kapliczki wzniesionej z fundacji ordynacji zamoyskiej. Kamienna figura Matki Bożej z Dzieciątkiem umieszczona jest na wysokim, murowanym cokole. Całość otoczona metalowym ogrodzeniem, pochodzącym z czasu powstania kapliczki. Nad figurą skonstruowano współczesny baldachim, wsparty na czterech metalowych prętach.

PASIEKA - 1938 rok

Jest nietypowym przykładem rozwiązań na terenie gminy. Jest to krzyż z wizerunkiem Chrystusa ustawiony na wysokim, kilkuczęłkowym cokole.

SŁODKÓW TRZECI

Współczesna kapliczka.

SŁODKÓW PIERWSZY

Współczesna kapliczka.

SPLAWY

Współczesna kapliczka.

6.4. Cmentarze i miejsca pamięci narodowej

Biorąc pod uwagę fakt, że tereny Gminy Kraśnik obsługiwane były przez parafię w Kraśniku brak jest tutaj historycznego cmentarza rzymsko-katolickiego. Z chwilą wybudowania kaplicy w Stróży, funkcję taką pełnił teren cmentarza przykościelnego (do chwili obecnej znajdują się tam dwa pochówki - z 1943 r. i z 1944 r.). Obecnie jest to cmentarz parafialny.

Ziemia Kraśnicka odgrywała szczególną rolę w dziejach powstańczych (1863 r.), wojennych i ruchu oporu na Lubelszczyźnie. Toczone były tutaj bitwy I Wojny Światowej - sierpień 1914 r. i lipiec 1915 r. Bogata historia znalazła odzwierciedlenie w postaci miejsc upamiętniających masowe mogiły poległych.

STRÓŻA KOLONIA

Jednym z najstarszych takich miejsc jest na terenie Gminy Kraśnik kopiec z powstania styczniowego we wsi Stróża Kolonia, wpisany do rejestru zabytków woj. lubelskiego.

STRÓŻA

W Stróży znajduje się masowa mogiła żołnierzy z I wojny światowej. Znajdują się tutaj groby żołnierzy austriackich, niemieckich i rosyjskich, którzy polegli podczas 1-szej bitwy pod Kraśnikiem w sierpniu 1914 r. Podczas prowadzonych prac porządkowych w ogrodzie w 1987 r. wykopano czaszki i kości ludzkie. Obecnie na niewielkich rozmiarów mogile ustawiony jest krzyż metalowy jedynie dla upamiętnienia miejsca.

W lesie przy torach kolejowych znajduje się *mogiła z II wojny światowej ofiar katastrofy kolejowej z września 1939 r.* W miejscu upamiętniającym zdarzenie ustawione są drewniane krzyże.

W związku z działającą w Kraśniku gminą żydowską - jedną z największych na terenie Lubelszczyzny na przedmieściu zw. Góry utworzono **cmentarz żydowski**. Powstał on w 1 ćw. XIX w. Zdewastowany w czasie II Wojny Światowej odbudowany po wojnie. Na miejscu masowej egzekucji wzniesiono pomnik - płytę zaakcentowaną pionowym obeliskiem z inskrypcjami.

KARPIÓWKA

Cmentarz pomordowanych 31 grudnia 1943 r. usytuowany w północnej części wsi, w odległości ok. 50 m od drogi lokalnej u podnóża lekkiego wyniesienia terenu.

W latach okupacji położona wśród wzgórz i w pobliżu kompleksów leśnych wieś była doskonałym miejscem dla ochrony działających w okolicy oddziałów partyzanckich. Na terenie wsi i okolic działał oddział GL dowodzony przez Leona Plichtę ps. "Wrona".

W odwecie za udzieloną partyzantom pomoc Niemcy spacyfikowali wieś, część mieszkańców rozstrzelano, część spalono żywcem w szopie. Ogółem zginęło 47 osób. Zwłoki pogrzebano na cmentarzyku za wsią.

Początkowo był to cmentarzyk z ziemnymi mogiłami i drewnianymi krzyżami. Dopiero w latach 60-tych XXw. wykonano betonowe obrysy mogił, a na nich ustawiono betonowe krzyże. Pośrodku cmentarzyka postawiono pomnik.

SŁODKÓW TRZECI

Pomnik poległych mieszkańców wsi - 1939-1944r.

Jest to niewielki teren położony przy drodze wiodącej przez wieś, wygradzony metalowym, niskim ogrodzeniem. Pomnik w kształcie prostopadłościanu umieszczony jest na schodkowym podwyższeniu. Zawiera on wykaz osób poległych oraz tablicę z napisem: *w hołdzie pomordowanym mieszkańcom wsi Słodków III przez okupanta niemieckiego w latach 1939-1944.*

STRÓŻA KOLONIA

Mogiła powstańców styczniowych - 1863 r. zabytek wpisany do rejestru zabytków województwa lubelskiego pod numerem rejestru A/1042(1-2) decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie znak KL.IV.5349/55/91 z dnia 12.06.1991 r.

Taka forma mogiły (kopiec) występuje stosunkowo rzadko na terenie Lubelszczyzny. Kopiec usytuowany jest w północnej części wsi w odległości ok. 150 m od drogi, na polu ornym. Przez wiele lat niwelowany i zniekształcany nadal imponuje rozmiarami. Zwieńczony starym drewnianym krzyżem wraz z rosnącą na nim starą lipą stanowi ciekawy element krajobrazu.

Do końca nie jest znane czyje szczątki kryje. Jedna z wersji mówi, że jest to mogiła jednego z powstańców wojsk szwedzkich, którzy w latach potopu niszczyli okolice Kraśnika. Miał zginąć od kuli wystrzelonej z zamku Kraśnickiego. Istnieje też wersja o pochowanym w kopcu wodzu tatarskim. Kopiec jest zaznaczony na starych mapach i wzmiankowany w Słowniku Geograficznym Królestwa Polskiego i innych Krajów Słowiańskich, wydanym na przełomie XIX w. i XX w. i określany tam jako *kurhan wysoki na 2 sążnie* i według podania miał to być grób dowódcy Szwedów.

Przeprowadzana tutaj w latach 80-tych prace archeologiczne wskazały, że obiekt znajduje się na terenie osady wczesnośredniowiecznej z IX-X w. n.e. Na podstawie znalezisk zinterpretowano, że tajemniczy kopiec to dawny kurhan czyli mogiła zawierająca spalone szczątki ludzkie, pochodzące z czasów pogańskich. W całości obiekt nie został przebadany.

Zwyczaj ciałopalenia i sypania kurhanów znany był na naszych ziemiach już od młodszego okresu kamienia - neolitu (ok. 4 tys. lat temu), w epoce brązu (ok. 1700-1500 lat

p.n.e.) po okres wczesnego średniowiecza. Zwyczaj ten powoli zanika z chwilą wprowadzenia chrześcijaństwa w X w.

6.5. Architektura przemysłowa

Młyn w Stróży - murowany, lata 30-te XX w.

Zlokalizowany przy drodze prowadzącej przez wieś, w obniżeniu terenu. Pierwotnie był młynem wodnym, turbinowym. W latach 1932-33 zainstalowano napęd na silnik na ropę - ustawiony w przybudówce od strony północnej. Jest to budynek 3-kondygnacyjny, murowany z czerwonej cegły, przykryty dachem 2-spadowym. Od strony pn. parterowa przybudówka z dachem 2-spadowym.

Kuźnia w Słodkowie Drugim - drewniana, ok. 1920 r.

Zlokalizowana przy drodze, na polu, w otwartej przestrzeni. Obiekt posiada plan prostokąta, z dachem 2-spadowym, wysuniętym do przodu.

Kuźnia w Dąbrowie Bór - drewniana, lata 20-te XX w.

Zlokalizowana naprzeciwko posesji nr 36, drewniana, na planie prostokąta, przykryta dachem 2-spadowym, wysuniętym do przodu.

6.6. Osadnictwo

Osadnictwo na terenie Gminy Kraśnik kształtowało się na przestrzeni wieków głównie wzdłuż głównego traktu, jaki przebiegał tędy już w czasach średniowiecznych na Ruś. Wzdłuż jego przebiegu wykształcił się główny ośrodek - Stróża, położony nad rzeką Wyżnica. Dostępność wody jak i szlaku komunikacyjnego była czynnikiem osiedleńczym.

Do chwili obecnej zachowała się zasada układu osadniczego wzdłuż drogi, na kierunku wschód - zachód, w zwartej formie, praktycznie bez zabudowy rozproszonej. Stosunkowo nielicznie zachowała się do naszych czasów tradycyjna drewniana zabudowa wiejska. Jeszcze w latach 50-tych XX w. większość budynków była drewniana i kryta strzechą. Przyczyna zniknięcia z krajobrazu gminy tradycyjnej zabudowy było pojawienie się w latach 60-tych licznych chłopskich cegielni. Do dziś funkcjonują one jako nieodzowny element krajobrazu.

6.7. Założenia dworsko – parkowe

Na terenie Gminy Kraśnik funkcjonowało kilka folwarków i zespołów dworskich w: Stróży Kolonii, Pasiece, Mikulinie, Kwiatkowicach (obecnie w granicach administracyjnych miasta) i w Suchyni. W obecnej chwili część z nich nie istnieje, a świadectwem ich istnienia są jedynie pozostałości drzewostanu - Mikulin, Kwiatkowice, Pasieka.

Stróża Kolonia

Najlepiej zachowanym jest teren dawnego założenia dworskiego w Stróży Kolonii. Od XVI w. istniał tu folwark ordynacji zamoyskiej klucza stróżeckiego. W 1935 roku dobra wykupił Bank Rolny w Kraśniku i majątek rozparcelowano. Park zlokalizowany był w pobliżu kaplicy w Stróży - na skarpie przylegającej od południa do stawów. Jeszcze na początku lat 60-tych XX w. istniał budynek dworu, z charakterystycznym portykiem wspartym na czterech filarach. Do chwili obecnej zachowały się pozostałości zabytkowego drzewostanu (lipy, kasztanowce, jesiony, jawory i brzozy) - głównie w postaci alei schodzącej w kierunku stawów. Teren, na którym zlokalizowany był dwór jest polem ornym.

Mikulin

Folwark nie zachowany. Zachował się plan folwarku z końca XIX w. przedstawiający kompleks 4 budynków. Był to folwark ordynacki w kluczu godziszowskim, założony w XIX w. W 1930 roku został wykupiony od Maurycego hr. Zamoyskiego przez Bank Rolny i rozparcelowany w kompleksie dóbr na 10 części. W tym miejscu funkcjonowała do niedawna spółdzielnia produkcyjna.

Pasieka

W XV w. istniała obok Kraśnika wieś zwana Bieliny i Byeliny - duża miejscowość z 10 łanami ziemi, folwarkiem, własność Jana Tęczyńskiego. Sam folwark 4-łanowy należał do kanoników regularnych z Kraśnika, na którym to folwarku prowadzono hodowlę. Powstał on w 1468 roku, kiedy to Jan Tęczyński ofiarował klasztorowi kraśnickiemu "pola na założenie folwarku w miejscu zwanym Passyeczna Wolya". Folwark pozostawał w rękach kanoników do 1864 roku, tj. do czasu kasaty klasztoru. Od 1864 roku należy do Kowalewskich, którzy w 1925 roku rozprzedają część dóbr na Kolonie.

Ogród dworski składał się z 2 części i łączył się ze stawami.

Niedaleko dworu zachowały się okopy szwedzkie, w których Gustaw Adolf oczekiwał na posiłki Rakocznego. Być może istniało w tym miejscu grodzisko wczesnośredniowieczne.

6.8. Karczmy

Nieodzownym elementem krajobrazu kulturowego wsi polskiej w okresie staropolskim były karczmy. Pierwotnie spełniały one wiele funkcji: jako miejsce odpoczynku podróżnych i kupców, miejsce sądów, składania danin przez poddanych, itp. Pierwsze karczmy były własnością władcy, następnie duchowieństwa i szlachty.

Dawna karczma odgrywała olbrzymią rolę w życiu wsi, była ośrodkiem życia społecznego i kulturalnego.

Biorąc pod uwagę fakt, że przez tereny Gminy Kraśnik przebiegał główny trakt staropolski w kierunku Rusi, funkcjonowały tutaj zapewne karczmy. Z przekazów archiwalnych wynika, że karczma taka funkcjonowała w Stróży. Do naszych czasów jednak nie zachowała się. Trudno jest również precyzyjnie określić miejsce jej lokalizacji.

6.9. Zabytkowy drzewostan

Zabytkowy drzewostan występujący na terenie gminy związany jest przede wszystkim z założeniem dworskim we wsi Stróża Kolonia - aleja prowadząca nad stawy, teren wokół kaplicy z czterema pomnikami przyrody - klonem-jaworem, dwoma lipami, kasztanowcem, brzoza aleja dojazdowa do kaplicy.

Wymienić należy również okazałą lipę rosnącą na kopcu z powstania styczniewego we wsi Stróża Kolonia.

Zabytkowy drzewostan towarzyszy zazwyczaj zabytkowym obiektom małej architektury sakralnej, tj. kapliczkom.

7. Zagospodarowanie przestrzenne

7.1. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Główne czynniki kształtujące możliwości rozwoju Gminy Kraśnik to:

- zakres wymaganej prawnej ochrony środowiska przyrodniczego,
- położenie znacznej części gminy w obszarze chronionego krajobrazu,
- występowanie różnorodnych zasobów i walorów przyrodniczych,
- warunki fizjograficzne,
- istniejące przeobrażenia i procesy degradacji środowiska.

O walorach przyrodniczych Gminy Kraśnik decyduje sposób wykształcenia poszczególnych elementów środowiska i stopień ich przekształcenia przez człowieka. Biorąc pod uwagę oba te czynniki należy stwierdzić, że teren Gminy Kraśnik jest niejednorodny. Występują tu zarówno fragmenty silnie przekształcone, o środowisku wybitnie antropogenicznym jak i takie, których walory przyrodnicze pozwoliły na objęcie ochroną w postaci Obszaru Chronionego Krajobrazu. Najcenniejsze przyrodniczo tereny kwalifikują się nawet do ochrony rezerwatowej.

O walorach przyrodniczych terenu gminy decyduje duży, jak na warunki Wyżyny Lubelskiej i sąsiedztwo dość dużego miasta, udział obszarów leśnych, łąk, stawów, a więc takich, gdzie środowisko zbliżone jest do naturalnego. Dzięki stosunkowo małym przekształceniom środowiska, obszary te sprzyjają występowaniu rzadkich i chronionych gatunków fauny i flory. Pod względem przyrodniczym dość wysoką ocenę otrzymują również pola uprawne, związane z obszarem lessowym. Licznie występują tu zadrzewienia śródpolne, pełniące ważną rolę glebochronną i w istotny sposób podnoszące walory krajobrazowe. Duże znaczenie dla zachowania równowagi ekologicznej i procesów samoregulacji ma również występowanie naturalnych korytarzy ekologicznych w postaci zalesionych wąwozów i doliny rzecznej. Na terenie gminy, ze względu na lokalne występowanie stosunkowo dużych deniwelacji, istnieje zagrożenie erozji gleb.

Występujące na terenie Gminy Kraśnik Obszary Chronionego Krajobrazu, obligują zarówno mieszkańców jak i turystów do ochrony walorów środowiska naturalnego.

Obszary objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody, ustawy o lasach oraz ustawy o ochronie gruntów podlegają zagospodarowaniu zgodnie z zapisami tych przepisów prawnych. Ponadto przepisy prawa na poziomie krajowym przekładają się na ustalenia prawa lokalnego w postaci Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kraśnik (Uchwała Nr XIII/48/2003 Rady Gminy Kraśnik z dnia 20 listopada 2003 r.).

Przeobrażenia i degradacja środowiska gminy są związane z degradacją wód powierzchniowych i gleby na skutek zanieczyszczenia poprzez:

- rozproszone zrzuty ścieków w wiejskich jednostkach osadniczych,
- spływy powierzchniowe z powierzchni rolniczych,
- spływy z dróg.

Powstrzymanie dalszej degradacji środowiska związane jest z:

- dbałością o gospodarkę wodno-ściekową całej gminy,
- prowadzeniem odpowiednich prac agrotechnicznych na obszarach zagrożonych erozją,

- w sposobie gospodarowania wskazane jest wykluczenie stosowania środków chemicznych na rzecz wdrażania rolnictwa ekologicznego

7.2. Infrastruktura techniczna

Tabela nr 12. Stan wyposażenia Gminy Kraśnik w infrastrukturę techniczną

L.p.	Sołectwo	Ilość gosp.	Sieć wodociągowa	Sieć kanalizacyjna	Sieć gazowa	Sieć telefoniczna
			długość w m			
1	Dąbrowa Bór	36	brak	brak	4200	4 600
2	Lasy	60	7 176	brak	6 500	6 100
3	Stróża	81	6 734	brak	6800	6 200
4	Suchynia	55	5 530	brak	4 560	5 400
5	Spławy Pierwsze	33	5 170	brak	5 300	4 900
6	Spławy Drugie	38	6 800	brak	4 600	4 700
7	Kowalin	58	10 400	brak	3 200	3 400
8	Podlesie	71	3 523	1 560	3 400	3 200
9	Mikulin	36	brak	brak	1 600	3 800
10	Pasieka	55	4 900	brak	4 700	4 700
11	Pasieka Kolonia	16	2 520	brak	brak	2600
12	Słodków Pierwszy	126	11 692	brak	12 200	10 600
13	Słodków Drugi	127	9 300	brak	9 420	8 200
14	Stróża Kolonia	148	18 200	brak	18 200	11 600
15	Karpiówka	41	4 500	brak	4 300	4 200
16	Słodków Trzeci	131	9 100	brak	8 800	8 400
Razem:		1112	105 545	1 560	97 780	92 600

Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy w Kraśniku.

Tabela nr 13. Stan ilościowy dróg gminnych, zakładowych i rolniczych

L.p.	Wyszczególnienie	Ogółem stan	w tym utwardzone	Wskaźnik gęstości
		w km		km/100 km ²
1	Drogi gminne	31,0	21,0	29,5
2	Drogi zakładowe	1,5	1,5	1,4
3	Drogi dojazdowe do gruntów rolnych	47,5	19,0	45,2
Ogółem		80,0	41,5	76,2

Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy w Kraśniku.

Tabela nr 14. Drogi gminne zlokalizowane na terenie Gminy Kraśnik

L.p.	Nr drogi	Nazwa drogi	Całkowita długość drogi w km	Długość nawierzchni asfaltowej w km
1	108368L	Suchynia, ul. Podmiejska – Splawy Pierwsze	2,70	1,00
2	108369L	Splawy Drugie – Wólka Olbięcka – Dębowiec – Olbięcin	1,40	1,10
3	108370L	Kraśnik – Mikulin	3,60	0,70
4	108371L	Kraśnik – Owczarnia – gr. gminy Trzydnik Duży	3,70	3,70
5	108372L	Słodków Pierwszy – Kraśnik (obok oczyszczalni ścieków)	0,25	0,25
6	108373L	Słodków Pierwszy – Stróża	0,50	0,50
7	108374L	Kraśnik – Słodków Pierwszy	3,50	3,50
8	108375L	Stróża Kolonia – Kraśnik (stacja kolejowa – gr. gminy)	4,00	4,00
9	108376L	od drogi gminnej 108375L – Doły Panieńskie – Stróża Kol.	0,30	-
10	108377L	dr. pow. 108375L – Pod Lasem – dr. gm. 108375L	1,40	-
11	108378L	Karpiówka Kolonia – do gr. gminy Zakrzówek	1,40	0,25
12	108379L	dr. pow. 2735L – Stróża Kolonia – dr. gm. 108377L	2,45	0,8
13	108380L	dr. pow. 2735L – Karpiówka	1,40	1,40
14	108381L	dr. pow. 2736L – Słodków Drugi – dr. gm. 108382L	0,90	0,90
15	108382L	dr. pow. 2737L – Słodków Trzeci – gr. gminy Szastarka	3,00	2,7
Ogółem:			31,00	21,00

Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy w Kraśniku.

Tabela nr 15. Drogi powiatowe przebiegające przez teren Gminy Kraśnik

L.p.	Nr drogi	Nazwa drogi
1	22517	Dzierzkowice – Kraśnik
2	22520	Wyżnica - Budzyń
3	22562	Kraśnik – Dąbrowa Bór - Popkowice
4	22563	Dąbrowa Bór - Mazurów
5	22588	Kraśnik - Mikulin
6	22589	Słodków Kolonia - Rzeczyca
7	22590	Stróża – Sulów
8	22591	Stróża – Blinów
9	22592	Słodków Drugi – Szastarka
10	22613	Kraśnik - Owczarnia

Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy w Kraśniku.

Tabela nr 16. Drogi krajowe przebiegające przez teren Gminy Kraśnik

L.p.	Nr drogi	Nazwa drogi
1	74	Kielce - Zamość
2	19	Lublin – Rzeszów

Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy w Kraśniku.

Drogi powiatowe na terenie gminy – 16 km

Drogi krajowe na terenie gminy – 14 km

7.3. Gospodarka wodno-ściekowa

Gmina Kraśnik jest obecnie w 86,8 % zwodociągowana. Pozostały do zwodociągowania dwie miejscowości: Dąbrowa Bór i Mikulin.

Ujęcie wody w Stróży Kolonii zaopatruje w wodę miejscowości: Karpiówkę, Stróżę Kolonię, Stróżę, Słodków Pierwszy, Słodków Drugi i Słodków Trzeci. Pozostałe miejscowości, zaopatrywane są z ujęć miasta Kraśnika.

Znacznie gorzej wygląda sytuacja w zakresie wyposażenia w system kanalizacyjny. Skanalizowana jest tylko miejscowość Podlesie.

Na terenie pozostałych miejscowości brak jest zorganizowanego systemu oczyszczania ścieków, a gospodarka ściekowa oparta jest na zbiornikach bezodpływowych. Z uwagi na położenie gminy, budowę geologiczną, walory przyrodnicze i krajobrazowe należy dążyć do skanalizowania gminy w stopniu maksymalnym.

Gmina Kraśnik posiada „Koncepcję Kompleksowej Kanalizacji Ściekowej” przyjętą przez Radę Gminy w dniu 18 marca 2004 r. (Uchwała Rady Gminy Kraśnik Nr XVII/64/04).

Opracowanie obejmuje teren całej Gminy Kraśnik. Zawiera rozwiązanie kanalizacji ściekowej o systemie grawitacyjnym z niezbędnymi przepompowniami ścieków. Z uwagi na szczególne zlokalizowanie miasta Kraśnika względem gminy, istnieje możliwość odprowadzania ścieków z obszaru gminy do kanałów miejskich bez potrzeby budowania odrębnych oczyszczalni ścieków dla gminy.

Dla całego obszaru gminy zaprojektowano 10 sztuk przepompowni ścieków. Przy szczegółowym rozpatrywaniu danego obszaru zagospodarowania, a szczególnie w miejscach rozproszonej zabudowy lub w terenach o różnych wysokościach, może wystąpić potrzeba zastosowania małych przepompowni ścieków i oczyszczalni przydomowych.

7.4. Gospodarka energetyczna

Elektroenergetyka, to jedna z najlepiej rozwiniętych dziedzin infrastruktury technicznej. Każdy indywidualny odbiorca może zostać podłączony do sieci energetycznej.

Obszar Gminy Kraśnik zlokalizowany jest na terenie działania Zakładu Energetycznego S.A. w Lublinie Rejon Energetyczny Kraśnik.

Przez teren gminy przebiegają linie napowietrzne wysokiego napięcia 110 kV, 220 kV stanowiące ważny element sieci rozdzielczej województwa lubelskiego. Jest to linia WN 110 kV, WN 220 relacji Kraśnik – Opole Lubelskie i Kraśnik – Janów Lubelski.

Zarówno konfiguracja sieci elektroenergetycznej jak i stan urządzeń zasilających zapewnia dużą dyspozycyjność i duże możliwości przesyłowe, gwarantujące właściwe zabezpieczenie potrzeb elektroenergetycznych Gminy Kraśnik. Ewentualne plany inwestycyjne, wymagające zabezpieczenia elektroenergetycznego, można realizować

po wykonaniu lokalnych dowiązań do istniejącej sieci SN 15 kV i wybudowaniu stacji 15/0,4 kV w zależności od potrzeb.

Sukcesywnie prowadzona jest modernizacja oświetlenia oraz uzupełniane są punkty świetlne.

7.5. Gospodarka odpadami

Gmina Kraśnik jako członek Związku Międzygminnego „Strefa Usług Komunalnych” w Kraśniku posiada Plan Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego „Strefa Usług Komunalnych” w Kraśniku. Powstał on jako realizacja ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. Uwzględnia zapisy zawarte w aktualnie obowiązujących aktach prawnych z zakresu gospodarki odpadami oraz wytyczne dokumentów nadrzędnych, czyli Krajowego Planu Gospodarki Odpadami (Mon. Pol. z 2003 r. Nr 11, poz. 159) i Planu Gospodarki Odpadami dla województwa lubelskiego.

Związek Międzygminny „Strefa Usług Komunalnych” w Kraśniku powstał w 1999 r. Obejmuje sześć gmin powiatu kraśnickiego: Dzierzkowice, Kraśnik, Urzędów, Wilkołaz, Zakrzówek i miasto Kraśnik oraz dwie gminy powiatu lubelskiego – Strzyżewice i Niedrzwicę Dużą.

Plan Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego „Strefa Usług Komunalnych” w Kraśniku jest rodzajem długofalowej strategii w gospodarce odpadami dla gmin należących do Związku Międzygminnego, która będzie aktualizowana i rozszerzana o nowe zadania wynikające ze zmian zachodzących w gospodarce odpadami.

Plan Gospodarki Odpadami posiada strategię rozwoju gospodarki odpadami – jako element ekorozwoju Związku Międzygminnego oraz program działań na najbliższe lata. Cele te określono poprzez: określenie aktualnych i prognozowanych parametrów powstawania odpadów, określenie uwarunkowań społeczno gospodarczych i środowiskowych postępowania z odpadami.

W roku 2003 na terenie Związku Międzygminnego zebrano i przyjęto na składowiska 14 904 Mg odpadów to jest ok. 56 870 m³. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych wynosiła 16 747 Mg, z czego aż 51,6 % zostało wytworzonych w Kraśniku.

Na terenie Gmin należących do Związku Międzygminnego „Strefa Usług Komunalnych” w Kraśniku dominującym sposobem zbierania odpadów jest zbiórka odpadów zmieszanych, które następnie unieszkodliwiane są poprzez składowanie na składowiskach odpadów komunalnych. Selektywna zbiórka odpadów w roku 2002 była prowadzona

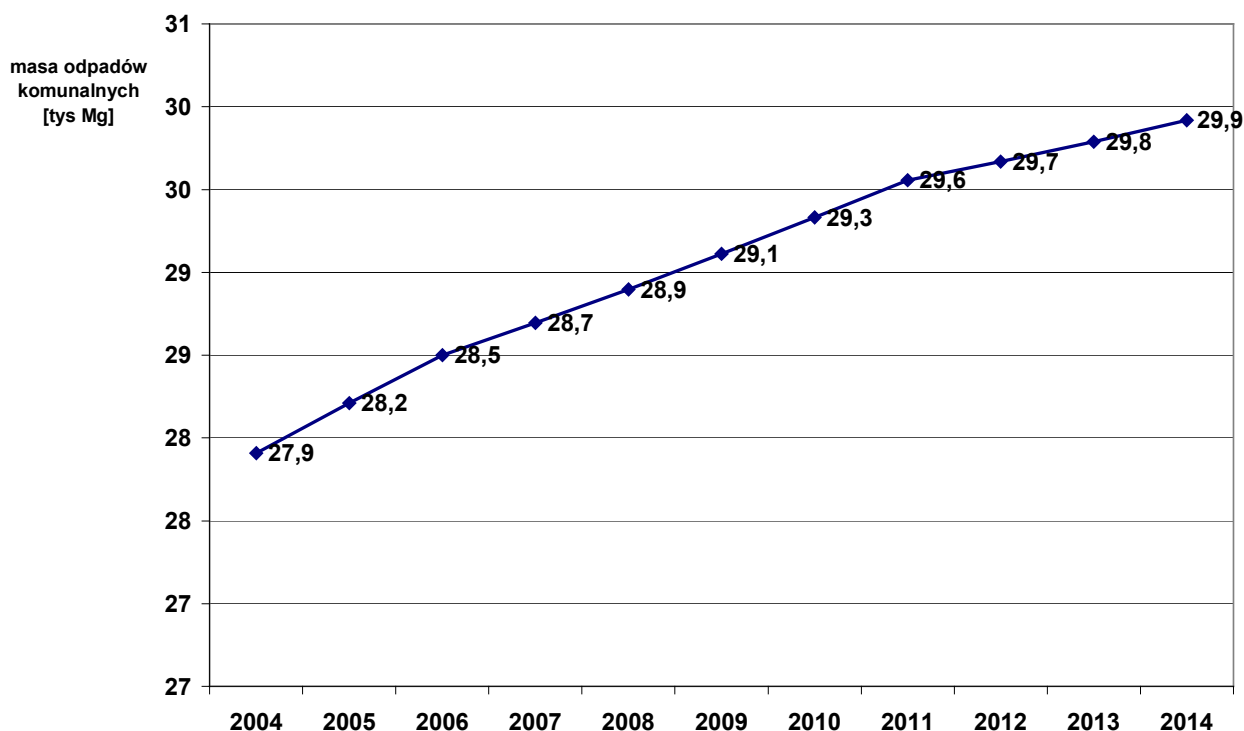
w niewielkim zakresie. Od roku 2003 we wszystkich gminach Związku rozszerzono system zbierania o wyselekcjonowywanie surowców wtórnych.

Na terenie Gminy Kraśnik odpady są gromadzone w 49 kontenerach KP-7, rozmieszczonych przy budynkach użyteczności publicznej i zabudowie mieszkalnej oraz w pojemnikach do selektywnej zbiórki odpadów.

Odpady z terenu Gminy Kraśnik unieszkodliwiane są poprzez ich składowanie na składowisku odpadów w „Wilczych Dołach.” Są tam kierowane także odpady z gmin powiatu kraśnickiego, tj., gminy Urzędów, gminy Dzierzkowice, gminy Zakrzówek oraz gminy Wilkołaz i miasta Kraśnika. Dodatkowo na to składowisko kierowane są odpady z gmin powiatu lubelskiego, tj. Niedzwicy Dużej oraz od 2003 roku Strzyżewic oraz odpady z gminy Modliborzyce (Powiat Janów Lubelski).

Z prognozy opartej na wskaźnikach emisji odpadów przyjętych w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami wynika, że w okresie 2004-2014 masa odpadów wytwarzanych w sektorze komunalnym Gmin należących do Związku Międzygminnego wzrośnie w stosunku do roku 2003 o około 7,8 tys. Mg jak przedstawia poniższy wykres. *(Opracowanie własne na podstawie: Planu Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego „Strefa Usług Komunalnych” w Kraśniku).*

Wykres nr 1. Prognozowana masa odpadów komunalnych wytworzonych w Gminach należących do Związku Międzygminnego w latach 2004-2014

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego „Strefa Usług Komunalnych” w Kraśniku

Azbest

Specyficzne własności azbestu spowodowały, że znalazł on bardzo szerokie gospodarcze zastosowanie przede wszystkim w budownictwie, energetyce, a także w transporcie oraz w przemyśle maszynowym, stoczniowym, włókienniczym, chemicznym i innych gałęziach przemysłu w postaci około 3000 wyrobów. W Polsce ok. 90% azbestu zużywano do produkcji wyrobów azbestowo - cementowych. Najwięcej azbestu zużyto w latach 70-tych. W latach 80-tych, a zwłaszcza 90-tych ilość zużytego azbestu do produkcji wyrobów azbestowo - cementowych znacznie się zmniejszyła.

W Polsce w 1997 r. wprowadzono ustawę o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest. W wyniku realizacji zapisów tej ustawy aktualnie w Polsce:

- zaprzestano produkcji i przetwarzania azbestu (z wyjątkiem wyrobów, których lista publikowana jest w rozporządzeniach),
- zakończono obrót azbestem i wyrobami zawierającymi azbest.

Najwięcej odpadów zawierających azbest powstaje w trakcie prac remontowo – budowlanych: podczas wymiany pokryć dachowych oraz elewacji wykonanych z wyrobów azbestowo - cementowych.

Zgodnie z opracowanym „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” planuje się usunięcie tego typu materiałów niebezpiecznych do roku 2032. Ilość ich szacowana jest na około 15 466 tys. ton wyrobów zawierających azbest w tym 14 866 tys. ton płyt azbestowo-cementowych.

Województwo lubelskie jest jednym z województw o największej ilości tego typu materiałów (około 2 188 890 ton płyt azbestowo-cementowych).

Do zadań Zarządu Związku zgodnie z „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” należą m.in.:

- sporządzanie rocznych informacji w zakresie realizacji zadań „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” na terenie Związku oraz przekazywanie ich samorządowi województwa,
- inspirowanie właściwej działalności w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest,
- gromadzenie danych liczbowych o ilości i rozmieszczeniu wyrobów stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 14 sierpnia 1998 roku.

Natomiast do zadań Rady Związku należą:

- nadzorowanie wykorzystania środków finansowych na realizację „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”,
- prowadzenie lokalnej polityki społecznej w zakresie opłat za składowanie odpadów zawierających azbest w stosunku do uboższych właścicieli obiektów,
- częściowe lub całkowite zwalnianie z opłat, inicjowanie i organizowanie innych form pomocy dla mieszkańców przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Zgodnie z założeniami „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” prognozuje się, że w Związku Międzygminnym można się spodziewać, że w latach 2003-2032 zostanie wytworzonych około 100 tys. ton odpadów zawierających azbest.

Z informacji uzyskanych w Związku Międzygminnym „Strefa Usług Komunalnych” w Kraśniku wynika, że planuje się składowanie odpadów zawierających azbest na terenie przyszłego ZZO „Piaski Zarzecze II” (obszar do zagospodarowania ok. 4,5 ha). Odpady zawierające azbest byłyby składowane zgodnie z wymogami ochrony środowiska w wydzielonej kwaterze na terenie ZZO w Kraśniku. Zgodnie z przedstawionym poniżej schematem przepisy dopuszczają składowanie tej grupy odpadów w wydzielonych częściach składowiska odpadów innych niż obojętne i niebezpieczne (komunalne).

Składowisko odpadów w „Wilczych Dołach” jako jedno z dwóch na terenie województwa lubelskiego może przyjmować azbest. Jest to korzystne dla mieszkańców gminy, ze względu na niskie koszty transportu.

Najważniejszymi kierunkami działań na lata 2004-2014 związanymi z gospodarką odpadami w Gminie Kraśnik to:

- objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców gminy,
- podnoszenie świadomości społecznej obywateli, w szczególności w zakresie minimalizacji wytwarzania odpadów,
- podniesienie skuteczności selektywnej zbiórki odpadów (z uwzględnieniem rozwoju selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji),
- wdrażanie selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych,
- redukcja zawartości składników biodegradowalnych w odpadach kierowanych na składowiska,

Na obecnym etapie rozwoju gospodarczego wydaje się, że bardzo trudne będzie ograniczenie ilości powstających odpadów zarówno komunalnych jak i z sektora gospodarczego w Gminie Kraśnik. Jednak zgodnie z hierarchią ważności zapisaną w polskim prawodawstwie w zakresie gospodarki odpadami na pierwszym miejscu jest minimalizacja

powstawania odpadów, a dopiero potem ich ponowne użycie, odzysk i recykling, na końcu unieszkodliwianie poprzez składowanie.

W zakresie minimalizowania wytwarzania ilości odpadów komunalnych istotną rolę odgrywa świadomość ekologiczna społeczeństwa w tym zakresie. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów powinna być priorytetem w przyjętej strategii gospodarki odpadami. W celu zmiany zachowań mieszkańców na bardziej proekologiczne (redukcja ilości wytwarzanych odpadów) należy stosować systematyczną edukację społeczną.

Działania powinny mieć charakter informacyjno – edukacyjny. Poza przekazywaniem treści edukacyjnych, należy informować np. o ilości zebranych odpadów niebezpiecznych, miejscach i sposobach zbiórki selektywnej odpadów, terminów odbioru, oznaczeń umieszczanych na opakowaniach.

W ramach prowadzonej edukacji należy zachęcać mieszkańców do kupowania towarów w opakowaniach wielokrotnego użytku oraz w opakowaniach biodegradowalnych, rezygnacji z przedmiotów jednorazowego użytku, wykorzystywania mniej toksycznych produktów (farb i lakierów) itp. *(Opracowanie własne na podstawie: Planu Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego „Strefa Usług Komunalnych” w Kraśniku).*

7.6. Gospodarka ciepła

Na terenie Gminy Kraśnik zabudowa mieszkaniowa ogrzewana jest w sposób indywidualny z wykorzystaniem:

- kotłowni na paliwo stałe – przeważnie w starszych budynkach,
- pozostała część budynków gminy (zabudowa jednorodzinna) wykorzystuje gaz płynny PROPAN lub paliwo stałe.

W obiektach użyteczności publicznej, tj.: Urząd Gminy w Kraśniku, szkoły podstawowe, gimnazjum, przedszkole, remizy OSP w Stróży, Splawach Pierwszych, Podlesiu, Słodkowie Trzecim oraz świetlice wiejskie w Splawach Drugich i Słodkowie Pierwszym - ogrzewane są z wykorzystaniem gazu ziemnego.

7.7. Gospodarka gazowa

Przez teren Gminy Kraśnik przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia o średnicy DN 700 relacji Jarosław-Puławy. Na terenie gminy 14 miejscowości jest zaopatrywanych w gaz przewodowy, poprzez stację redukcyjną I stopnia zlokalizowaną w Kraśniku, przy ul. Jagiellońskiej.

Gaz dostarczany poprzez sieć gazową na terenie Gminy Kraśnik jest wykorzystywany do celów bytowo-gospodarczych oraz grzewczych.

7.8. Własność nieruchomości

W strukturze własności zdecydowanie dominuje gospodarka indywidualna. Według stanu na koniec grudnia 2003 r. gospodarstwa indywidualne stanowiły 97,31% gruntów gminy. Grunty komunalne 1,28%, grunty Agencji Nieruchomości Rolnych zajmowały 0,19%, grunty państwowe 1,11% i grunty kościelne 0,11%.

Szczegółowe dane dotyczące struktury władania gruntami w Gminie Kraśnik w 2003 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 17. Struktura własnościowa gruntów w Gminie Kraśnik. Stan na 31.12.2003 r.

L.p.	Formy własności	Wielkość w ha	%
1.	Państwowe Gospodarstwa Leśne	48,44	1,11%
2.	Gospodarstwa indywidualne	4 206,03	97,31%
3.	Agencja Nieruchomości Rolnych	8,23	0,19%
4.	Mienie komunalne	55,18	1,28%
5.	Grunty kościołów	4,64	0,11%
6.	Grunty spółek prawa handlowego	-	-
<i>Działki do 1 ha – 646 szt. o pow. - 403,33 ha</i>			
Ogółem:		4 322,52	100%

Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy w Kraśniku.

7.9. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Obiekty zabytkowe w Gminie Kraśnik zwiększają atrakcyjność obszaru i stanowią potencjał do rozwoju różnych form rekreacji, w tym turystyki krajoznawczej. Zasoby dorobku kulturowego stanowią podstawę do tworzenia współczesnych wartości kulturowych, ale wymagają znacznych nakładów na utrzymanie obiektów zabytkowych w odpowiednim stanie technicznym.

Zabudowa

Szczególnie dużo troski konserwatorskiej należy poświęcić zabytkowym budynkom mieszkalnym i gospodarczym. Należy dążyć do dostosowania współczesnych funkcji do wartości zabytkowych obiektów oraz dostosowania nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie sytuacji, skali, bryły, podziałów architektonicznych, a także nawiązania formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej. Chaty wiejskie są na bieżąco remontowane przez ich właścicieli.

Zabytki sakralne

O bogatej przeszłości gminy świadczą nieliczne już zabytki. Do najciekawszych należy murowana kaplica w Stróży Kolonii na planie trójkąta zbudowana z fundacji Zamoyskich i nieliczny starodrzew z nieistniejącego już założenia dworskiego. Na pograniczu wsi Stróża Kolonia i Karpiówka stoi XIX w. drewniana kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena. Obiekty kultu religijnego są remontowane przez parafię.

Układ przestrzenny

Układ ten jest nieco zaniedbany. Szczególnie dotyczy to dróg oraz przydrożnych alei i ich śladów. Część z nich wymaga rekonstrukcji i wymaga prac konserwatorskich. Należy dążyć do zachowania kształtu struktury przestrzennej. W szczególności dotyczy to planowania dróg, ulic, placów, linii zabudowy, kompozycji zieleni itp.

Po wojnie zmieniła się zasadniczo zabudowa wsi z drewnianej na murowaną, głównie dzięki ożywionej w latach 70-tych i 80-tych eksploatacji pokładów miejscowej gliny lessowej.

Stanowiska archeologiczne

Są bardzo cenne ze względu na ich znaczenie historyczne. Podlegają one szczególnej ochronie. Na terenie stanowisk archeologicznych posiadających formę krajobrazową (np. grodziska, kurhany) obowiązuje całkowity zakaz lokalizacji inwestycji trwałych i tymczasowych.

7.10. Identyfikacja problemów

Problemy przyrodnicze i ekologiczne:

- Konieczność zachowania wysokich walorów środowiska przyrodniczego oraz przestrzegania przepisów obowiązujących na terenach prawnie chronionych, przede wszystkim na obszarach chronionego krajobrazu, w strefach ochronnych ujęć wodnych, przy jednoczesnej potrzebie rozwoju działalności gospodarczych.
- Zagrożenia walorów przyrodniczo-krajobrazowych, związane z uporządkowaniem gospodarki ściekowej w gminie.
- Niezadowalający stan czystości wody rzeki Wyżnicy powodowany przez dopływ zanieczyszczeń ze ściekami komunalnymi oraz ściekami deszczowymi.

- Wysoki stopień zagrożenia zanieczyszczeniem wód podziemnych, wynikający z budowy geologicznej i płytkim zaleganiem wód.

Problemy środowiska kulturowego:

- Zagrożenie niekorzystnymi przekształceniami funkcjonujących obecnie obiektów zabytkowych i ich otoczenia w przypadku konieczności modernizacji czy podniesienia standardu funkcjonalnego i technicznego.
- Brak środków na renowację i odtworzenie cennych zabytków kultury.

Proponowane działania:

Zabytki sakralne

- postuluje się podjęcie działań zmierzających do poprawy stanu zabytkowej XVIII wiecznej kaplicy pw. Świętej Trójcy w Stróży Kolonii,
- należy kontynuować wpisy do rejestru zabytków na terenie gminy,

Budownictwo zabytkowe

- należy szczególną uwagę skierować na zabytkową zabudowę gminy w postaci budynków mieszkalnych i gospodarczych w celu wpisania najcenniejszych z nich do rejestru zabytków,
- należy kontynuować wpisy do rejestru zabytków na terenie gminy.

Układ przestrzenny

- należy zachować historyczny układ przestrzenny i poddać konserwacji jego główne elementy.

Problemy związane z infrastrukturą techniczną:

- Gmina jest w niewielkim procencie skanalizowana. Należy rozwiązać problem gospodarki komunalnej w zakresie oczyszczania ścieków oraz ich gromadzenia w taki sposób, aby nie powodowały skażenia środowiska, a w szczególności wód powierzchniowych i podziemnych.
- Brak środków finansowych pozwalających na sfinansowanie inwestycji z zakresu podstawowej infrastruktury technicznej (kanalizacja, infrastruktura drogowa).

8. Gospodarka

8.1. Główni pracodawcy, ilość osób zatrudnionych w danych sektorach

8.1.1. Główni pracodawcy

Gmina nie posiada, poza nielicznymi wyjątkami większych zakładów przemysłowych. Na terenie gminy szczególna rola przypada firmom małym. Rozwój tych firm napotyka jednak na bariery biurokratyczne oraz na trudną do przezwyciężenia - barierę kapitałową. Niewielkie środki własne oraz drogi i trudny do uzyskania kredyt ukierunkowują te zakłady na produkcję prostą, nie wymagającą dużych nakładów, a więc mało konkurencyjną. Coraz więcej zakładów jest zadłużonych, ogranicza to ich finansową zdolność do inwestowania. Barierą wejścia nowych podmiotów jest także brak odpowiedniej infrastruktury na terenie gminy, w tym także teleinformatycznej. Hamuje to rozwój poprzez niemożność wykorzystania przewagi konkurencyjności. Konieczna jest w tym zakresie budowa nowej infrastruktury i modernizacja istniejącej.

Według danych statystycznych na dzień 31 grudnia 2003 roku w Gminie Kraśnik w gospodarce narodowej, biorąc pod uwagę faktyczne miejsce pracy, bez osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych, w których liczba pracujących nie przekracza 9 osób ogółem pracowało 446 osób. Najwięcej osób znalazło zatrudnienie w przemyśle i budownictwie - ogółem 322 osoby.

Tabela nr 18. Pracujący w gospodarce narodowej w Gminie Kraśnik w latach 1996-2003 wg wybranych sekcji. Stan na 31.12.2003 r.

Rok	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybołówstwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Usługi rynkowe	Usługi nierynkowe
1996	612	307	305	12	398	96	110
1997	622	279	343	14	505	11	92
1998	616	283	333	48	458	12	98
1999	572	270	302	17	431	22	102
2000	457	237	220	7	336	23	91
2001	557	252	305	7	389	21	140
2002	471	231	240	15	343	28	85
2003	446	226	220	6	322	28	90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznika Statystycznego Województwa Lubelskiego – Tom II, Internetu – Baza Danych Regionalnych GUS.

Ważniejsze podmioty gospodarcze:

Zakład Przetwórstwa Mięsnego "MAX"

Zakład Opakowań Drukowanych „ROLFLEX”

Okręgowa Stacja Diagnostyczna "RUDNIK TUMAY"

BIURO PODRÓŻY "RUDNIK TUMAY"

Bar "ZŁOTY KURCZAK"

Zakład Produkcyjno-Handlowy. Wyroby z drewna w Stróży Kolonii

GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE „Pod Żurawiem”

<http://www.podzurawiem.com.pl/>

DON-KWIAT - Zakład Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych, Wyrób Doniczek

„AGRO-POLI” Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny w Stróży

Hurtownia Wędlin i Artykułów Spożywczych „KABANOS”

Hurtownia Owoców i Warzyw „MINNEOLA”

8.1.2. Gmina Kraśnik – cegielniane zagłębie

Lubelszczyzna jest jednym z niewielu w kraju i nielicznych w Europie regionem, gdzie cegłę wyrabia się w tradycyjny sposób, czyli ręcznie. Okolice Kraśnika są prawdziwym cegielnianym zagłębieniem. Niezmienna od lat technologia i dobrej jakości glina lessowa sprawiają, że wytwarzany produkt o dobrych parametrach mimo upływu lat nadal jest podstawowym materiałem stosowanym w budownictwie.

Do produkcji cegły wykorzystywana jest glina lessowa z największego w Polsce, a prawdopodobnie i w Europie kraśnickiego złoża, sięgającego nawet do 7 metrów w głąb ziemi. Złoża te nie zawierają w sobie zbędnych i szkodliwych przewarstwień. Po dokładnym wymieszaniu i sezonowaniu przez zimę otrzymuje się doskonały surowiec. W procesie przygotowania masy formierskiej nie używa się żadnych barwników ani dodatków uplastyczniających, co potwierdzają badania laboratoryjne przeprowadzone w Polsce i w Niemczech.

W Gminie Kraśnik znajduje się 16 cegielni, kolejne 5 cegielni położonych jest na terenie Miasta Kraśnika. Ponadto w powiecie kraśnickim znajdują się 3 cegielnie w gminie: Urzędów, Wilkołaz i Annopol.

Charakterystyczną cechą kraśnickich cegielni jest fakt, iż w każdej z nich jest prowadzona w pełni ręczna produkcja, zaś maszyny i urządzenia są wykorzystywane w bardzo niewielkim stopniu w procesie wydobywania i przygotowywania do produkcji gliny oraz później w procesie dystrybucji cegły. W obecnych czasach automatyzacji i komputeryzacji taki sposób produkcji cegły jest manufakturą i stanowi bez wątpienia unikat nie tylko na skalę krajową, ale także i światową. Praktycznie nigdzie poza okolicami Kraśnika nie produkuje się w taki sposób cegły.

Przemysł na terenie Gminy Kraśnik do niedawna reprezentowały przede wszystkim cegielnie. Poziom produkcji określała koniunktura na materiały budowlane. Po recesji końca lat 80-tych w połowie lat 90-tych nastąpił ponowny wzrost produkcji.

Z uwagi na liczbę cegielni są one jednym z większych pracodawców w Gminie Kraśnik. Na stałe w cegielniach zatrudnionych jest ok. 50 pracowników, jednak co roku w sezonie produkcyjnym przypadającym na okres od maja do października znajduje tu zatrudnienie ok. 1000 osób.

Z uwagi na trwający już od początku lat 90-tych kryzys w budownictwie produkcja cegły stale spada. Obecnie średnio rocznie zagłębie kraśnickie produkuje ok. 20 mln sztuk cegły, co stanowi zaledwie 30 – 50% posiadanej mocy produkcyjnej.

Cegła produkowana w Kraśniku poza tym, że jest ładniejsza od cegieł produkowanych mechanicznie oraz zdecydowanie bardziej elegancko prezentuje się w murze, posiada również pewną unikatową właściwość. Mianowicie jest ona higroskopijna, co oznacza, że posiada zdolność absorbowania wilgoci i pary wodnej. Sprawia to, że po zmianie warunków atmosferycznych wilgoć pochłonięta wcześniej przez cegłę zostaje z powrotem oddana do atmosfery poprzez jej odparowanie. Dzięki temu ściany zbudowane z kraśnickich cegieł nie wilgotnieją ani też nie zachodzi w ich przypadku tzw. efekt „potnienia”.

Historia cegły

Cegła wypalana z gliny już w średniowieczu stała się podstawowym materiałem budowlanym w Europie. Od lat sześćdziesiątych dwudziestego wieku region kraśnicki słynie jako zagłębie chłopskich cegielni. Pierwsze trzy cegielnie w tym rejonie powstały jeszcze przed I wojną światową i funkcjonują nadal. Dobrej gliny nadającej się do produkcji cegły jest tu pod dostatkiem. Najwięcej cegielni, bo aż 12 powstało i funkcjonuje w miejscowości Splawy. Kraśnicka wieś już dawno zmieniła swoje oblicze z drewnianej na murowaną. Już w 1968 roku wieś Kowalin zdobyła pierwsze miejsce w wojewódzkim konkursie "Zmieniamy oblicze lubelskiej wsi".

Nie sposób zliczyć, ile milionów sztuk cegieł wyprodukowano na terenie Gminy Kraśnik, ale można powiedzieć, że bardzo dużo, o czym świadczą liczne wyrobiska po wydobytej glinie. Na cegle produkowanej w Gminie Kraśnik rozbudowały się lubelskie wsie. Cegła była wożona w okolice Warszawy, a nawet do Olsztyna. Właściciele cegielni chętnie ofiarowali swój produkt na budowę szkół i kościołów, a 20 września 1971 roku na Plac Zamkowy w Warszawie wjechała kolumna 21 ciężarówek wiozących w darze kraśnicką cegłę na odbudowę Zamku Królewskiego. Do dziś na terenie Gminy Kraśnik funkcjonuje 16 cegielni, produkujących doskonałą cegłę.

Przyszłość

Ponieważ sytuacja w polskim budownictwie jest bardzo zła od wielu lat i z każdym rokiem się pogarsza, dlatego właściciele cegielni upatrują szansy w unikatowości kraśnickiej cegły. Nie zapominając o rynku krajowym, z nadzieją patrzą na szeroki rynek europejski.

Ponieważ kraśnicka cegła jest produkowana ręcznie przy zastosowaniu drewnianych form, jakich używano już w pierwszych działających w Kraśniku cegielniach, daje to ogromne możliwości, jeżeli chodzi o nadawanie tym cegłom różnorodnych kształtów oraz wymiarów.

Ponadto z uwagi na ich wygląd oraz właściwości, a także cechy związane z ręcznym sposobem produkcji oraz wykorzystywanym surowcem kraśnicka cegła cieszy się coraz większym zainteresowaniem kontrahentów zagranicznych. Przede wszystkim doskonale nadaje się ona do renowacji zabytków, pożądana jest również jako materiał elewacyjny.

W chwili obecnej nawiązane zostały już kontakty z kontrahentami z zagranicy i cegła z Kraśnika jest eksportowana do Wielkiej Brytanii oraz Niemiec. Także przedsiębiorcy z kilku innych krajów europejskich wyrażają zainteresowanie nawiązaniem współpracy i importem cegieł. Są już nakreślone plany promowania na rynkach zagranicznych kraśnickiej cegły.

Zmiana ta jest w dużej mierze zasługą Krajowego Zrzeszenia Producentów Materiałów Budowlanych „CERBUD”, organizacji zrzeszającej producentów cegły ceramicznej z terenu całego kraju. Z uwagi na znaczenie naszego regionu właśnie w Kraśniku ma ona swoją siedzibę. *(Opracowanie własne na podstawie folderu pt.: Kraśnik "Mekka Polskiej Cegły" wydany przez Urząd Miejski w Kraśniku, na potrzeby festynu KUP PAN CEGŁĘ w roku 2003).*

8.2. Struktura podstawowych branż na terenie gminy

Na terenie Gminy Kraśnik w latach 1996-2003 struktura podmiotów gospodarki narodowej według sektorów i wybranych form prawno – organizacyjnych przedstawiała się następująco:

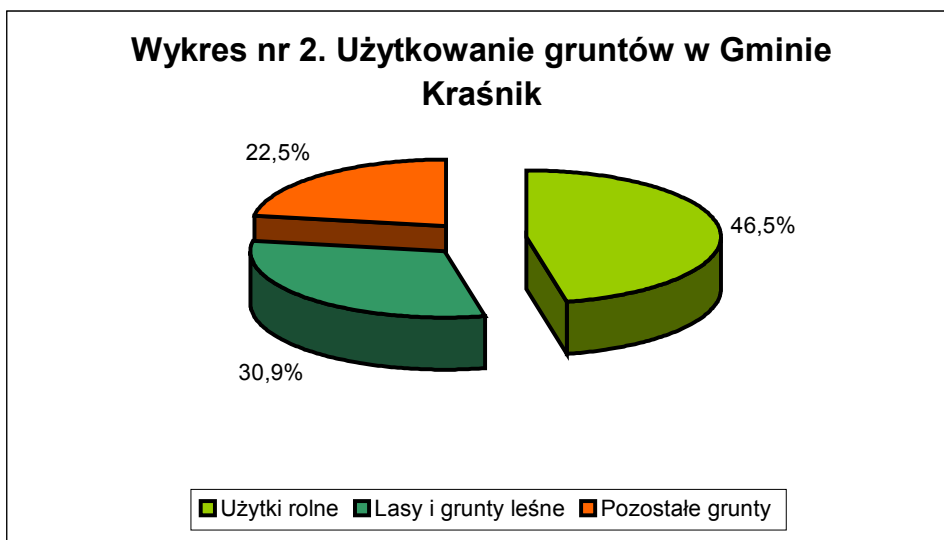
Tabela nr 19. Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Kraśnik wg sektorów i wybranych form prawnych. Stan na 31.12.2003 r.

Rok	Ogółem	Sektor		Ogółem				
		publiczny	prywatny	przedsiębiorstwa państwowe	spółki prawa handlowego		osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	spółdzielnie
					razem	w tym z udziałem kapitału zagranicznego		
1996	208	4	204	-	5	1	171	1
1997	212	4	208	-	5	1	177	1
1998	224	4	220	-	4	1	189	1
1999	240	5	235	-	4	1	201	1
2000	256	5	251	-	5	1	209	1
2001	275	6	269	-	6	1	224	1
2002	291	6	285	-	6	1	238	1
2003	302	6	296	-	6	1	247	1

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego – Tom II.

8.3. Rolnictwo

Gmina Kraśnik zajmuje powierzchnię 10 536 hektarów. Lasy i grunty leśne stanowią 3 260 ha, natomiast użytki rolne zajmują 4 903 ha. Pozostałe grunty i nieużytki 2 373 ha. Wskaźnik lesistości dla Gminy Kraśnik wynosi około 30,6%, gdzie wskaźnik lesistości dla województwa lubelskiego kształtuje się na poziomie 22,3%. Użytki rolne stanowią 46,5% powierzchni gminy.

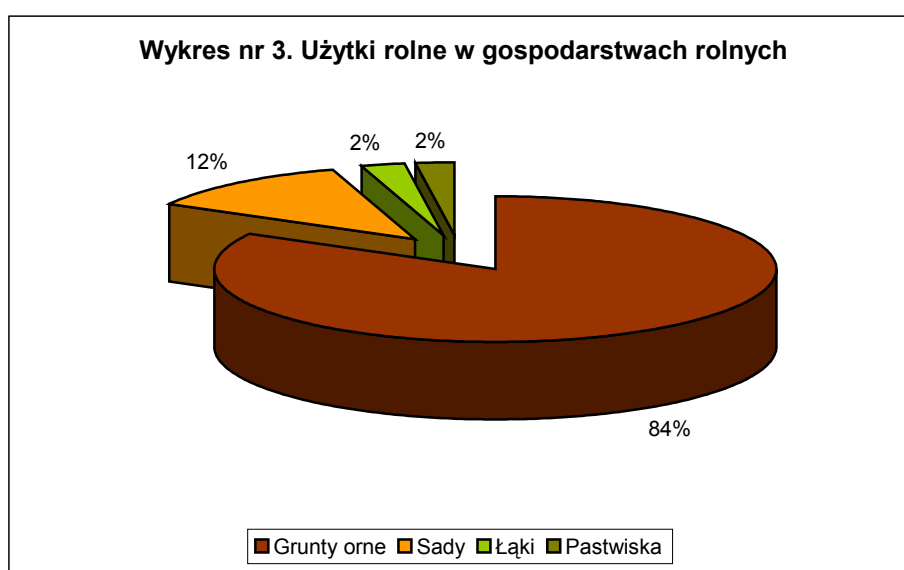
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Rocznika Statystycznego Województwa Lubelskiego – Tom II.

Największą powierzchnię użytków rolnych stanowią grunty orne 4 177 ha. Sady stanowią 529 ha, łąki stanowią ponad 100 ha wszystkich użytków rolnych, natomiast pastwiska nieco ponad 90 ha.

Tabela nr 20. Użytkowanie gruntów w Gminie Kraśnik. Stan na 31.12.2002 r.

Powierzchnia ogólna Gminy	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
	razem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
w hektarach							
10 536	4 903	4 177	529	106	91	3 260	2 373

Dane: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego – Tom II.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Rocznika Statystycznego Województwa Lubelskiego – Tom II.

Struktura wielkości gospodarstw rolnych na terenie Gminy Kraśnik jest niekorzystna. Gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 hektarów stanowią ponad 52% ich całkowitej liczby. Jest to więcej niż przeciętnie w województwie. Na podobnym poziomie pozostaje ilość gospodarstw rolnych o powierzchni w przedziale od 5 do 10 ha. Natomiast znacznie mniej jest w Gminie Kraśnik dużych gospodarstw.

Tabela nr 21. Charakterystyka gospodarstw rolnych w Gminie Kraśnik. Stan na 31.12.2003 r.

Grupa obszarowa wg ilości ha	Liczba gospodarstw	Powierzchnia w ha		
		Liczba	%	W tym użytków rolnych
Ogółem	1759	5 100,69	100	4 166,03
do 1	646	403,33	7,91	300,69
1 – 5	898	2 672,23	52,39	2 141,51
5 – 10	174	1 341,54	26,30	1 100,78
10 – 15	28	385,12	7,55	344,15
15 i więcej	13	298,47	5,85	278,90

Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy w Kraśniku.

W Gminie Kraśnik największą powierzchnię zasiewów głównych ziemiopłodów stanowią zboża. Ich uprawy zajmują 89,70% zasiewów w gospodarstwach rolnych. Zaledwie 3,6% zasiewów stanowią pozostałe uprawy z warzywami. Nieco większą powierzchnię zajmuje uprawa roślin przemysłowych 4,20% zasiewów oraz pastewnych 4,55%. Ziemiaki zajmują prawie 7% zasiewów.

Tabela 22. Powierzchnia zasiewów w indywidualnych gospodarstwach rolnych. Stan na 31.12.2003 r.

L.p.	Zasiewy	ha	%
1.	Zboża	2 502,40	89,70
2.	Strączkowe na ziarno	4,35	0,14
3.	Ziemiaki	210,45	6,78
4.	Przemysłowe	130,20	4,20
5.	Pastewne	141,30	4,55
6.	Pozostałe uprawy w tym warzywa	111,80	3,60

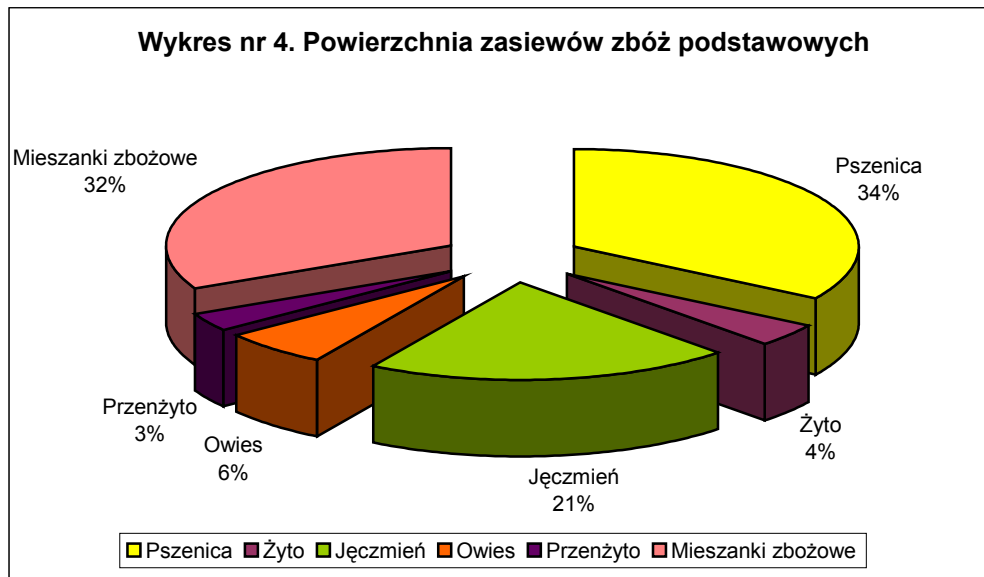
Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy w Kraśniku.

Analiza danych o powierzchni zasiewów zbóż podstawowych wskazuje na nierównomierne rozłożenie ich udziałów w powierzchni całkowitej. Największy areal stanowi pszenica 34% i mieszanki zbożowe ponad 32%, natomiast najmniejszy owies 6%, żyto 3,8% i pszenżyto nieco ponad 3%. Jęczmień występuje na niemal 21% powierzchni zasiewów zbóż podstawowych.

Tabela nr 23. Powierzchnia zasiewów upraw zbóż w Gminie Kraśnik

Zboża ogółem	W tym															
	zboża podstawowe z mieszankami															
	razem	pszenica	żyto	jęczmień	owies	pszenżyto	mieszanki zbożowe	kukurydza na ziarno								
	w hektarach															
2493	2367	100%	806	34%	91	3,8%	496	20,9%	141	6%	73	3,08	761	32,2%	6	0,25%

Źródło: Raport z wyników spisów powszechnych 2002, Województwo Lubelskie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Rocznika Statystycznego Województwa Lubelskiego – Tom II.

W Gminie Kraśnik wśród zwierząt gospodarskich dominuje hodowla trzody chlewnej 3 096 szt. i drobiu 37 697 szt.

Tabela nr 24. Zwierzęta gospodarskie w Gminie Kraśnik

Wyszczególnienie		Liczba sztuk
Bydło	ogółem	808
	w tym krowy	547
Trzoda chlewna	ogółem	3 096
	w tym lochy	301
Owce		25
Kozy		62
Konie		88
Pnie pszczele		447
Drób	ogółem	37 697
Drób kurzy	razem	31 281
	w tym nioski	8 290
Indyki		971
Gęsi		304
Kaczki		4 530

Dane: Raport z wyników spisów powszechnych 2002, Województwo Lubelskie.

8.4. Identyfikacja problemów

Problemy natury gospodarczej dotyczące Gminy Kraśnik są następujące:

- brak polityki rolnej pozwalającej na preferowanie rozwoju gospodarstw rolnych,
- brak rynków zbytu dla rolnictwa,
- nie rozwinięte przetwórstwo rolno – spożywcze i przechowalnictwo,
- niewystarczające wyposażenie wiejskich jednostek osadniczych w urządzenia infrastruktury społecznej i technicznej,
- słabo wypromowane atrakcje turystyczne gminy,
- słabo rozwinięta działalność agroturystyczna,
- niewystarczający udział małej przedsiębiorczości w gospodarce gminy,
- małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych.

9. Sfera społeczna

9.1. Sytuacja demograficzna i społeczna terenu

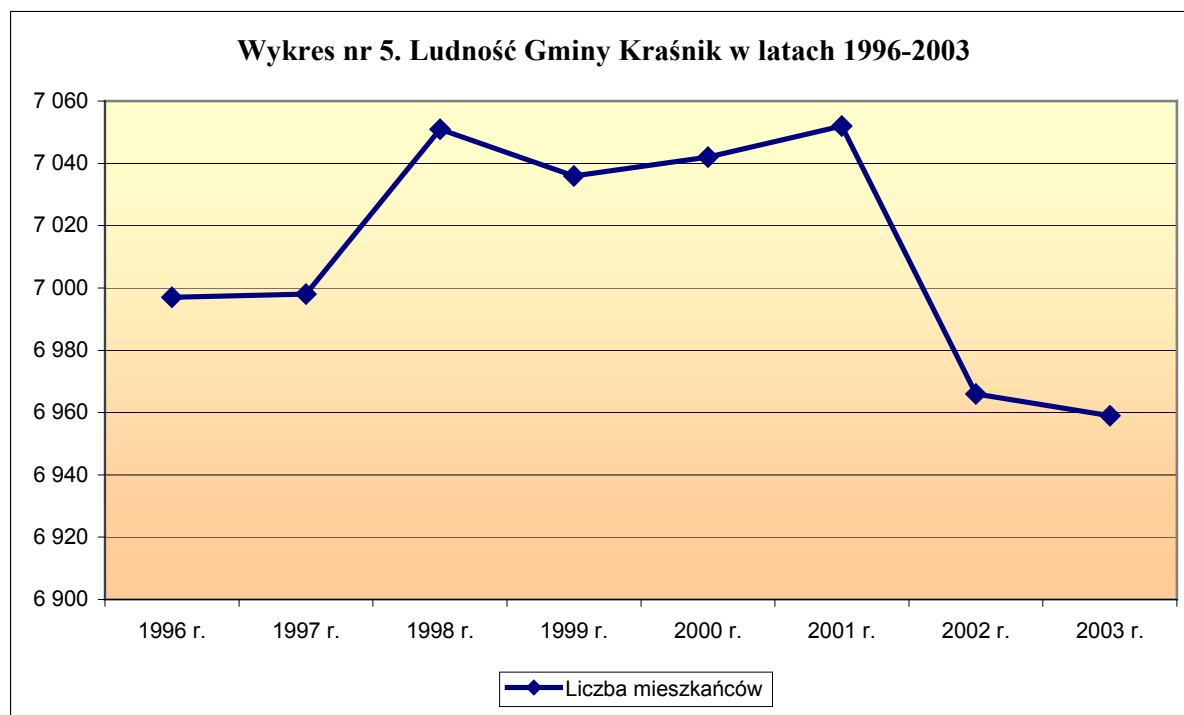
9.1.1. Ludność

Gmina Kraśnik zajmuje powierzchnię 105,4 km². Zamieszkuje ją 6 959 mieszkańców, a gęstość zaludnienia wynosi 66,02 osoby/km².

Tabela nr 25. Liczba mieszkańców Gminy Kraśnik w latach 1996 – 2003

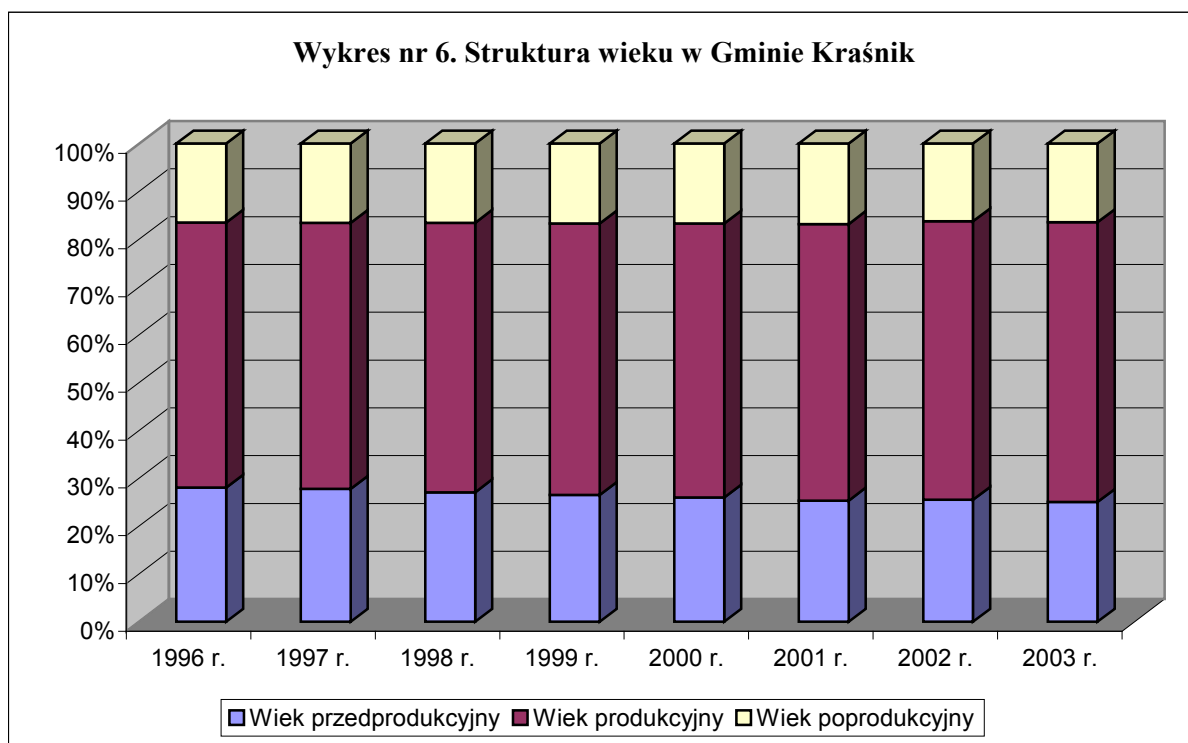
Rok	Ogółem	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
1996 r.	6 997	1 963	3 879	1 155
1997 r.	6 998	1 942	3 897	1 159
1998 r.	7 051	1 909	3 975	1 167
1999 r.	7 036	1 864	3 997	1 175
2000 r.	7 042	1 828	4 035	1 179
2001 r.	7 052	1 786	4 080	1 186
2002 r.	6 966	1 775	4 058	1 133
2003 r.	6 959	1 742	4 073	1 144

Źródło: Rocznik statystyczny GUS, Internet – Bank Danych Regionalnych GUS

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na przełomie ośmiu lat obserwuje się wahanie liczby mieszkańców Gminy Kraśnik. W ostatnich latach nastąpił dość znaczny spadek liczby mieszkańców z 7 052 w 2001 r. do 6 959 w 2003 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W badanym okresie czasu nastąpił wzrost liczebności roczników produkcyjnych i poprodukcyjnych, spadła natomiast liczebność rocznika przedprodukcyjnego. Zmniejszenie się liczby dzieci i młodzieży przy jednoczesnym wzroście udziału ludności w wieku poprodukcyjnym oznacza, że społeczeństwo gminy zaczyna się starzeć. Największy przyrost obserwuje się w grupie osób w wieku produkcyjnym (19-65 lat). Od 1996 r. liczba mieszkańców w tym przedziale wiekowym zwiększyła się o 194 osoby. Przy jednoczesnym spadku ogólnej liczby ludności obserwuje się spadek ilości mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (< 19 lat). Spadki te w poszczególnych latach wahały się w granicach 10-50 osób na rok. Również do roku 2001 rośnie liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (> 65 lat). Oznacza to, iż średnia wieku w gminie sukcesywnie rosła. W 2002 roku ten proces został zatrzymany, jednak nie wiadomo, czy będzie to stała tendencja.

9.1.2. Przyrost naturalny i migracje

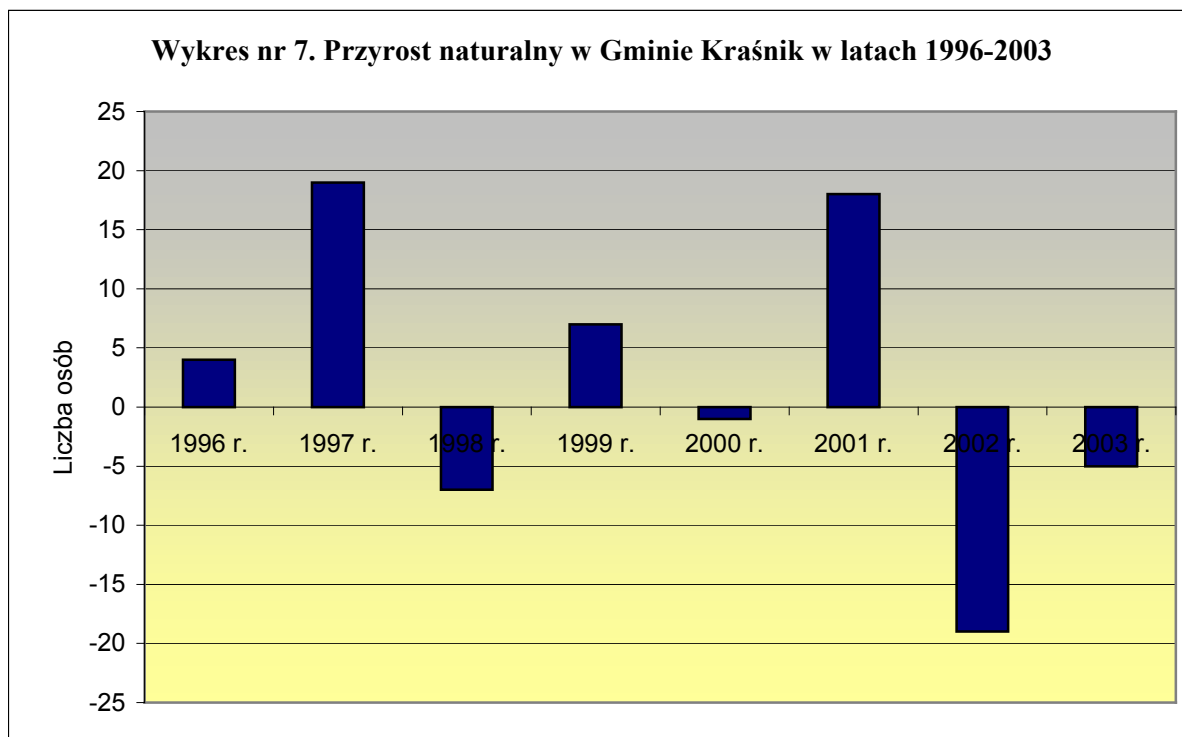
Czynnikami wpływającymi na rozwój demograficzny gminy są przyrosty naturalne i migracje. Tabela zamieszczona poniżej szczegółowo obrazuje omawiane tendencje.

Tabela nr 26. Struktura demograficzna Gminy Kraśnik

Rok	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony ogółem	Przyrost naturalny	Napływ ogółem	Odpływ ogółem	Saldo migracji ogółem	Przyrost rzeczywisty
1996 r.	40	87	83	4	132	99	33	37
1997 r.	32	89	70	19	86	88	-2	17
1998 r.	40	77	84	-7	119	88	31	24
1999 r.	40	84	77	7	97	112	-15	-8
2000 r.	54	85	86	-1	90	84	6	5
2001 r.	37	81	63	18	56	80	-24	-6
2002 r.	52	61	80	-19	68	83	-15	-34
2003 r.	29	67	72	-5	101	93	8	3

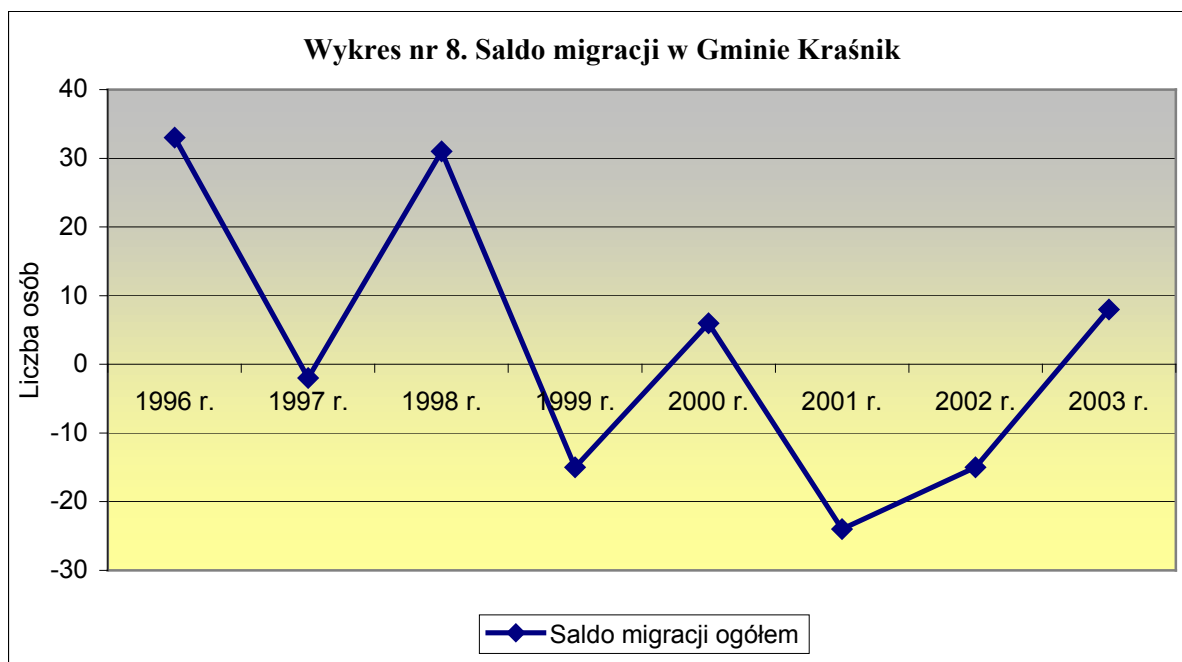
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Internet – Bank Danych Regionalnych GUS

Przyrost naturalny w Gminie Kraśnik w okresie ostatnich 8 lat ulegał nieznacznym wahaniom. Jednak w ostatnich latach wyraźnie widać tendencję malejącą. Wartość przyrostu naturalnego uległa spadkowi – od (18 osób) w roku 2001 do (-19) w roku 2002 i (-5 osób) w roku 2003.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Lata 1999 – 2002 charakteryzują się znacznie ujemnym saldem migracji, co wpływa niekorzystnie na rozwój demograficzny gminy. Największy odpływ nastąpił na przełomie lat 2001 – 2002, saldo wynosiło odpowiednio (-24 w 2001 r. i -15 w 2002 r.). Jednak w roku 2003 nastąpił znaczny napływ osób do Gminy Kraśnik (101 osób), co spowodowało dodatnie saldo migracji na poziomie 8 osób, najkorzystniejsze od 2000 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

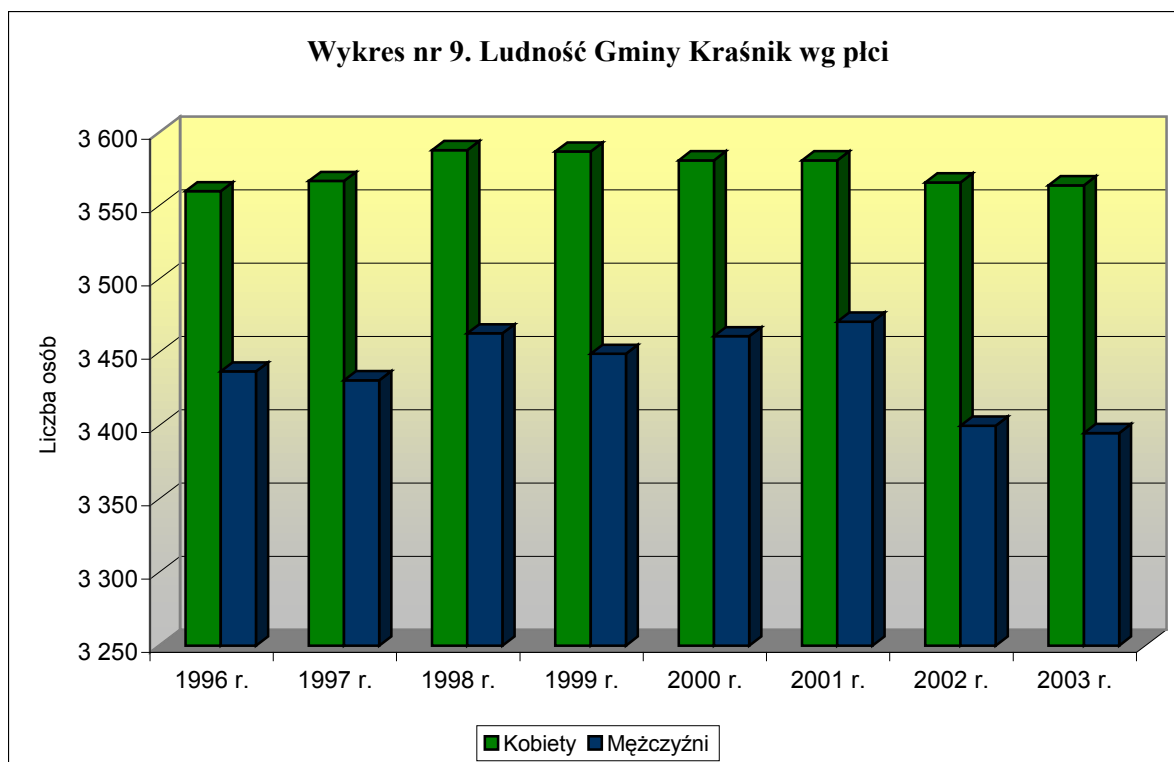
9.1.3. Struktura płci

W ogólnej liczbie mieszkańców gminy (6 959 osób). Kobiety stanowią 51% populacji, natomiast mężczyźni stanowią 49% populacji. Na 100 mężczyzn przypadają 103 kobiety.

Tabela nr 27. Ludność Gminy Kraśnik ze względu na płeć

Płeć	1996 r.	1997 r.	1998 r.	1999 r.	2000 r.	2001 r.	2002 r.	2003 r.
Kobiety	3 560	3 567	3 588	3 587	3 581	3 581	3 566	3 564
Mężczyźni	3 437	3 431	3 463	3 449	3 461	3 471	3 400	3 395
Ogółem	6 997	6 998	7 051	7 036	7 042	7 052	6 966	6 959

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura ludności ze względu na płeć na przełomie ośmiu lat pokazuje, że liczba kobiet spada wolniej niż liczba mężczyzn. Szczególnie widoczne jest to na przełomie lat 2001-2003. W 2001 r. liczba kobiet wynosiła 3 581 i była wyższa od liczby mężczyzn o 110 osób, w ubiegłym roku liczba kobiet wynosiła 3 564 i była wyższa od liczby mężczyzn już o 169 osób.

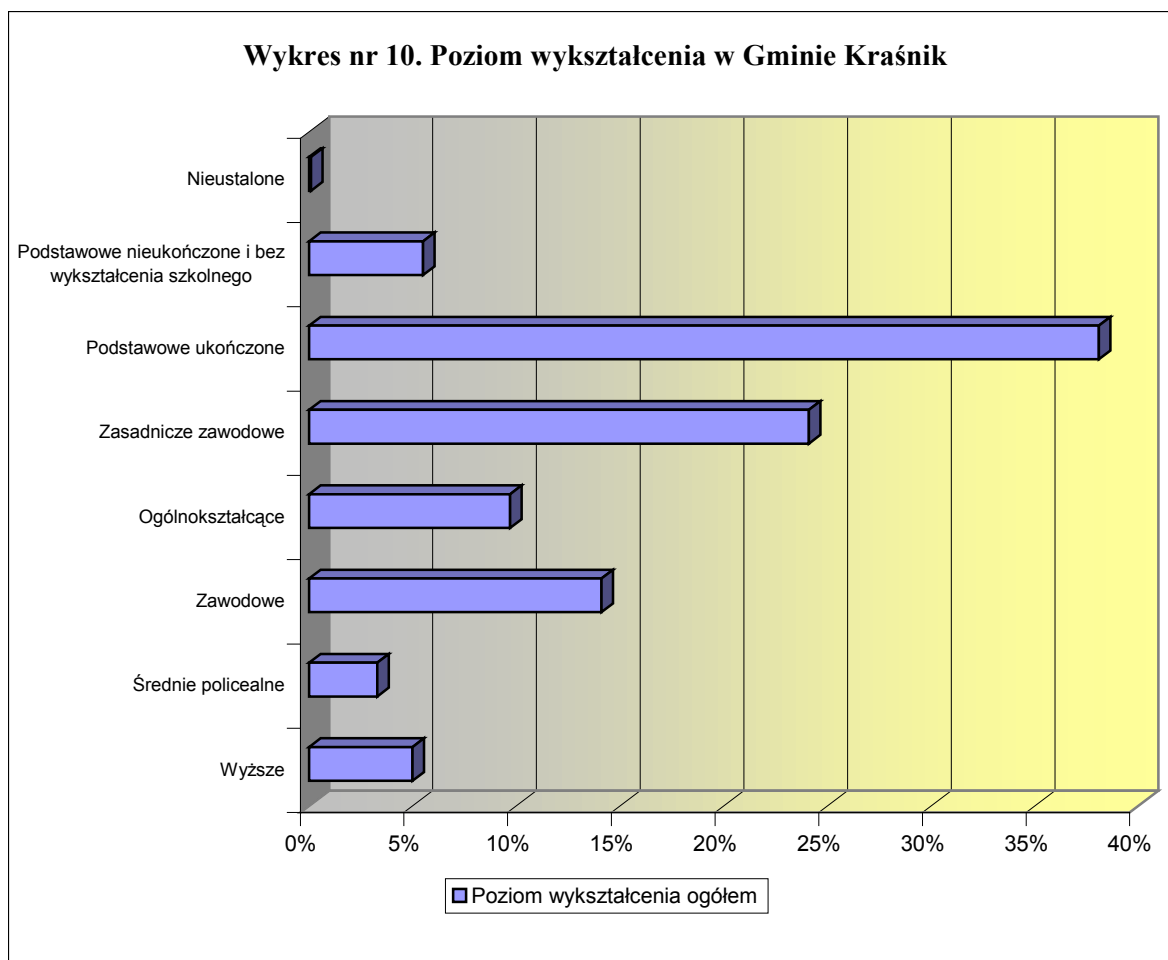
9.1.4. Poziom wykształcenia

Ludność gminy charakteryzuje się niskim poziomem wykształcenia. Jedynie 5% społeczności ma wykształcenie wyższe. Obecnie znaczny odsetek absolwentów szkół średnich kontynuuje naukę na studiach wyższych.

Tabela nr 28. Ludność w wieku powyżej 13 roku życia według poziomu wykształcenia

		Poziom wykształcenia								
		wyższe	policealne	zawodowe	ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	nieustalony	
Ogółem		5789	290	190	817	564	1397	2207	318	6
		100%	5,0%	3,3%	14,1%	9,7%	24,1%	38,1%	5,5%	0,1%
Mężczyźni		2811	95	48	441	165	872	1075	112	3
		49%	3,4%	1,7%	15,7%	5,9%	31,0%	38,2%	4,0%	0,1%
Kobiety		2978	195	142	376	399	525	1132	206	3
		51%	6,5%	4,8%	12,63	13,4%	17,6%	38,0%	6,9%	0,1%

Dane: Opracowanie własne na podstawie „Raportu z wyników spisów powszechnych 2002, Województwo Lubelskie”.

Dane: Opracowanie własne na podstawie „Raportu z wyników spisów powszechnych 2002, Województwo Lubelskie”.

9.2. Warunki życia mieszkańców, grupy społeczne wymagające wsparcia

Urządzenia obsługi ludności o zasięgu ponadlokalnym:

Na terenie Gminy Kraśnik nie ma obecnie obiektów o charakterze ponadlokalnym, które świadczyłyby usługi dla ludności.

Urządzenia obsługi ludności o zasięgu lokalnym:

Na terenie gminy znajdują się następujące urządzenia obsługi ludności:

1) Samorządowe:

- 1 przedszkole (80 dzieci),
- 3 szkoły podstawowe (393 uczniów),
- 1 gimnazjum (264 uczniów),
- 1 biblioteka (7 513 woluminów).

2) Urządzenia w gestii innych jednostek

- urząd pocztowy,
- kościół rzymsko-katolicki,
- cmentarz parafialny,
- apteka

Głównym ośrodkiem koncentracji urządzeń obsługi ludności jest miasto Kraśnik.

9.2.1. Szkoły

Przedszkole

Przedszkole w Stróży powstało w latach 50-tych staraniem mieszkańców i ówczesnych władz. W początkowym okresie funkcjonowało w domach prywatnych. Po przeniesieniu Szkoły Podstawowej do nowego budynku Przedszkole otrzymało lokal w tzw. "murowance", który liczył tylko 2 sale do zajęć. W roku 1989 oddano do użytku nowy budynek połączony łącznikiem z dotychczasowym. Znajdują się tu 4 sale do zajęć, jadalnia, odpowiednio wyposażona kuchnia, łazienki i szatnie. Obecnie w przedszkolu zatrudnionych jest czterech pracowników pedagogicznych z wykształceniem wyższym oraz pięciu pracowników obsługi. W przedszkolu znajdują się 3 oddziały: dwa dzieci sześcioletnich oraz jeden 3-4-5-latków.

Przedszkole wyposażone jest także w plac zabaw dla dzieci, a obok niego znajduje się kort tenisowy.

Tabela nr 29. Charakterystyka szkół podstawowych na terenie gminy. Stan na 30.09.2004 r.

L.p.	Nazwa i adres jednostki	Powierzchnia użytkowa w m ²	Ilość pomieszczeń do nauki	Ilość uczniów	Liczba nauczycieli	Powierzchnia sali gimnastycznej w m ²	Kubatura budynku w m ³
1	Szkoła Podstawowa im. Ks. Stanisława Zielińskiego w Stróży	700	13	258	21	128	5 195
2	Szkoła Podstawowa w Kowalinie	364	8	58	10	60	1 557
3	Szkoła Podstawowa w Słodkowie Trzecim	409	9	77	12	67	1350
Razem		1 473	30	393	43	195	8 102

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Urzędzie Gminy.

Tabela nr 30. Charakterystyka Publicznego Gimnazjum w Stróży

Nazwa i adres jednostki	Powierzchnia użytkowa szkoły w m ²	Ilość pomieszczeń do nauki	Ilość uczniów	Liczba nauczycieli	Powierzchnia hali sportowej w m ²	Kubatura budynku szkoły w m ³	Kubatura budynku hali w m ³
Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Stróży	2 664,54	10	264	15 - pełny etat 11- część etatu	865,75	13 819,46	6 493,05

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Urzędzie Gminy.

9.2.2. Zdrowie

Na terenie Gminy Kraśnik opiekę zdrowotną sprawuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Rodzina” w Kraśniku spółka cywilna. Jest to zakład podstawowej opieki zdrowotnej. Posiada placówki: w mieście Kraśniku, oraz ośrodek zdrowia w Stróży. NZOZ „Rodzina” zapewnia opiekę zdrowotną mieszkańcom miasta i Gminy Kraśnik. Posiada umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia na udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej. Pod ich opieką znajduje się 7400 pacjentów, w tym około 3200 osób to pacjenci Ośrodka Zdrowia w Stróży. Świadczenia udzielane są w zakresie lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnej, położnej środowiskowo-rodzinnej oraz pielęgniarstwa w środowisku nauczania i wychowania.

9.2.3. Kultura

Działalność kulturalna

Na terenie Gminy Kraśnik nie ma Gminnego Ośrodka Kultury. Rozwój i upowszechnianie kultury opiera się o świetlice wiejskie, obiekty placówek oświatowych i remizy ochotniczych straży pożarnych.

Ożywiona działalność kulturalna prowadzona jest w świetlicy w Sławach Drugich. W ramach programu profilaktyki prowadzone są tu stałe zajęcia z dziećmi i młodzieżą. Są to zajęcia plastyczne, muzyczne, recytatorskie i teatralne. Systematycznie prowadzone są rozgrywki tenisa stołowego. W programie są zajęcia z twórcami ludowymi: rzeźbiarzami i ceramikami. Organizowane są spotkania z artystami, dziennikarzami, wymiana kulturalna z gminami powiatu janowskiego.

Stałym miejscem spotkań dzieci i młodzieży, rozgrywek tenisowych są także świetlice w Suchyni, Karpiówce, Słodkowie Pierwszym, Słodkowie Trzecim i Sławach Drugich.

W świetlicach remiz OSP w Podlesiu i Spławach Pierwszych działają siłownie, które cieszą się dużym zainteresowaniem także osób dorosłych.

Szkolne zespoły artystyczne działają również przy szkołach podstawowych w Słodkowie Trzecim, Stróży, Kowalinie oraz Publicznym Gimnazjum w Stróży. Zespoły w Stróży i Słodkowie Trzecim posiadają okazałe stroje ludowe. Zespół folklorystyczny ze Słodkowa Trzeciego występował podczas dożynek powiatowych i na wielu imprezach w terenie.

Zespół tańca nowoczesnego w Kowalinie promuje gminę na imprezach regionalnych.

W Kowalinie działa Zespół Folklorystyczny „Kowalanki”. Jest to zespół śpiewaczy i obrzędowy, działający od 26 lat. Zespół uczestniczy w przeglądach powiatowych i regionalnych. Ma w swoim repertuarze przyspiewki ludowe z rejonu kraśnickiego. W Tarnogrodzie podczas Wojewódzkiego Sejmiku Teatrów Wsi Polskiej wystawiał widowisko „Wieczór zapustny na wsi”. Widowisko to prezentowane było również w audycji Radia Lublin w cyklu „Z malowanej skrzyni”. Ostatnio zespół wystawia ciekawy obrzęd „Kopanie na okrężne”. Siedzibą zespołu jest świetlica w Spławach Drugich.

Gminna Biblioteka Publiczna

Gminna Biblioteka Publiczna w Kraśniku z siedzibą w Stróży działa od 1960 roku i obsługuje czytelników z terenu gminy i miasta Kraśnika. Biblioteka znajduje się w budynku Przedszkola w Stróży. Księgozbiór GBP wynosi niemal 7,5 tys. woluminów i jest systematycznie uzupełniany przy jednocześnie przeprowadzanych selekcjach. Ze zbiorów bibliotecznych korzystają przede wszystkim uczniowie Szkół Podstawowych i Gimnazjum. Ważną grupę czytelników stanowią też osoby dorosłe.

Liczba czytelników - w porównaniu do roku 2003 wzrosła o 19 osób i obecnie wynosi 545 osób. Największą popularnością cieszy się literatura piękna polska i obca. Najmłodszy czytelnicy mają swój oddzielny kącik z wydzieloną literaturą dziecięcą.

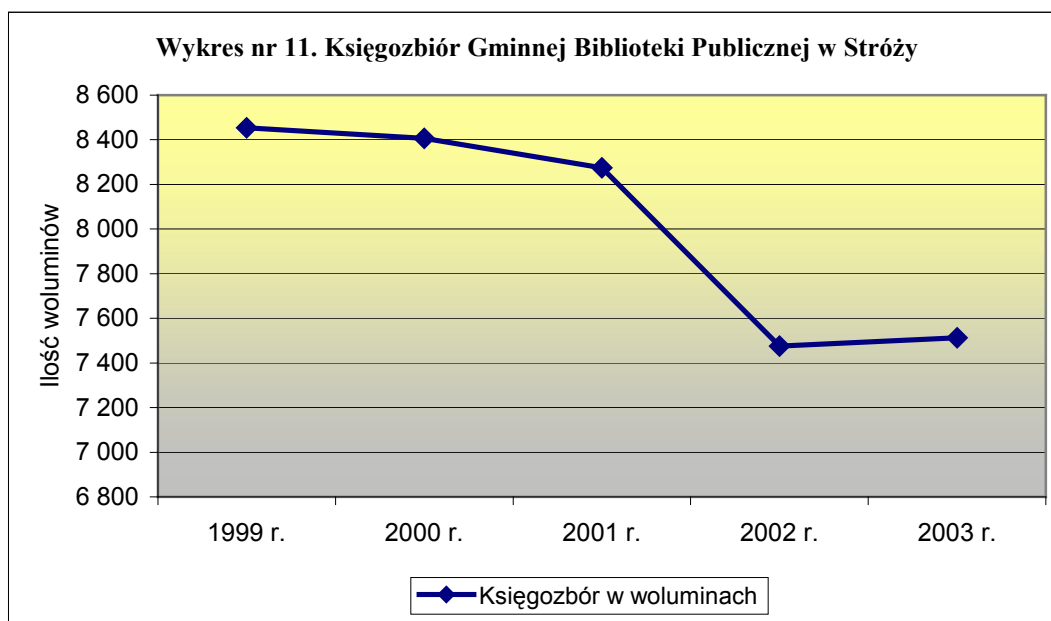
Biblioteka przede wszystkim prowadzi działalność informacyjną poprzez udostępnianie swoich zbiorów. Jest jednocześnie ośrodkiem kultury w środowisku lokalnym, który aktywizuje młodzież do pracy społecznej na rzecz tegoż środowiska. Biblioteka służy pomocą przy wyszukiwaniu materiałów do organizacji imprez i uroczystości.

Tabela nr 31. Charakterystyka Gminnej Biblioteki Publicznej w Kraśniku z siedzibą w Stróży. Stan na 31.10.2004 r.

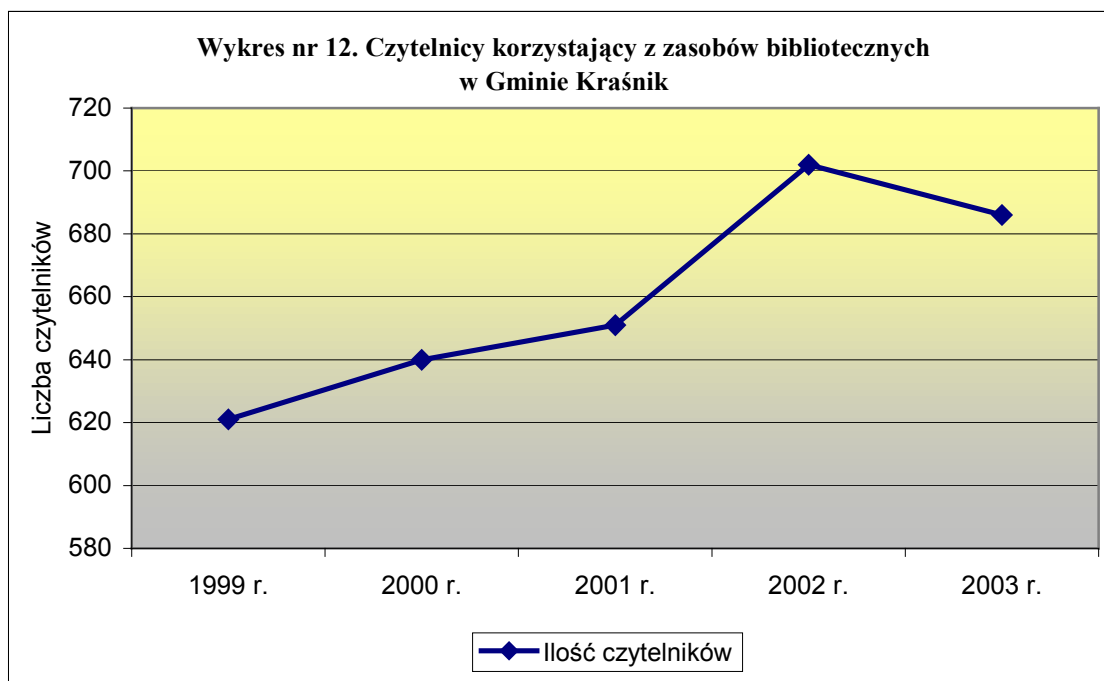
Księgozbiór	Ilość woluminów	Liczba woluminów zakupionych	Liczba ubytku	Czytelnicy zarejestrowani	Ogólna liczba wypożyczeń w ciągu roku
1999 r.	8 453	252	25	621	12 280
2000 r.	8 407	232	278	640	13 511
2001 r.	8 274	164	297	651	13 217
2002 r.	7 475	59	858	702	12 725
2003 r.	7 513	489	451	686	14 922
X.2004 r.	7 369	346	490	637	11 069

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Urzędzie Gminy.

W ostatnich latach obserwuje się wzrost liczby czytelników korzystających z zasobów bibliotecznych i ilość wypożyczeń w ciągu roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Gminnej Biblioteki Publicznej w Stróży.

Działalność Gminnej Biblioteki Publicznej w najbliższej przyszłości ukierunkowana będzie w szczególności na najmłodszych czytelnikach. W związku z tym podjęte zostały działania mające na celu odnowienie księgozbioru na poziomach I i II. Zakupowi nowości towarzyszą melioracje księgozbioru, które eliminują literaturę zdezaktualizowaną i pozycje zaczytane przez czytelników. Są również organizowane konkursy plastyczne, skierowane do młodszych dzieci oraz spotkania organizowane wspólnie z Przedszkolem w Stróży i klasami I-III szkół podstawowych.

Kolejnym ważnym punktem działań GBP jest propagowanie czytelnictwa wśród młodzieży klas IV-VI szkół podstawowych oraz uczniów Publicznego Gimnazjum w Stróży. Biblioteka planuje spotkania poetyckie dla dziewcząt oraz konkursy literackie (legends i podania z naszej okolicy). Wszystkie wskazane działania oparte na współpracy z innymi placówkami tj. szkołami i przedszkolem zwiększają szansę na zrealizowanie planowanych inicjatyw.

W chwili obecnej GBP jest w trakcie odnawiania księgozbioru. Napływ nowości wydawniczych powoduje wzrost czytelnictwa i większe zainteresowanie działaniami placówki.

9.2.4. Turystyka

Atutem Gminy Kraśnik, jest jej atrakcyjne położenie i bezpośrednie sąsiedztwo z miastem. Sprawia to, że znajdują się tu doskonałe warunki do odpoczynku i turystyki.

Gmina Kraśnik leży w obrębie Kraśnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obejmuje on 13-cie z 16-tu wsi gminy, z czego na Gminę Kraśnik przypada 65,1% jej powierzchni. Dzięki urozmaiconej rzeźbie terenu, licznym wąwozom, torfowiskom i obszarom leśnym stanowi obszar o dużej atrakcyjności turystycznej.

Gmina Kraśnik leży w obrębie Wzniesień Urzędowskich oraz Roztocza Zachodniego zwanego Gorajskim lub Lessowym. Dominuje tu krajobraz rolniczo-leśny. Przeważają obszary pagórkowate o deniwelacjach przekraczających często 30 m. Rzeźba jest utworzona przez układ niewielkich wierzchołków, poprzecinanych gęstą siecią dolinek i doliny rzecznej rzeki Wyżnicy, której źródła znajdują się w Słodkowie Trzecim. Oprócz źródeł w Słodkowie Trzecim, na terenie gminy występują źródłiska w miejscowościach: Stróża, Stróża Kolonia, Pasięka i Pasięka Kolonia.

W Suchyni i Stróży Kolonii, znajdują się kompleksy stawów rybnych. Ich łączna powierzchnia wynosi 54 ha.

Kompleksy leśne dominują w krajobrazie północno-wschodniej i południowo-wschodniej części gminy. Bardzo atrakcyjny jest południowo-wschodni kompleks leśny. W pozostałej części dominuje krajobraz rolniczy z małymi śródpolnymi enklawami leśnymi oraz krajobraz strefy podmiejskiej. Na wyróżnienie zasługują okolice Suchyni, Słodkowa Trzeciego, Stróży Kolonii, Stróży oraz Dąbrowy Bór.

Już teraz są one bardzo atrakcyjne dla turystyki rowerowej, agroturystyki i wędkarstwa z uwagi na bliskość lasów oraz sąsiedztwo stawów rybnych we wsiach Suchynia i Stróża Kolonia.

Obecnie na terenie Gminy Kraśnik znajduje się jedno gospodarstwo agroturystyczne: Ośrodek „Pod Żurawiem” – zlokalizowany na Roztoczu w malowniczej okolicy źródeł rzeki Wyżnicy. W nowym drewnianym budynku przeznaczone są dla gości 4 pokoje (jeden pokój dwuosobowy oraz trzy pokoje pięciosobowe), sauna, salon z TV i kominkiem, kuchnia z wyposażeniem oraz 2 łazienki. Zimą ośrodek organizuje kuligi z ogniskiem, latem przejażdżki bryczką. Malownicze okolice zachęcają do spacerów. Możliwość wędkowania w pobliskiej Stróży na stawach hodowlanych o pow. 10 ha.

Jednym ze sposobów na poznanie atrakcji krajobrazowych Gminy Kraśnik jest turystyka rowerowa.

Przez teren Gminy Kraśnik przebiegają:

Trasa rowerowa Kraśnik – Lwów przez Stróżę Kolonię i Słodków Trzeci.

Trasy w kierunku Urzędowa:

Trasa (około 25 km) - Kraśnik - **Dąbrowa-Bór** - Popkowice - Kolonia Ostrów - Pułankowice - Kraśnik;

Trasa (około 28 km) - Kraśnik - **Dąbrowa-Bór** - Popkowice - Skorczyce - Urzędów - Kraśnik;

Trasa (około 30 km) - Kraśnik - Urzędów - Dzierzkowice - **Suchynia** - Kraśnik;

Trasy w kierunku Dzierzkowic:

Trasa (około 51 km) - Kraśnik - Dzierzkowice - Księżomierz - Gościeradów - Wólka Gościeradowska - Trzydnik - Owczarnia - **Pasieka** - Kraśnik;

Trasa (około 80 km) - Kraśnik - Dzierzkowice - Księżomierz - Annopol - Borów - Zaklików - Węglin - Rzeczyca Ziemiańska - **Pasieka-Kolonia** - Kraśnik;

Trasa (około 80 km) - Kraśnik - Dzierzkowice - Księżomierz - Annopol - Borów - Zaklików - Węglin - Rzeczyca Ziemiańska - **Stróża** - Kraśnik;

Trasa (około 117 km) - Kraśnik - Dzierzkowice - Księżomierz - Annopol - Borów - Chwałowice - Antoniów - Radomyśl - Wola Rzeczycka - Lipa - Zaklików - Trzydnik - Rzeczyca Ziemiańska - **Stróża** - Kraśnik;

Trasa (około 120 km) - Kraśnik - Dzierzkowice - Księżomierz - Annopol - Borów - Chwałowice - Antoniów - Radomyśl - Wola Rzeczycka - Lipa - Zaklików - Trzydnik - Olbięcín - **Kowalin** - **Splawy Drugie** - **Splawy Pierwsze** - Kraśnik;

Trasy w kierunku Zakrzówka:

Trasa (około 31 km) - Kraśnik - **Lasy** - Pułankowice - Zakrzówek - Sulów - **Karpiówka** - **Stróża** - Kraśnik;

Trasa (około 55 km) - Kraśnik - **Lasy** - Pułankowice - Zakrzówek - Rudnik I - Studzianki - Blinów - Brzozówka - **Słodków Trzeci** - **Słodków Drugi** - **Stróża** - Kraśnik;

Trasa (około 56 km) - Kraśnik - **Lasy** - Pułankowice - Zakrzówek - Sulów - Szastarka - Polichna - Huta Józefów - Potok Stany - Rzeczyca Ziemiańska - **Słodków Drugi** - **Stróża** - Kraśnik

Trasa (ok. 60 km) - Kraśnik - **Lasy** - Pułankowice - Zakrzówek - Stara Wieś - Stawce - Studzianki - Cieślanki - Blinów II - Blinów I - Szastarka - **Słodków Trzeci** - **Słodków Drugi** - **Stróża** - Kraśnik

Trasa (ok. 67 km) - Kraśnik - **Stróża** - **Słodków Drugi** - **Słodków Trzeci** - Szastarka - Polichna - Huta Józefów - Potok Stany - Rzeczyca Ziemiańska - Zarajec - Potok Stany - Karkówka - Zaklików - Trzydnik - Olbiecin - **Kowalin** - **Splawy Drugie** - **Splawy Pierwsze** - Kraśnik

Trasa rowerowa drogami wsi gminy Kraśnik wokół miasta Kraśnika:

Podlesie - **Splawy Pierwsze** - **Splawy Drugie** - **Kowalin** - Olbiecin - **Mikulin** - Owczarnia - **Pasieka-Kolonia** - **Pasieka** - **Słodków Pierwszy** - **Słodków Drugi** - **Słodków Trzeci** - Szastarka - **Karpiówka** - **Stróża-Kolonia** - **Stróża** - Kraśnik - Lasy - Pułankowice - Rudnik - Ostrów - Popkowice - **Dąbrowa-Bór** – **Suchynia (Ośrodek Wyznica)** - **Suchynia** - Kraśnik

SPIS CIEKAWYCH MIEJSC NA TRASIE:

- **Podlesie** - wyjazd z pod budynku strzelnicy
- **Splawy Pierwsze** - specyficzny krajobraz tworzony przez liczne cegielnie
- **Splawy Drugie** - krajobraz cegielni, Zajazd Państwa Czulińskich
- **Kowalin** - Bar Złoty Kurczak, duży plac zabaw na terenie szkoły podstawowej
- **Mikulin** - las mieszany bogaty w grzyby - liczne wąwozy
- **Pasieka-Kolonia** - lasy Gizówka bogate w grzyby, jagody - źródło strumyka Krasny
- **Pasieka** - stawy rybne, - ruiny po starym zamczysku
- **Słodków Pierwszy** - cegielnie
- **Słodków Drugi** - zabytkowa drewniana kuźnia, - zajazd Mosty
 - atrakcyjnie położony w lesie przechodzi tamtędy 2km szlak przyrodniczy (zjazd z trasy ok. 3 km w kierunku Janowa Lubelskiego drogą krajową nr 19
 - przepiękne lasy mieszane
- **Słodków Trzeci** - piękne, liczne wąwozy tzw. Kobyle Doły bogate w podgrzybki, opieńki,
- Początek Roztocza, gospodarstwo agroturystyczne - zdjęcie, źródła rzeki Wyznicy
- **Karpiówka** - atrakcje krajobrazowe - cmentarz mieszkańców pomordowanych w czasie II Wojny Światowej
- **Stróża-Kolonia** - zabytkowy niezbadany kopiec
 - zabytkowa XVIII wieczna kaplica pw. Świętej Trójcy o fundamentach w kształcie trójkąta - stawy rybne
- **Stróża** - stary nieczynny młyn - Lasy - gęsty mieszany las bogaty w grzyby

- pięknie usytuowana wśród lasów wieś
- **Suchynia (Ośrodek Wyżnica)** - stawy rybne - źródło wraz z bogatą chronioną roślinnością
- **Suchynia** - kompleks suchych stawów porośniętych trzciną - stawy rybne
 - dolina rzeki Wyżnicy i występujące tam jedno z najcenniejszych drzew
 - Modrzew Polski (*Larix polonica*)- plantacje chmielu - piękne wąwozy tzw. Dołki Suchyńskie
- Kraśnik - wjazd do miasta w okolicach Dworca Autobusowego lub schodami w górę koło zabytkowego Kościoła pod wezwaniem WNMP lub Urzędu Gminy

9.2.5. Sport

Kultura fizyczna odgrywa bardzo istotną rolę we współczesnym świecie, wiąże się nierozdzielnie z ogólnym rozwojem cywilizacji, pozwala na zaspokajanie zarówno potrzeb indywidualnych, jak i grupowych społeczeństwa. Potrzeby te związane są z poprawą stanu zdrowia, aktywnym wypoczynkiem i odnową biologiczną, wychowaniem i rozwojem osobowości młodego pokolenia, a także czynnym i biernym uczestnictwem w odnoszeniu sukcesów sportowych.

Formy upowszechniania i uprawiania kultury fizycznej muszą być odpowiednio dobierane do wieku i indywidualnych możliwości i potrzeb. Szczególnie istotne znaczenie, ze względu na istniejący zły stan zdrowia dzieci i młodzieży ma rozwój wychowania fizycznego już w przedszkolach, a następnie w szkołach.

Na terenie Gminy Kraśnik działa Ludowy Klub Sportowy „STRÓŻA”. Klub wznowił swoją działalność w roku 1999 od współzawodnictwa w najniższej klasie „C” rozgrywkowej Lubelskiego Związku Piłki Nożnej. Aktualnie po dwukrotnym awansie z powodzeniem uczestniczy w rozgrywkach lubelskiej klasy „A”.

Klub Sportowy „STRÓŻA” posiada osobowość prawną. Podstawowym źródłem finansowania działalności statutowej Klubu są dotacje z Urzędu Gminy Kraśnik. Dodatkowym źródłem są darowizny od firm i osób fizycznych.

Klub nie zapomina o szkoleniu własnych wychowanków, którzy pod opieką wykwalifikowanego trenera doskonalą swoje umiejętności.

Wszystkie działania ukierunkowane są na podjęcie walki o awans do wyższej klasy rozgrywkowej (V liga okręgowa).

Od września 2002 r. w Publicznym Gimnazjum w Stróży funkcjonuje również szkolna drużyna piłki nożnej. Dzięki dobrej współpracy szkoły z Klubem Sportowym

LKS „STRÓŻA” zawodnicy trenujący tę najbardziej popularną w naszym kraju dyscyplinę sportu mają możliwość kontynuowania treningów po ukończeniu nauki w Gimnazjum jako młodzi piłkarze drużyny juniorów LKS „STRÓŻA”.

Od 1999 r. z chwilą powstania Gimnazjum w Stróży została powołana sekcja piłki ręcznej dziewcząt. Efektem tych działań są wysokie lokaty zawodniczek w zawodach szczebla powiatowego.

Do popularyzacji sportu w środowisku lokalnym przyczyniają się także funkcjonujące w Publicznym Gimnazjum w Stróży sekcje zapaśnicze i tenisa stołowego.

9.2.6. Pomoc społeczna

W latach 2000 – 2003 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kraśniku na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej przeznaczył ogółem kwotę w wysokości 1 767 379,00 zł.

Tabela nr 32. Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną (zadania własne i zlecone) w latach 2000 – 2003

Rok	Liczba gospodarstw	Łączna wysokość wydatkowanych środków w złotych	Średnia wysokość świadczeń przypadających w roku na gospodarstwo domowe
2000	233	370 294,90	1 589,25
2001	207	419 664,36	2 027,36
2002	267	507 945,43	1 902,42
2003	296	469 474,37	1 586,06

Opracowanie własne. Zestawiono na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku.

Tabela nr 33. Udzielona pomoc społeczna w latach 1999 – 2003

Rok	Ilość osób objęta pomocą	Ilość rodzin
1999	941	236
2000	910	233
2001	790	207
2002	995	267
2003	1 092	296

Opracowanie własne. Dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku.

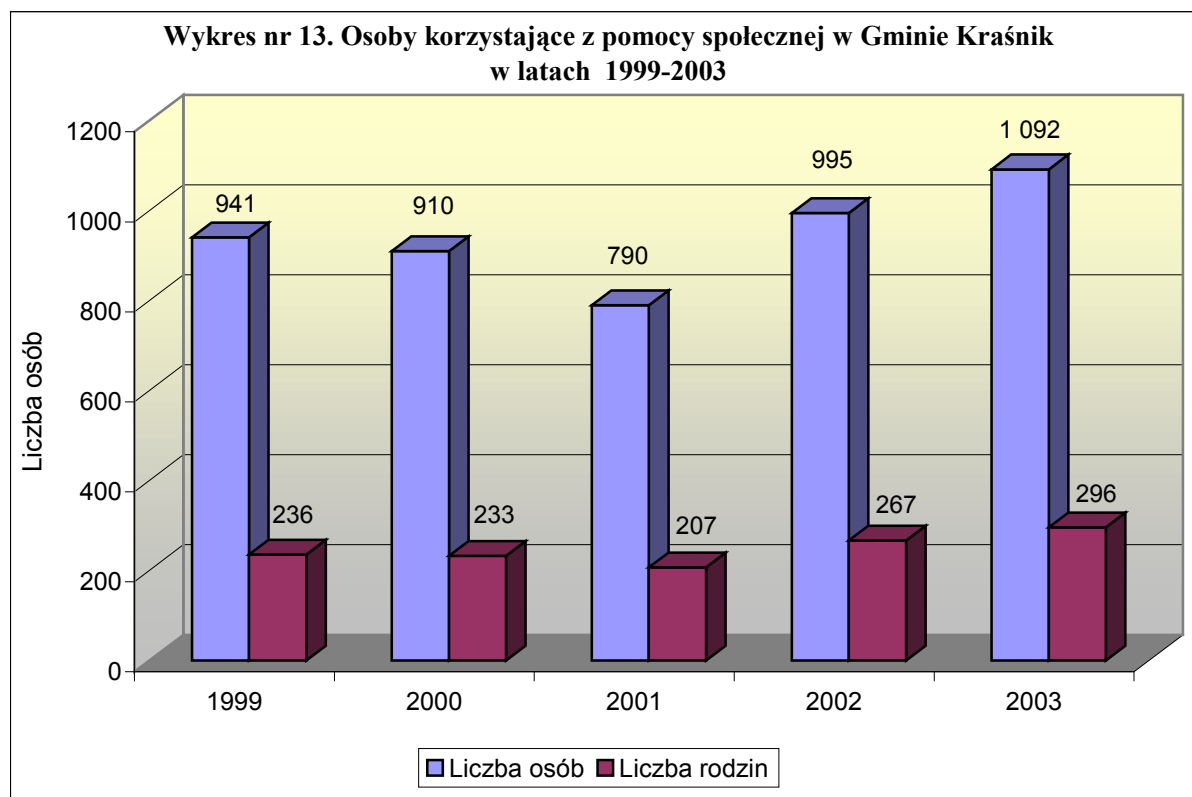
Łącznie na dożywianie dzieci w okresie 5 lat wydano kwotę 255 483,00 zł.

Tabela nr 34. Dożywianie dzieci w szkołach w latach 1999 – 2003

Rok	Ilość dzieci	Ilość placówek	Kwota wydatkowana na dożywianie
1999	123	2	34 519,00
2000	109	2	36 645,00
2001	125	2	44 960,00
2002	220	3	63 632,00
2003	249	3	75 727,00
Razem:			255 483,00

Opracowanie własne. Dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku.

Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Kraśnik od 2001 r. gwałtownie wzrasta. Stale zwiększa się liczba dzieci korzystających z dożywiania w szkołach oraz osób otrzymujących renty socjalne. Od 1 maja 2004 r. Gmina przejęła wypłatę zasiłków rodzinnych.

Opracowanie własne. Dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku.

Tabela nr 35. Ludność Gminy Kraśnik wg głównego źródła utrzymania

Ogółem	Utrzymujący się z									
	pracy						niezarobkowego źródła			
	razem	poza rolnictwem			w rolnictwie		razem	emerytury	renty z tytułu niezdolności do pracy (renta inwalidzka)	pozostałych niezarobkowych źródeł
		razem	najemna	na rachunek własny lub z dochodów z najmu	razem	w tym w swoim gospodarstwie rolnym (działce rolnej)				
6980	4390	3367	3033	334	1023	984	2581	1214	901	466
100%	63%	48%	43%	5%	15%	14%	37%	17%	13%	7%

Dane: Opracowanie własne na podstawie „Raportu z wyników spisów powszechnych 2002, Województwo Lubelskie”.

Z powyższej tabeli wynika, że 63% ludności zamieszkującej Gminę Kraśnik utrzymuje się z pracy, natomiast pozostała ludność utrzymuje się z innych źródeł, w tym ze źródeł niezarobkowych. Pod pojęciem niezarobkowe źródła mieszczą się emerytury i renty i z tych właśnie źródeł utrzymuje się 37% ludności Gminy Kraśnik.

9.3. Rynek pracy

Rynek pracy w Gminie Kraśnik zdominowany jest przez problem bezrobocia. Zjawisko to w ostatnich latach cechowała spora zmienność w zakresie liczby bezrobotnych i struktury tego zjawiska. Szczegółowe dane liczbowe dla Gminy za okres 1998-2003 zawiera Tabela nr 36. Z analizy danych w niej zawartych wynika, iż poziom wykształcenia jest istotnym czynnikiem wpływającym na status osób bezrobotnych. Bezrobocie dotyczy tylko w niewielkim stopniu osób o wysokich kwalifikacjach zawodowych. Największe problemy z podjęciem pracy, mają osoby o niskim poziomie wykształcenia i bez kwalifikacji pożądanym na rynku pracy.

Z analizy struktury bezrobocia według wykształcenia wynika, iż rośnie systematycznie liczba bezrobotnych z wyższym i średnim wykształceniem przy malejącej liczbie osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym.

W końcu grudnia 2003 r. w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy w Kraśniku wśród bezrobotnych szczególnie liczna była grupa osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym

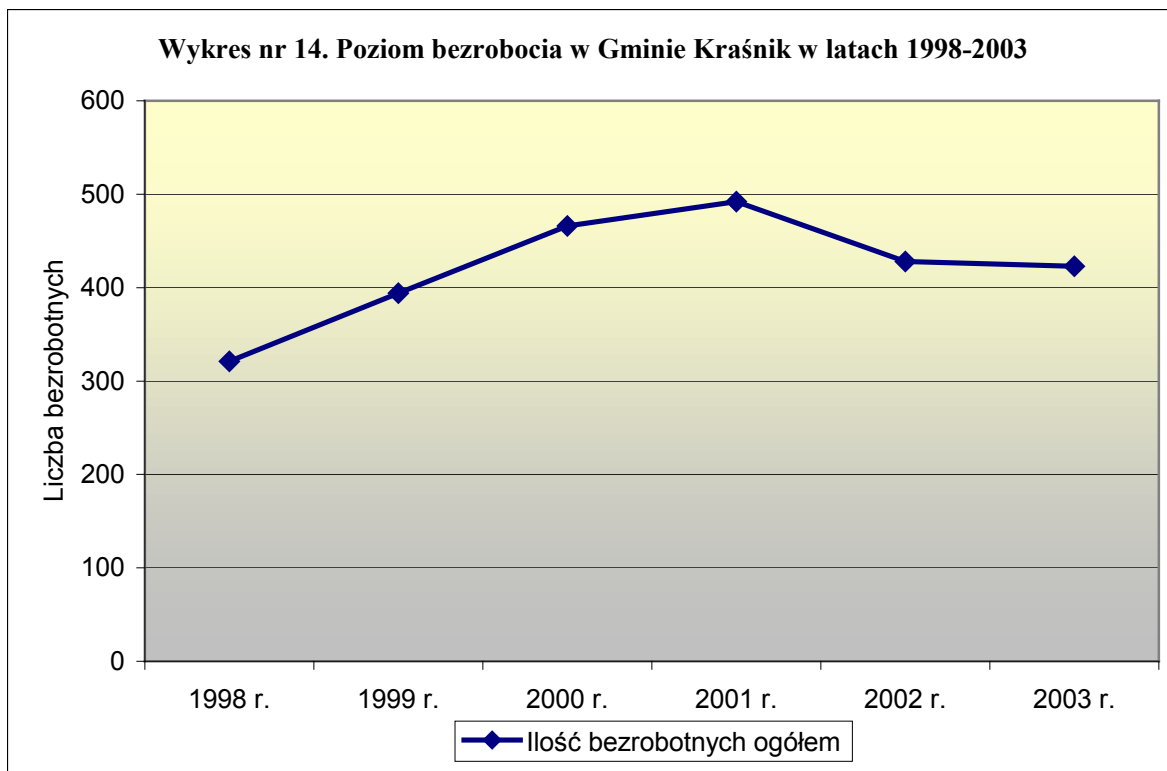
(stanowiąc 35% ogółu). Najmniejszy odsetek stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (stanowiąc 4,3% ogółu) oraz ze średnim ogólnokształcącym (11,8% ogółu zarejestrowanych).

Na dzień 31 grudnia 2003 r. w gminie zarejestrowanych pozostawało 423 bezrobotnych. Wśród bezrobotnych przeważają nieznacznie mężczyźni w liczbie 227 bezrobotnych – stanowiąc 54% ogółu zarejestrowanych w PUP w Kraśniku z Gminy Kraśnik.

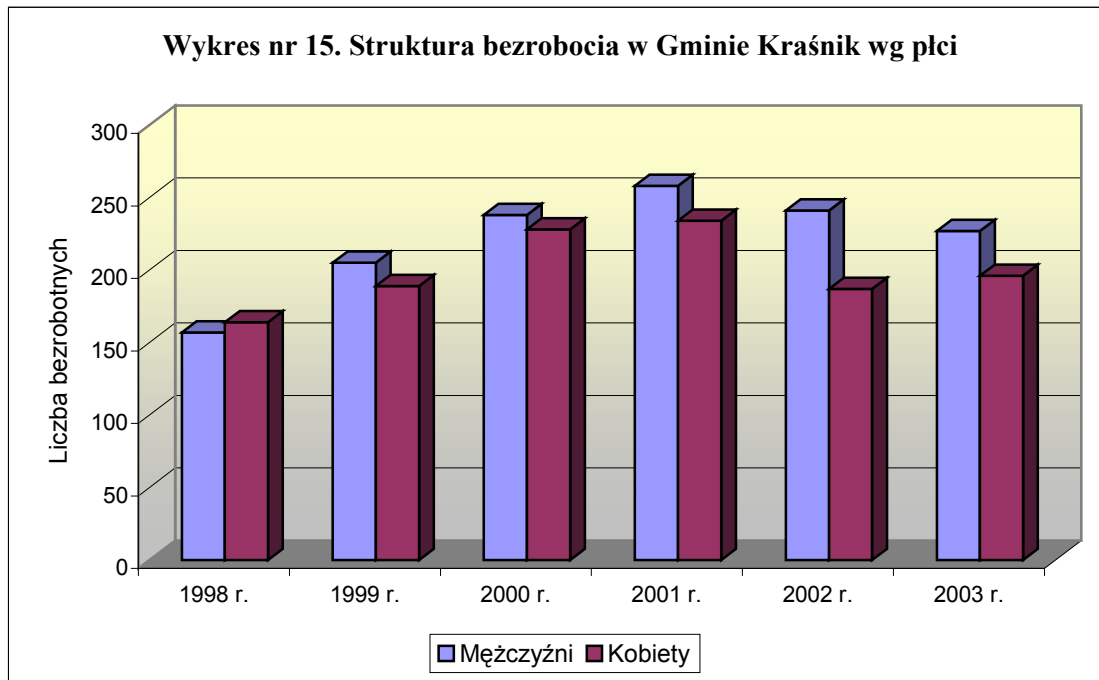
Tabela nr 36. Struktura bezrobocia w Gminie Kraśnik w latach 1998-2003

Wyszczególnienie	31.XII. 1998 r.	31.XII. 1999 r.	31.XII. 2000 r.	31.XII. 2001 r.	31.XII. 2002 r.	31.XII. 2003 r.
Ilość bezrobotnych ogółem	321	394	466	492	428	423
w tym kobiety	164	189	228	234	187	196
Bezrobotni wg wykształcenia						
Wyższe	12	19	18	18	15	18
Policealne i średnie zawodowe	66	87	93	85	73	80
Średnie ogólnokształcące	26	44	41	43	40	50
Zasadnicze zawodowe	122	147	189	198	183	150
Gimnazjalne i poniżej	95	97	125	148	117	125
Bezrobotni wg wieku						
18 – 24	138	153	195	196	164	159
25 – 34	91	120	115	133	117	122
35 – 44	60	74	96	91	80	65
45 – 54	29	38	50	61	56	66
55 – 59	2	6	8	10	10	10
60 – 64	1	3	2	1	1	1
Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy						
Do 1 miesiąca	-	28	27	32	28	24
1-3 miesięcy	123	87	101	108	59	74
3-6 miesięcy	49	79	68	62	62	57
6-12 miesięcy	20	75	86	63	69	53
12-24 miesięcy	14	59	87	107	82	83
Powyżej 24 miesięcy	115	66	97	120	128	132

Dane: Opracowanie własne na podstawie informacji z Powiatowego Urzędu Pracy w Kraśniku.

Dane: Opracowanie własne na podstawie informacji z Powiatowego Urzędu Pracy w Kraśniku.

Dane: Opracowanie własne na podstawie informacji z Powiatowego Urzędu Pracy w Kraśniku.

Najbardziej charakterystycznymi cechami bezrobocia w Gminie Kraśnik są wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kraśniku na 31 grudnia 2003 r.:

- znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych – pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat w liczbie 215 osób stanowiąc 51% ogółu zarejestrowanych w PUP w Kraśniku;
- zwiększający się udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych – w liczbie 196 osób stanowiąc 46% ogółu zarejestrowanych w PUP w Kraśniku;
- znaczny udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym – w liczbie 150 osób stanowiąc 35% ogółu zarejestrowanych w PUP w Kraśniku;
- bardzo znaczny udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 150 osób i gimnazjalnym i poniżej – 125 osób w ogólnej liczbie bezrobotnych – 275 osób stanowiąc 65% ogółu zarejestrowanych;
- bardzo znaczny udział osób młodych w wieku 18 – 34 lata w ogólnej liczbie bezrobotnych – w liczbie 281 osób stanowiąc 66% ogółu zarejestrowanych;
- niewielki udział osób starszych w wieku 55-64 lata – w liczbie 11 osób stanowiąc 2,6% ogółu zarejestrowanych w PUP w Kraśniku.

W stosunku do grudnia 2002 r. stan bezrobocia zarejestrowanego uległ nieznacznemu spadkowi z 428 osób w 2002 r. do 423 w 2003 r.

9.4. Identyfikacja problemów

Główne problemy sfery społecznej dotyczące Gminę Kraśnik są następujące:

1. Od kilku lat stopniowo zmniejsza się liczba dzieci i młodzieży w Gminie. Wpływie to na politykę oświatową prowadzoną przez samorząd, a także (w dłuższym okresie czasu) spowoduje stopniowe starzenie się społeczeństwa.
2. Duży odsetek ludności korzystającej z pomocy społecznej.
3. Dotychczasowy rozwój działalności pozarolniczej (produkcji, usług rynkowych) nie zaspakajał wzrastającego zapotrzebowania na miejsca pracy. Ożywienie lokalnej przedsiębiorczości poprzez rozwój rozmaitych rodzajów usług rynkowych, małych firm, stanowi potencjalne źródło nowych miejsc pracy.
4. Skutkiem utrzymującego się deficytu miejsc pracy jest wysokie bezrobocie o charakterze długotrwałym. Liczba osób bezrobotnych w gminie systematycznie rośnie.

5. Niekorzystnym zjawiskiem społecznym, powstałym między innymi w wyniku utrzymującego się bezrobocia, jest wysoki poziom zubożenia mieszkańców gminy. Ubóstwo mieszkańców gminy oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego były głównymi powodami przyznania pomocy społecznej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Pomoc przyznawana jest również z powodów takich jak: sieroctwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba. GOPS w Kraśniku w 2003 r. świadczeniami pomocy społecznej objął 296 rodzin, w których żyje łącznie 1 092 osoby.

Prognozowane zmiany w zatrudnieniu polegać będą na:

1. Spadku zatrudnienia w rolnictwie w wyniku restrukturyzacji i modernizacji rolnictwa. Należy się spodziewać wzrostu dwuzawodowości, tj. pracujących w swoim gospodarstwie i poza gospodarstwem oraz poszerzania działalności gospodarstw rolnych o działalność pozarolniczą: usługową, produkcyjną i agroturystykę.
2. Stałym wzroście zatrudnienia w produkcji i usługach rynkowych. Tworzenie warunków przestrzennych, ekonomicznych i podejmowanie wszelkich działań na rzecz rozwoju tych działalności powinno stanowić priorytet w działaniach samorządu gminy. Znaczny przyrost dodatkowych miejsc pracy - konieczny jest dla pokrycia istniejącego deficytu miejsc pracy, zrekompensowania ubytków miejsc pracy spowodowanych restrukturyzacją rolnictwa i innych dziedzin społeczno-gospodarczych i przyrostu zasobów pracy.

III. Zadania polegające na poprawie sytuacji na danym obszarze

1. Celowość zadań planowanych do realizacji

Głównymi celami rozwoju Gminy Kraśnik, zapisanymi w Strategii Rozwoju Gminy Kraśnik i Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kraśnik, są:

- poprawa jakości życia mieszkańców poprzez racjonalne wykorzystanie środowiska przyrodniczego i ochronę jego walorów, przyjmując zasadę ekorozwoju jako podstawę działań,
- zachowanie ładu przestrzennego,
- ochrona wartości kulturowych.

Cele nadrzędne przekładają się na cele szczegółowe zebrane według następujących kategorii:

1. Cele ekonomiczne:

- rozwój lokalnego rynku pracy – tworzenie warunków dla rozwoju drobnej wytwórczości, rozwój agroturystyki, restrukturyzacja rolnictwa, rozwój usług o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym,

2. Cele społeczne:

- obniżenie bezrobocia,
- wyposażenie w usługi zaspokajające potrzeby lokalne,
- wyposażenie w infrastrukturę techniczną,
- budowa społeczeństwa informacyjnego.

3. Cele przyrodnicze:

- zachowanie istniejących wartości środowiska,
- zahamowanie procesów degradacji środowiska,
- ochrona zasobów przyrody – wody podziemne, powierzchniowe i ochrona gleb,
- zachowanie wartości krajobrazowych,

4. Cele kulturowe:

- wydobycie tożsamości kulturowej obszaru,
- stworzenie gminnego programu ochrony dóbr kultury.

5. Cele przestrzenne:

- racjonalne wykorzystanie terenów i dbałość o ład przestrzenny,
- tworzenie dobrych wzorców dla budownictwa na terenach wiejskich.

Podjmując działania na rzecz rozwoju gminy należy uwzględnić wewnętrzne czynniki ograniczające jej rozwój, punkty stanowiące jej mocne strony, potencjał rozwojowy gminy oraz zidentyfikowane ex-ante zagrożenia. Analiza SWOT Gminy Kraśnik została przedstawiona w tabeli poniżej:

MOCNE STRONY:	SŁABE STRONY:
<ul style="list-style-type: none">• czyste, nieskażone środowisko,• warunki dla rozwoju agroturystyki,• dobre gleby,• zaplecze owocowo-warzywne,• proinwestycyjne nastawienie władz gminy,• położenie gminy w pobliżu miasta Kraśnika,• położenie gminy przy ważnych szlakach komunikacyjnych (droga krajowa Nr 19 i Nr 74),• istniejące szkoły i placówki oświatowo – kulturalne,• istniejąca infrastruktura techniczna,• podjęcie działań w kierunku budowy kanalizacji sanitarnej na terenie gminy,• płynność finansowa gminy,• racjonalna polityka podatkowa – stosowanie zniżek podatkowych,• duże pokłady gliny – produkcja cegły,• posiadanie Gminnego Centrum Informacji.	<ul style="list-style-type: none">• zły stan dróg gminnych,• brak kanalizacji,• położenie wokół miasta (brak spójności terenowej),• niewystarczająca obsługa komunikacyjna niektórych sołectw,• niewystarczający stan ochrony środowiska,• słabe wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy,• słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna,• małe nakłady finansowe na kulturę i sport,• mała ilość miejsc dla spędzania wolnego czasu,• brak bazy lokalowej dla prawidłowego profilu opieki zdrowotnej,• słaba siła ekonomiczna mieszkańców gminy,• rozdrobienie gospodarstw rolnych,• brak planowania w kierunku rozwoju produkcji rolnej,• niska dochodowość rolnictwa,• bezrobocie, brak nowych miejsc pracy,• ubożenie społeczeństwa,• słaby rozwój przedsiębiorczości,• zbyt mała ilość inwestorów zewnętrznych,• niedostateczne wykorzystanie wolnych

	terenów pod inwestycje, <ul style="list-style-type: none"> • niski poziom wykształcenia społeczeństwa, • wysoka migracja (odpływ wykształconej młodzieży), • niedostateczna promocja gminy.
<p style="text-align: center;">SZANSE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój turystyki, • rozwój drobnej przedsiębiorczości, • położenie przy ważnych szlakach komunikacyjnych, • wykorzystanie wartości kulturowych i historycznych w celu promocji gminy, • pozyskiwanie inwestorów krajowych i zagranicznych, • wykorzystanie wolnych terenów pod inwestycje, • powiększanie arealów leśnych, • alternatywne źródła finansowania, w tym środki pomocowe z UE, • rolnictwo ekologiczne, • agroturystyka - rozwój i tworzenie gospodarstw, • modernizacja i poprawa stanu dróg. 	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mała opłacalność produkcji rolnej (roślinnej i zwierzęcej), • zbyt małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych, • brak rynków zbytu dla rolnictwa, • wzrost bezrobocia, • bliskość miasta Kraśnika (nie wymusza rozwoju infrastruktury społecznej i powoduje podwyższoną emigrację), • stan bezpieczeństwa ludności, • niestabilne prawo, • rosnący deficyt budżetowy państwa, drogie i trudno dostępne kredyty gospodarcze, • obciążanie gmin trudnymi zadaniami rządowymi bez zabezpieczenia środków, •

Zidentyfikowane do osiągnięcia cele główne i cząstkowe oraz wyniki analizy SWOT pozwolą w dalszej części opracowania na zdefiniowanie zadań służących rozwojowi lokalnemu.

2. Lista zadań

Lista zadań do realizacji w bezpośredniej bądź dalszej przyszłości powstała na podstawie analizy celów rozwoju gminy, jej mocnych i słabych stron a także szans i zagrożeń. Zadania te, pogrupowane tematycznie, a w dalszej części niniejszego dokumentu ułożone według kryterium ważności, rozwiązywane będą poprzez realizację konkretnych projektów inwestycyjnych. Dla każdego projektu realizowanego w latach 2004-2006 określone zostaną ramy czasowe jego realizacji, a także źródła finansowania, oczekiwane rezultaty oraz

instytucje odpowiedzialne za wprowadzenie projektu w życie. Projekty długoterminowe, planowane do realizacji w latach późniejszych, zostaną opisane analogicznie na większym poziomie ogólności (dotyczy to w szczególności montażu finansowego poszczególnych projektów).

Zadania inwestycyjne, służące realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kraśnik na lata 2004 – 2013, zostały przyporządkowane zdefiniowanym wcześniej celom cząstkowym. W ramach każdego z nich projekty zostały uszeregowane według kryterium ważności:

1. Cele przyrodnicze i komunalne:

- wydatki inwestycyjne związane z oświetleniem dróg i chodników,
- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej,

2. Cele społeczno – gospodarcze:

a) szkolnictwo:

- wymiana pokrycia dachowego w Szkole Podstawowej w Stróży,
- wymiana pokrycia dachowego w Publicznym Przedszkolu w Stróży,
- termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Stróży, Słodkowie Trzecim i Kowalinie,
- termomodernizacja Publicznego Przedszkola w Stróży,

b) zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców:

- modernizacja ośrodka zdrowia w Stróży (wymiana pokrycia dachowego i wykonanie elewacji),
- termomodernizacja ośrodka zdrowia w Stróży,
- wydatki na zakupy inwestycyjne związane z opieką społeczną,

c) kultura i sport:

- modernizacja świetlic wiejskich,
- modernizacja boisk szkolnych,
- budowa ścieżki dydaktycznej,
- udział Gminy w tworzeniu muzeum ceramiki.

d) administracja publiczna:

- zakup gruntów,
- budowa społeczeństwa informacyjnego poprzez rozbudowę oraz modernizację istniejącej infrastruktury informatycznej gminy oraz jednostek organizacyjnych podlegających UG, a także rozbudowa sieci teleinformatycznej na terenie całej gminy.

3. Rozwój infrastruktury wodnej i sanitarnej:

- budowa sieci kanalizacji deszczowych w Stróży,

- zwodociągowanie wsi Dąbrowa Bór i Mikulin,
- modernizacja ujęcia wody w Stróży,
- budowa ujęcia wody w Spławach Pierwszych i Dąbrowie Bór,
- projekty wodociągów i kanalizacji,
- kompleksowa kanalizacja sanitarna Gminy,
- budowa kanalizacji Stróża – Stróża Kolonia, Suchynia, Pasieka, Słodków Pierwszy, Słodków Drugi, Karpiówka, Stróża Kolonia Druga,
- wydatki na zakupy inwestycyjne związane z eksploatacją sieci wodno – kanalizacyjnej,

4. Rozwój infrastruktury transportowej:

- przebudowa drogi w Mikulinie od Dąbrowy Olbięckiej do byłej Bazy SKR,
- przebudowa drogi gminnej Nr 108375L Stróża Kolonia – Kraśnik (Stacja Kolejowa),
- przebudowa drogi gminnej Nr 108374L Kraśnik – Słodków Pierwszy,
- budowa drogi gminnej Nr 108370L Kraśnik ul. Głęboka – Mikulin,
- przebudowa drogi gminnej Nr 108377L dr. pow. 2735L – Doły Panieńskie (Stróża Kolonia cz. III),
- przebudowa drogi Mikulin – Choiny – Spławy Kolonia - wspólnie z Gminą Trzydnik Duży,
- przebudowa drogi gminnej Nr 108379L dr. pow. 2735L – Stróża Kolonia – dr. gm. 108377L (Stróża Kolonia cz. II – II etap),
- przebudowa drogi gminnej Nr 108380L dr. pow. 2735L – Karpiówka,
- przebudowa drogi gminnej Nr 108371L Pasieka – Pasieka Kolonia – Owczarnia – gr. gminy Trzydnik Duży,
- przebudowa drogi Kowalin Folwark,
- udział gminy w przebudowie drogi powiatowej Podlesie – Mikulin,
- budowa drogi gminnej Suchynia – Nadrzeczna,
- przebudowa drogi w Spławach Pierwszych – ul. Ludmiłowska – Poleśna,
- przebudowa drogi gminnej w Suchyni ul. Podmiejska,
- przebudowa drogi gminnej Nr 108382L dr. pow. 2737L – Słodków III – gr. gminy Szastarka,
- udział gminy w przebudowie drogi powiatowej Słodków Drugi – Szastarka,
- przebudowa drogi w miejscowości Spławy Drugie – Spławy Kolonia,
- przebudowa drogi gminnej Nr 108369L Spławy Drugie – Wólka Olbięcka – Dębowiec – Olbięcín (Spławy Drugie – Niziny),
- przebudowa drogi w miejscowości Spławy Drugie,

- budowa drogi wewnętrznej – drugi pas zabudowy w miejscowości Stróża,
- przebudowa ul. Nadrzecznej w Suchyni,
- opracowanie projektów drogowych,
- budowa chodnika w miejscowości Suchynia, ul. Nadstawna,
- budowa chodnika w miejscowości Stróża (ul. Wapienna),
- udział gminy w budowie chodnika przy drodze powiatowej Stróża – Sulów,
- budowa chodnika przy drodze gminnej w miejscowości Słodków Pierwszy,
- modernizacja chodnika w miejscowościach Splawy Pierwsze – Splawy Drugie – Kowalin,
- modernizacja chodnika w miejscowości Pasieka,
- budowa ścieżek rowerowych,
- budowa oświetlenia w Słodkowie Trzecim – II etap,
- budowa oświetlenia przy drodze gminnej Nr 108368L Splawy Pierwsze – Suchynia ul. Podmiejska,
- budowa oświetlenia przy drodze gminnej Nr 108375L w miejscowości Stróża ul. Wapienna,
- budowa oświetlenia przy drodze gminnej Nr 108377L w miejscowości Stróża Kolonia Trzecia,
- budowa oświetlenia przy drodze gminnej Nr 108379L w miejscowości Stróża Kolonia Druga,
- budowa oświetlenia przy drodze gminnej Nr 108374L w miejscowości Słodków Pierwszy – II etap,
- modernizacja oświetlenia przy drodze powiatowej Słodków Drugi – Szastarka,
- budowa oświetlenia przy ul. Poleśnej w Splawach Pierwszych,
- budowa oświetlenia chodnika w miejscowości Splawy Pierwsze ul. Ludmiłowska – granica miasta.

IV. Realizacja zadań i projektów

Lista zadań, zestawiona w poprzednim rozdziale, przekłada się na poszczególne działania. Te z kolei często podlegają etapowaniu. W poniższej tabeli zestawiono przewidywany harmonogram realizacji projektów. Tabela ta pozwoli na określenie stopnia zapotrzebowania na środki budżetowe i pozabudżetowe w poszczególnych latach.

Tabela zawiera zestawienie działań pogrupowanych według przynależności do określonych wcześniej grup. Zakłada się, że projekty nie zrealizowane w założonym do realizacji roku przechodzą na rok następny.

Działanie	Przewidywany okres realizacji									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
• Kultura i sport										
Modernizacja świetlic wiejskich										
Modernizacja boisk szkolnych										
• Administracja publiczna										
Rozbudowa oraz modernizacja istniejącej infrastruktury informatycznej gminy										
Rozwój infrastruktury wodnej i sanitarnej:										
• Budowa kanalizacji deszczowych										
Budowa sieci kanalizacji deszczowych w Stróży										
• Wodociągowanie gminy										
Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w miejscowości Dąbrowa Bór										
Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w miejscowości Mikulin										
Budowa ujęcia wody w Splawach Pierwszych										
Budowa ujęcia wody w Dąbrowie Bór										
Modernizacja ujęcia wody w Stróży										

Działanie	Przewidywany okres realizacji										
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
• Budowa kanalizacji na terenie gminy											
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Stróża – Stróża Kolonia – I etap											
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Suchynia											
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Pasieka											
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Słodków Pierwszy											
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Słodków Drugi											
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Stróża Kolonia – Karpiówka											
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Słodków Trzeci											
Budowa Kanalizacji sanitarnej w miejscowości Stróża Kolonia Druga											
Rozwój infrastruktury transportowej:											
• Budowa i modernizacja dróg											
Przebudowa drogi w Mikulinie od Dąbrowy Olbięckiej do byłej bazy SKR											

Działanie	Przewidywany okres realizacji										
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Budowa drogi gminnej Nr 108370L Kraśnik – Mikulin											
Przebudowa drogi gminnej Nr 108375L Stróża Kolonia – Kraśnik (Stacja Kolejowa)											
Przebudowa drogi gminnej Nr 108374L Kraśnik – Słodków Pierwszy											
Przebudowa drogi gminnej Nr 108377L dr. pow. 2735L – Doły Panieńskie (Stróża Kolonia cz. III)											
Przebudowa drogi Mikulin – Choiny – Splawy Kolonia wspólnie z gminą Trzydnik Duży											
Przebudowa drogi gminnej Nr 108380L dr. pow. 2735L – Karpiówka											
Przebudowa drogi gminnej Nr 108371L Pasięka – Pasięka Kolonia – Owczarnia – gr. gminy Trzydnik Duży											

Działanie	Przewidywany okres realizacji									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Przebudowa drogi Kowalin Folwark										
Udział gminy w przebudowie drogi powiatowej Podlesie – Mikulin										
Budowa drogi gminnej Suchynia, ul. Nadrzeczna										
Przebudowa drogi gminnej w Splawach Pierwszych, ul. Poleśna										
Przebudowa drogi gminnej Nr 108379L dr. pow. 2735L – Stróża Kolonia – dr. gm. 108377L (Stróża Kolonia cz. II – II etap)										
Przebudowa drogi gminnej Nr 108382L dr. pow. 2737L – Słodków Trzeci – gr. gminy Szastarka										
Udział gminy w przebudowie drogi powiatowej Słodków Drugi – Szastarka										

Działanie	Przewidywany okres realizacji									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Przebudowa drogi w miejscowości Sławy Drugie – Sławy Kolonia										
Przebudowa drogi gminnej Nr 108369L Sławy Drugie – Wólka Olbiecka – Debowiec – Olbiecin (Sławy Drugie – Niziny)										
Przebudowa drogi w miejscowości Sławy Drugie										
Budowa drogi wewnętrznej – drugi pas zabudowy w miejscowości Stróża										
Budowa ścieżek rowerowych										
● <i>Budowa chodników</i>										
Budowa chodnika w miejscowościach Suchynia – Nadstawna										
Budowa chodnika w miejscowości Stróża (ul. Wapienna)										

Działanie	Przewidywany okres realizacji									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Udział gminy w budowie chodnika przy drodze powiatowej Stróża – Sulów										
Budowa chodnika przy drodze gminnej w miejscowości Słodków Pierwszy										
Modernizacja chodnika w miejscowościach Sławy Pierwsze – Sławy Drugie – Kowalin										
Modernizacja chodnika w miejscowości Pasieka										
● <i>Budowa oświetlenia</i>										
Budowa oświetlenia w Słodkowie Trzecim – II etap										
Budowa oświetlenia przy drodze gminnej Nr 108368L. Sławy Pierwsze – Suchynia ul. Podmiejska										
Budowa oświetlenia przy drodze gminnej Nr 108375L w m. Stróża ul. Wapienna										
Budowa oświetlenia przy drodze gminnej Nr 108377L w m. Stróża Kolonia Trzecia										
Budowa oświetlenia przy drodze gminnej Nr 108379L w m. Stróża Kolonia Druga										

Działanie	Przewidywany okres realizacji									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Budowa oświetlenia przy drodze gminnej Nr 108374L w m. Słodków Pierwszy – II etap										
Modernizacja oświetlenia przy drodze powiatowej Słodków Drugi – Szastarka										
Budowa oświetlenia w Splawach Pierwszych przy ul. Poleśnej										
Budowa oświetlenia chodnika w miejscowości Splawy Pierwsze ul. Ludmiłowska – granica miasta										

V. Powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie gminy/powiatu/województwa

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem programowym, który integruje potrzeby społeczności lokalnej w zakresie ładu gospodarczo – infrastrukturalnego, społecznego, kulturowego i ekologicznego. W swoich ustaleniach bazuje na dokumentach i programach planistycznych będących podstawą polityki regionalnej zarówno na poziomie krajowym, wojewódzkim jak i powiatowym. Zgodność Planu Rozwoju Lokalnego ze strategicznymi dokumentami planistycznymi jest warunkiem koniecznym jego skutecznej realizacji.

Niniejszy dokument jest spójny z postulatami innych dokumentów gminnych, takich jak „Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kraśnik” oraz „Strategia Rozwoju Gminy Kraśnik”. Projekty przewidziane do realizacji w Planie Rozwoju Lokalnego mają służyć realizacji rozwoju i rozbudowy infrastruktury technicznej, rozwojowi infrastruktury społecznej, rozwojowi przedsiębiorczości, turystyki i rekreacji, ochrony środowiska. Wszystkie one zostały zdefiniowane w „Strategii Rozwoju Gminy Kraśnik” i są sukcesywnie wdrażane. Ich realizację podzielono na etapy, z których każdy trwa około 3 lata. Obecnie Gmina znajduje się w II z tych etapów. Obejmuje on kontynuację zadań wcześniej rozpoczętych, ze szczególnym ukierunkowaniem na proces rozbudowy infrastruktury technicznej.

„Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kraśnik” określa zasady polityki przestrzennej w poszczególnych strefach na terenie Gminy Kraśnik. W dokumencie tym nakreślono kierunki zmian z wyszczególnieniem strefy potencjalnego rozwoju. Na wszystkich obszarach, wyodrębnionych na terenie Gminy Kraśnik ze względu na swoje specyficzne cechy, realizowane są programy rozwoju (określone w „Strategii Rozwoju Gminy Kraśnik”), jednakże z różnym nasileniem i w innym zakresie.

Dokumenty strategiczne na poziomie lokalnym muszą być spójne z ustaleniami dokumentów programowych na poziomie regionalnym. Ich cele, a co za tym idzie – zadania przewidziane do wdrożenia, wynikają między innymi z wytycznych „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego” oraz „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego”.

„Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego” jako cel generalny stawia „osiągnięcie trwałego rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez wykorzystywanie geograficznego położenia regionu jako platformy współpracy krajów Europy Wschodniej i Zachodniej”.

Generalny cel strategiczny opiera się na siedmiu wybranych priorytetach rozwoju wynikających ze wskazania najbardziej znaczących słabych i mocnych stron oraz aspiracji rozwojowych województwa, uwzględniających wyzwania przyszłości. Są to następujące priorytety:

- tworzenie warunków restrukturyzacji rolnictwa oraz wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich;
- rozbudowa i modernizacja systemu komunikacyjnego i przejść granicznych;
- tworzenie kompleksowych systemów infrastruktury ekonomicznej;
- rozwój systemu przygotowania kadr;
- poprawa kondycji ekologicznej środowiska;
- tworzenie warunków racjonalnej i ekonomicznie efektywnej urbanizacji województwa;
- ochrona i pomnażanie dziedzictwa kulturowego oraz jego wykorzystanie dla harmonijnego rozwoju społecznego.

Natomiast „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego” określa wymiar przestrzenny rozwoju społeczno-gospodarczego regionu oraz warunki realizacji zadań zawartych w Strategii. Oba dokumenty stanowią łącznie podstawowe narzędzie koordynacji działań, służących wspólnym interesom publicznym.

Plan województwa jest podstawowym instrumentem prowadzenia przez samorząd województwa własnej polityki przestrzennego rozwoju. Jest narzędziem służącym porządkowaniu funkcjonalnemu i aktywizacji całego regionu. W dokumencie tym określa się zasady organizacji struktury przestrzennej regionu oraz zadania rządowe i samorządu województwa, służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych, które znajdować się będą w rejestrze wojewódzkim i programach wojewódzkich uchwalanych przez Sejmik Województwa.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego jest wykorzystywany jako szeroka platforma współpracy i współdziałania wszystkich zainteresowanych podmiotów takich jak: samorząd województwa, administracja rządowa

ogólna i administracje specjalne, samorządy lokalne, instytucje pozarządowe, podmioty gospodarcze i społeczeństwo regionu. Poprzez zarysowanie możliwości rozwoju Plan tworzy atrakcyjny wizerunek przyszłości województwa, przyciągający kapitał krajowy i zagraniczny. Pobudza również inicjatywność i przedsiębiorczość własnej społeczności. Plan Województwa jest zbiorem informacji mobilizujących społeczeństwo regionu wokół kluczowych przedsięwzięć w skalach: kraju, regionalnej oraz lokalnych, planowanych na jego obszarze, służących aktywizacji gospodarczej.

Dokumenty planistyczne na poziomie regionalnym muszą być zgodne z Koncepcją Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. To opracowanie zawiera zadania o charakterze rządowym, regionalnym i ponadlokalnym planowane do wdrożenia. Ich ogólny zarys przekłada się na uszczegółowienie w dokumentach planistycznych niższych rządów. Spójność dokumentów planistycznych wszystkich rządów ma zapewnić zrównoważony rozwój naszego kraju we wszystkich dziedzinach życia.

VI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć planu Rozwoju Lokalnego

Wskaźniki oddziaływania to długofalowe konsekwencje zrealizowanych inwestycji wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Dla przejrzystości oceny ujęto tylko te wskaźniki, które będą miały wpływ na szeroko rozumiany rozwój gospodarczy gminy, poprawę stanu środowiska oraz wzrost standardu życia mieszkańców.

Wskaźniki mierzalne:

- powierzchnia gminy zagospodarowana na cele inwestycyjne (w tym agroturystyczne i rekreacyjne) – 200 ha
- liczba gospodarstw agroturystycznych – 10
- ilość nowych miejsc pracy – 150
- liczba nowych firm – 50

Wskaźniki niemierzalne:

- poprawa warunków życia mieszkańców,
- zwiększenie lokalnego potencjału rozwojowego,

- zmniejszenie dysproporcji rozwojowych pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi, poprzez zapewnienie mieszkańcom dostępu do podstawowej infrastruktury technicznej i społecznej o równym standardzie,
- poprawa stanu środowiska naturalnego,
- aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców gminy,
- dostosowanie obszarów zagrożonych marginalizacją do nowych inicjatyw gospodarczych.

VII. Plan finansowy na lata 2004-2006

Aktualna i prognozowana sytuacja finansowa Gminy Kraśnik w okresie programowania 2004 – 2006 została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela nr 38. Plan finansowy budżetu Gminy Kraśnik na lata 2003-2006

L.p.	Wyszczególnienie	Plan na 2003 r.	Wykonanie za 2003 r.	2004 r.	2005 r.	2006 r.
1	Dochody własne	2 423 255	2 354 511	2 337 377	2 350 000	2 400 000
	z tego:					
	Udziały w dochodach budżetu Państwa	715 000	662 261	805 000	810 000	850 000
2	Subwencje z budżetu Państwa	4 183 226	4 183 226	4 232 337	4 300 000	4 300 000
3	Dotacje celowe na zadania zlecone	619 951	619 606	404 286	400 000	400 000
4	Dotacja celowe na zadania własne*	370 151	370 151	-	400 000	400 000
I	Ogółem dochody budżetu 1+2+3+4	7 596 583	7 527 494	6 974 000	8 260 000	8 350 000
II	Pożyczki i kredyty**	-	-	-	-	-
Razem I i II		7 596 583	7 527 494	6 974 000	8 260 000	8 350 000
5	Wydatki bieżące budżetu (bez odsetek od pożyczek)	5 991 724	5 961 681	6 054 000	3 610 000	3 550 000
	w tym wynagrodzenia pochodne	3 502 600	3 502 032	3 578 960	3 650 000	3 700 000
6	Wydatki na inwestycje bez odsetek od pożyczek	1 692 859	1 641 717	920 000	1 000 000	1 100 000
III	Wydatki budżetu 5+6	7 684 583	7 603 398	6 974 000	8 260 000	8 350 000
7	Oprocentowanie pożyczek	-	-	-	-	-
8	Splata pożyczek i kredytów	-	-	-	-	-
IV	Razem poz. 7+8	-	-	-	-	-
Razem III i IV		7 684 583	7 603 398	6 974 000	8 260 000	8 350 000
	Wynik finansowy [I-(III+IV)]	- 88 000	- 75 904	-	-	-
	% udział pozycji IV w dochodach rocznych	-	-	-	-	-
* W tym środki pochodzące z funduszy strukturalnych						
* Pożyczki z WFOŚiGW, kredyty na udział własny na zadania inwestycyjne wieloletnie						

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Urzędzie Gminy.

Zestawienie planowanych wydatków inwestycyjnych Gminy Kraśnik z planowanymi nakładami na realizację Planu Rozwoju Lokalnego przedstawia tabela poniżej.

Tabela nr 39. Planowane wydatki inwestycyjne Gminy Kraśnik w latach 2004-2006

	2004	2005	2006	Razem 2005-2006*
Planowane wydatki inwestycyjne	920 000,00	1 000 000,00	1 100 000,00	2 100 000,00
Planowany wkład własny na realizację PRL	-	1 191 250,00	2 075 000,00	3 266 250,00
Niedobór	-	1 191 250,00	975 000,00	1 166 250,00

Źródło: Opracowanie własne.

* Wykazany w tabeli Nr 39 niedobór w latach 2005-2006 w wysokości 1 166 250,00 zł wynika z uwzględnienia w planie wszystkich zamierzeń inwestycyjnych kwalifikujących się do pomocy zewnętrznej, jak i nie kwalifikujących się do tej pomocy.

Realizacja tych zamierzeń będzie uzależniona od możliwości pozyskania środków, jak i własnych możliwości finansowych. Ponadto wszystkie dodatkowo pozyskane środki będą przeznaczone na inwestycje.

Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego nie powinna być zagrożona przez niedobór środków własnych gminy. Sytuacja, w której wszystkie kwalifikujące się do wsparcia w ramach ZPORR projekty wsparcie takie otrzymują jest oczywiście sytuacją idealną. Uzyskanie dotacji zależy będzie od wielu czynników, m. in. od jakości przygotowania poszczególnych projektów, od konkurencji ze strony innych gmin, od ilości alokowanych środków i wielu innych, w większym lub mniejszym stopniu przewidywalnych czynników. Pamiętać jednak trzeba, że w przypadku braku środków na sfinansowanie projektu zgodnie z planowanym harmonogramem jego realizacja może zostać przesunięta na rok kolejny. I odwrotnie, wolne środki finansowe w danym roku mogą posłużyć na sfinansowanie przyszłorocznych inwestycji. Poza tym, brak zadłużenia gminy pozwala dodatkowo zwiększyć możliwości inwestycyjne dzięki zewnętrznym źródłom finansowania.

Biorąc pod uwagę:

- planowane wydatki inwestycyjne gminy (wyszczególnione w tabelkach powyżej),
- możliwości dofinansowania oferowane przez program ZPORR,
- możliwości dofinansowania z innych źródeł publicznych (pomoc udzielana jednostkom samorządu terytorialnego na realizację inwestycji infrastrukturalnych nie jest pomocą publiczną wg zapisów ustawowych; wsparcie może kumulować się nawet do 100% wydatków),
- uwzględniając brak zadłużenia gminy oraz koszty związane z jego obsługą,

można stwierdzić, że Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kraśnik jest wykonalny z finansowego punktu widzenia.

Gmina zgodnie z dokumentami tematycznymi programów operacyjnych UE musi zapewnić część środków potrzebnych na realizację inwestycji. Po ogólnym oszacowaniu kosztów poszczególnych projektów dokonano ich podziału na źródła finansowania zgodnie z posiadanymi informacjami.

Poniżej przedstawione zostały tabele z poszczególnymi projektami i ich finansowaniem i harmonogramem realizacji. Szczególna uwaga została zwrócona na inwestycje przewidziane na lata 2004 – 2006. W dalszej części opracowania przedstawiona zostanie także ich charakterystyka i szczegółowe informacje dotyczące wskaźników monitorowania.

Inwestycje przewidziane na kolejny okres programowania Unii Europejskiej, tj. lata 2007 – 2013, zostały przedstawione bardziej ogólnie. Związane jest to przede wszystkim z faktem, że na lata 2007-2013 zostanie ustalona kolejna transza funduszy europejskich. Uszczegółowieniu poddane będą wówczas harmonogram, finansowanie oraz szczegółowy opis projektów.

Tabela nr 40. Planowane inwestycje na lata 2004-2006

Planowane inwestycje	Rok 2004			Rok 2005			Rok 2006			2004 - 2006					
	w tys. złotych									Razem	Inne źródła	ZPORR	Inne źródła		
	Razem	Środki własne	ZPORR	Inne źródła	Razem	Środki własne	ZPORR	Inne źródła	Razem					Środki własne	ZPORR
1. Modernizacja i termomodernizacja Ośrodka Zdrowia w Stróży	0	0	0	0	0	0	0	0	50	50	0	0	50	0	0
2. Modernizacja świetlic wiejskich	0	0	0	0	10	0	0	0	10	10	0	0	20	0	0
3. Modernizacja boisk szkolnych	0	0	0	0	0	0	0	0	100	25	75	0	100	25	75
4. Rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury informatycznej gminy	0	0	0	0	100	0	0	0	100	25	75	0	200	50	150
5. Budowa sieci kanalizacji deszczowych w Stróży	0	0	0	0	1 175	881,25	0	0	0	0	0	0	1 175	293,75	881,25
6. Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Dąbrowa Bór	0	0	0	0	360	270	0	0	0	0	0	0	360	90	270
7. Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Mikulin	0	0	0	0	0	0	0	0	150	37,50	112,50	0	150	37,50	112,50
8. Budowa ujęcia wody w Dąbrowie Bór	0	0	0	0	150	112,5	0	0	0	0	0	0	150	37,5	112,5

Planowane inwestycje	Rok 2004			Rok 2005			Rok 2006			2004 - 2006						
	w tys. złotych															
	Razem	Środki własne	ZPORR	Inne źródła	Razem	Środki własne	ZPORR	Inne źródła	Razem	Środki własne	ZPORR	Inne źródła				
9. Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Stróża – Stróża Kolonia – I etap	0	0	0	0	30	0	0	0	3 930	982,5	2 947,5	0	3 960	1 012,5	2 947,5	0
10. Przebudowa drogi gminnej Nr 108375L Stróża Kolonia – Kraśnik (Stacja Kolejowa)	0	0	0	0	0	0	0	0	1 500	375	1 125	0	1 500	375	1 125	0
11. Przebudowa drogi gminnej Nr 108374L Kraśnik – Słoków Pierwszy	0	0	0	0	1 100	275	825	0	0	0	0	0	1 100	275	825	0
12. Przebudowa drogi gm.Nr 108377L dr. pow. 2735L – Doly Panieńskie (Stróża Kolonia cz. III)	0	0	0	0	125	125	0	0	125	125	0	0	250	250	0	0
13. Przebudowa drogi Mikulin – Choiny – Sławy Kol. wspólnie z gm. Trzydnik Duży	0	0	0	0	50	15	0	35	50	15	0	35	100	30	0	70 ¹
14. Przebudowa drogi Kowalin Folwark	0	0	0	0	0	0	0	0	80	80	0	0	80	80	0	0
15. Budowa drogi gm. Suchynia – Nadstawna	0	0	0	0	0	0	0	0	200	100	0	100	200	100	0	100 ²

Planowane inwestycje	Rok 2004				Rok 2005				Rok 2006				2004 - 2006			
	w tys. złotych															
	Razem	Środki własne	ZPORR	Inne źródła	Razem	Środki własne	ZPORR	Inne źródła	Razem	Środki własne	ZPORR	Inne źródła	Razem	Środki własne	ZPORR	Inne źródła
16. Przebudowa drogi gm. Nr 108379L dr. pow. 2735L – Stróża Kolonia – dr. gm. 108377L (Stróża Kolonia cz. II – II etap)	0	0	0	0	150	50	0	100	0	0	0	0	150	50	0	100 ³
17. Udział gminy w przebudowie drogi powiatowej Siodków Drugi – Szastarka	0	0	0	0	0	0	0	0	70	30	0	40	70	30	0	40 ⁴
18. Budowa chodnika w miejscowościach Suchynia – Nadstawna	0	0	0	0	80	40	0	40	0	0	0	0	80	40	0	40 ⁵
19. Udział gminy w budowie chodnika przy drodze powiatowej Stróża – Sulów	0	0	0	0	50	25	0	25	0	0	0	0	50	25	0	25 ⁶
20. Budowa oświetlenia w Siodkowie Trzecim – II etap	0	0	0	0	90	90	0	0	0	0	0	0	90	90	0	0
21. Budowa oświetlenia przy drodze gm. Nr 108375L w m. Stróża ul. Wapienna	0	0	0	0	20	20	0	0	0	0	0	0	20	20	0	0
22. Budowa oświetlenia przy drodze gminnej Nr 108379L w m. Stróża Kolonia Druga	0	0	0	0	20	20	0	0	0	0	0	0	20	20	0	0

Planowane inwestycje	Rok 2004					Rok 2005					Rok 2006					2004 - 2006					
	w tys. złotych																				
	Razem	Środki własne	ZPORR	Inne źródła	Razem	Środki własne	ZPORR	Inne źródła	Razem	Środki własne	ZPORR	Inne źródła	Razem	Środki własne	ZPORR	Inne źródła	Razem	Środki własne	ZPORR	Inne źródła	
23. Budowa oświetlenia przy drodze gminnej Nr 108374L w m. Stodków Pierwszy – II etap	0	0	0	0	0	0	0	0	220	220	0	0	0	220	220	0	0	220	220	0	0
24. Budowa oświetlenia chodnika w miejscowości Splawy Pierwsze (od ul. Ludmiłowskiej do Kraśnika)	0	0	0	0	45	45	0	0	0	0	0	0	45	45	0	0	45	45	0	0	0
Razem	0	0	0	0	3 555	1 191,25	2 163,75	200	6 585	2 075	4 335	175	10 14	3 266,25	6 498,75	375	3 266,25	6 498,75	375	375	375

- 1) środki z budżetu Gminy Trzydnik Duży,
- 2) środki z budżetu Powiatu Kraśnickiego,
- 3) środki na usunięcie klęsk żywiołowych,
- 4) środki z budżetu Powiatu Kraśnickiego,
- 5) środki z budżetu Powiatu Kraśnickiego,
- 6) środki z budżetu Powiatu Kraśnickiego,

Tabela nr 41. Planowane inwestycje na lata 2007-2013

Planowane inwestycje		Razem	Środki własne	ZPORR	Inne źródła
1. Modernizacja Szkoły Podstawowej w Stróży (wymiana pokrycia dachowego)	Okres realizacji	2007			
	Koszt całkowity	60 000,00	60 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	60 000,00	60 000,00	0,00	0,00
2. Modernizacja Publicznego Przedszkola w Stróży (wymiana pokrycia dachowego)	Okres realizacji	2007			
	Koszt całkowity	40 000,00	40 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	40 000,00	40 000,00	0,00	0,00
3. Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Stróży	Okres realizacji	2007			
	Koszt całkowity	60 000,00	60 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	60 000,00	60 000,00	0,00	0,00
4. Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Słodkowie Trzecim	Okres realizacji	2007			
	Koszt całkowity	50 000,00	50 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	50 000,00	50 000,00	0,00	0,00
5. Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Kowalinie	Okres realizacji	2007			
	Koszt całkowity	40 000,00	40 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	40 000,00	40 000,00	0,00	0,00
6. Termomodernizacja Publicznego Przedszkola w Stróży	Okres realizacji	2007			
	Koszt całkowity	30 000,00	30 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	30 000,00	30 000,00	0,00	0,00
7. Budowa ujęcia wody w Splawach Pierwszych	Okres realizacji	2007			
	Koszt całkowity	150 000,00	38 000,00	112 000,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	150 000,00	38 000,00	112 000,00	0,00
8. Modernizacja ujęcia wody w Stróży	Okres realizacji	2010			
	Koszt całkowity	100 000,00	100 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	100 000,00	100 000,00	0,00	0,00

Planowane inwestycje	w złotych			
	Razem	Środki własne	ZPORA	Inne źródła
9. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Suchynia - Pasieka	Okres realizacji 2007			
	Koszt całkowity	250 000,00	63 000,00	187 000,00
	Szacowany koszt roczny	250 000,00	63 000,00	187 000,00
10. Przebudowa drogi w Mikulinie Dąbrowa Olbiecka – była Baza SKR	Okres realizacji 2008			
	Koszt całkowity	130 000,00	130 000,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	130 000,00	130 000,00	0,00
11. Budowa drogi gminnej Nr 108370L Kraśnik, ul. Głęboka – Mikulin	Okres realizacji 2007			
	Koszt całkowity	1 100 000,00	275 000,00	825 000,00
	Szacowany koszt roczny	1 100 000,00	275 000,00	825 000,00
12. Przebudowa drogi gminnej Nr 108380L dr. pow. 2735L – Karpiówka	Okres realizacji 2007			
	Koszt całkowity	280 000,00	280 000,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	280 000,00	280 000,00	0,00
13. Przebudowa drogi gminnej Nr 108371L Pasieka – Owczarnia – gr. gminy Trzydnik Duży	Okres realizacji 2007			
	Koszt całkowity	100 000,00	100 000,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	100 000,00	100 000,00	0,00
14. Udział gminy w przebudowie drogi powiatowej Podlesie – Mikulin	Okres realizacji 2008			
	Koszt całkowity	50 000,00	50 000,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	50 000,00	50 000,00	0,00
15. Przebudowa drogi gm. Nr 108382L dr. pow. 2737L – Słodków Trzeci – gr. gminy Szastarka	Okres realizacji 2007			
	Koszt całkowity	540 000,00	135 000,00	405 000,00
	Szacowany koszt roczny	540 000,00	135 000,00	405 000,00
16. Przebudowa drogi w miejscowości Splawy Drugie – Splawy Kolonia	Okres realizacji 2008			
	Koszt całkowity	70 000,00	70 000,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	70 000,00	70 000,00	0,00
17. Przebudowa drogi gm. Nr 108369L Splawy Drugie – Wólka Olbiecka – Dębowiec – Olbięcín (Splawy Drugie – Niziny)	Okres realizacji 2009			
	Koszt całkowity	310 000,00	78 000,00	232 000,00
	Szacowany koszt roczny	310 000,00	78 000,00	232 000,00

Planowane inwestycje		Razem	Środki własne	ZPORR	Inne źródła
18. Przebudowa drogi gminnej w Sławach Pierwszych Ludmiłowska - Poleśna	Okres realizacji	2008			
	Koszt całkowity	1 200 000,00	1 200 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	1 200 000,00	1 200 000,00	0,00	0,00
19. Przebudowa drogi w miejscowości Sławy Drugie	Okres realizacji	2008			
	Koszt całkowity	30 000,00	30 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	30 000,00	30 000,00	0,00	0,00
20. Budowa drogi wewnętrznej – drugi pas zabudowy w miejscowości Stróża	Okres realizacji	2007			
	Koszt całkowity	1 500 000,00	375 000,00	1 125 000,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	1 500 000,00	375 000,00	1 125 000,00	0,00
21. Budowa ścieżek rowerowych	Okres realizacji	2009			
	Koszt całkowity	20 000,00	20 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	20 000,00	20 000,00	0,00	0,00
22. Budowa chodnika w miejscowości Stróża (ul. Wapienna)	Okres realizacji	2008			
	Koszt całkowity	70 000,00	70 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	70 000,00	70 000,00	0,00	0,00
23. Budowa chodnika przy drodze gminnej w miejscowości Stodków Pierwszy	Okres realizacji	2008			
	Koszt całkowity	100 000,00	100 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	100 000,00	100 000,00	0,00	0,00
24. Modernizacja chodnika w miejscowościach Sławy Pierwsze – Sławy Drugie Kowalin	Okres realizacji	2008			
	Koszt całkowity	60 000,00	60 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	60 000,00	60 000,00	0,00	0,00
25. Modernizacja chodnika w miejscowości Pasieka	Okres realizacji	2009			
	Koszt całkowity	80 000,00	80 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	80 000,00	80 000,00	0,00	0,00
26. Budowa oświetlenia przy drodze gminnej Nr 108368L Sławy Pierwsze – Suchynia ul. Podmiejska	Okres realizacji	2008			
	Koszt całkowity	30 000,00	30 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	30 000,00	30 000,00	0,00	0,00

Planowane inwestycje	Razem	Środki własne	ZPORR	Inne źródła
27. Modernizacja oświetlenia przy drodze powiatowej Słoków Drugi – Szastarka	Okres realizacji 2007			
	Koszt całkowity	30 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	30 000,00	0,00	0,00
28. Budowa oświetlenia przy drodze gminnej Nr 108377L w m. Stróża Kolonia Trzecia	Okres realizacji 2007			
	Koszt całkowity	40 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	40 000,00	0,00	0,00
29. Budowa oświetlenia w Splawach Pierwszych, ul. Poleśna	Okres realizacji 2008			
	Koszt całkowity	60 000,00	0,00	0,00
	Szacowany koszt roczny	60 000,00	0,00	0,00

*Kolejny okres programowania Unii Europejskiej, to jest na lata 2007 – 2013, będzie wymagał sporządzenia odrębnych dokumentów strategicznych na szczeblu centralnym i krajowym. Ponadto zostaną sporządzone nowe dokumenty programowe dotyczące wsparcia z funduszy strukturalnych. W związku z tym planowane obecnie projekty, które mają być zrealizowane w ciągu lat 2007 – 2013, mogą podlegać różnym kryteriom kwalifikowalności kosztów oraz poziomom wsparcia. W związku z nieznaną obecnie procedurą przyznawania wsparcia na kolejny okres programowania UE przyjęto poziom 75% kosztów kwalifikowanych jako wysokość refundacji z ERDF w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

Okres realizacji „2007-2013” oznacza, że na dzień dzisiejszy nie jest znana dokładna data realizacji projektu. W związku z tym koszty rozłożono równomiernie na każdy rok.

Poniżej w postaci tabel została przedstawiona charakterystyka inwestycji przewidzianych do realizacji w latach 2004 – 2006. Dotyczy ona identyfikacji podmiotu odpowiedzialnego za realizację projektu, harmonogramu wdrażania, źródeł finansowania, skróconego opisu technicznego oraz rodzaju i sposobu pomiaru wskaźników obrazujących przebieg tych inwestycji.

TYTUŁ PROJEKTU	Modernizacja i termomodernizacja Ośrodka Zdrowia w Stróży
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	50 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Niniejszy projekt przewiduje przeprowadzenie prac remontowych i modernizacyjnych, polegających na: <ul style="list-style-type: none"> - dociepleniu budynku ośrodka, - wymiana dachu, - wymiana instalacji CO.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 50 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 0,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN - inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2006 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zmodernizowana powierzchnia ośrodka zdrowia, - ilość wprowadzonych udogodnień. <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ilość osób korzystających z nowych obiektów, - poprawa stanu infrastruktury społecznej w gminie. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości życia mieszkańców, - saldo migracji w gminie.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Modernizacja świetlic wiejskich
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	20 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje przeprowadzenie prac adaptacyjnych w świetlicach wiejskich, polegających na wykonaniu łazienek i WC.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 20 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 00,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN - inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2005 i 2006 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia wykonanych sanitariatów, <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie kosztów utrzymania budynku, - zwiększenie ilości zajęć prowadzonych w świetlicach, - poprawa stanu infrastruktury społecznej w gminie. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa warunków życia mieszkańców, - zwiększenie ilości osób biorących udział w organizowanych zajęciach.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Modernizacja boisk szkolnych
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	100 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Niniejszy projekt przewiduje regenerację murawy na istniejących boiskach, wymianę ławek na krzeselka plastikowe, wykonanie punktów świetlnych, urządzenie terenów zielonych.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 25 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 75 000,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2006 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ilość boisk objętych projektem, - powierzchnia zregenerowanej murawy, - ilość wykonanych punktów oświetleniowych, - powierzchnia urządzonych terenów zieleni. <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ilość osób korzystających z nowych obiektów, - ilość godzin zajęć prowadzonych na nowych boiskach. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost standardu obiektów sportowych w gminie, - zwiększenie ilości osób korzystających z obiektów sportowych, - poprawa warunków życia mieszkańców i ich sprawności fizycznej.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Budowa społeczeństwa informacyjnego urzędu oraz jednostek organizacyjnych Gminy Kraśnik
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	200 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje zakup sprzętu komputerowego, specjalistycznych aplikacji i programów niezbędnych do sprawnego funkcjonowania UG, a także docelowo rozbudowę systemów informatycznych na terenie całej gminy.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 50 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 150 000,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu rozpocznie się w roku 2005, a zostanie zakończona w 2006 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba zakupionych zestawów komputerowych, - liczba zakupionych aplikacji, licencji i programów. <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie kosztów funkcjonowania UG, - usprawnienie przepływu informacji, - poprawa stanu infrastruktury komputerowej w gminie. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - sprawniejsza obsługa interesantów w UG Kraśnik, - zwiększenie ilości korzystających z sieci komputerowej w Urzędzie Gminy, jednostkach organizacyjnych Gminy Kraśnik oraz na terenie całej gminy.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Budowa sieci kanalizacji deszczowych w Stróży
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	1 175 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Przedmiotem projektu jest wykonanie rowów odpływowych o długości 2 535 mb, położenie rurociągu o dł. 225 mb oraz 41 przepustów.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 293 750,00 PLN - własne środki budżetowe • 881 250,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2005 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - długość rowów i przepustów, - ilość przepustów. <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie wód zlewni, - poprawa stanu infrastruktury technicznej gminy, - wzrost powierzchni terenów chronionych przed powodzią. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost wartości inwestycyjnej terenu, - poprawa warunków życia mieszkańców, - zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców, - zachowanie istniejących walorów przyrodniczych doliny rzeki Wyżnica, - umożliwienie dalszej zabudowy wzdłuż drogi, - zmieszenie stopnia zanieczyszczenia środowiska - zwiększenie stopnia kontroli zanieczyszczeń środowiska
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Dąbrowa Bór
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	360 000,00 zł
OPIS PROJEKTU	<p>Inwestycja przewiduje zbudowanie około 400 m sieci wodociągowej oraz 40 przyłączy do gospodarstw domowych w miejscowości Dąbrowa Bór.</p> <p>Realizacja tego projektu jest uzasadniona potrzebą ochrony środowiska w związku z niepełną izolacją wód podziemnych oraz poprawy jakości wody. Ponadto celem wdrożenia projektu jest osiągnięcie stabilizacji i rozwój istniejących gospodarstw rolnych.</p>
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 90 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 270 000,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN - inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2005 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - długość nowej sieci wodociągowej, - liczba zbudowanych przyłączy. <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ilość nowoprzyłączonych budynków do sieci wodociągowej, - powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci wodociągowej, - stosunek ilości budynków podłączonych do wodociągu do wszystkich budynków, - poprawa stanu infrastruktury technicznej gminy. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ilość osób korzystających z sieci wodociągowej, - ilość wody konsumowanej w okresie 1 roku, - liczba osób korzystających z sieci wodociągowej, - wzrost poziomu życia mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy, - wielkość migracji w gminie.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Mikulin
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	150 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	<p>Inwestycja przewiduje zbudowanie około 1200 m sieci wodociągowej oraz 20 przyłączy do gospodarstw domowych w miejscowości Mikulin.</p> <p>Realizacja tego projektu jest uzasadniona potrzebą ochrony środowiska w związku z niepełną izolacją wód podziemnych oraz poprawy jakości wody. Ponadto celem wdrożenia projektu jest osiągnięcie stabilizacji i rozwój istniejących gospodarstw rolnych.</p>
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 62 500,00 PLN - własne środki budżetowe • 187 500,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2006 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - długość nowej sieci wodociągowej, - liczba zbudowanych przyłączy. <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ilość nowoprzyłączonych budynków do sieci wodociągowej, - powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci wodociągowej, - stosunek ilości budynków podłączonych do wodociągu do wszystkich budynków, - poprawa stanu infrastruktury technicznej gminy. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ilość osób korzystających z sieci wodociągowej, - ilość wody konsumowanej w okresie 1 roku, - liczba osób korzystających z sieci wodociągowej, - wzrost poziomu życia mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy, - wielkość migracji w gminie.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Budowa ujęcia wody w Dąbrowie Bór
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	150 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje budowę ujęcia wody w miejscowości Dąbrowa Bór.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 37 500,00 PLN - własne środki budżetowe • 112 500,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2005 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ilość zakupionych filtrów, - ilość wykonanych prac. <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez ujęcie wody, - ilość uzdatnionej wody w m³, - poprawa stanu infrastruktury technicznej na terenie gminy. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa warunków bytowych i higienicznych ludności, - ilość wody konsumowanej w ciągu roku, - wielkość migracji w gminie.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Stróża – Stróża Kolonia – I etap
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	3 960 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: <ul style="list-style-type: none"> - budowę 3 910 m sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej, - budowę 172 przykanalików, - budowę 1 przepompowni głównej,
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 1 012 500,00 PLN - własne środki budżetowe • 2 947 500,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2005 i 2006 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ilość metrów nowopowstałej sieci kanalizacyjnej, - ilość zbudowanych przykanalików, <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ilość nowoprzyłączonych do sieci kanalizacyjnej budynków, - długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy, - procentowy wzrost wskaźnika skanalizowania gminy, - zmniejszenie ilości nieoczyszczonych ścieków na dobę, - poprawa stanu infrastruktury technicznej gminy. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost poziomu życia mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy, - wielkość migracji w gminie, - liczba mieszkańców gminy korzystających z kanalizacji.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Przebudowa drogi gminnej Stróża Kolonia – Kraśnik (Stacja Kolejowa)
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	1 500 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Niniejszy projekt przewiduje przebudowę drogi o dł. 4000 m o szerokości 5,5 m i łącznej powierzchni 22 000 m ² . Inwestycja obejmuje wykonanie nawierzchni z masy mineralno-asfaltowej - standardu II o grubości 5 cm 125kg/m ² oraz wykonanie odwodnienia.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 375 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 1 125 000,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN - inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2006 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych dróg gminnych, <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci komunikacyjnej, - nośność zmodernizowanych dróg, - podwyższenie wskaźnika powierzchni dróg objętych modernizacją i ulepszeniem nawierzchni. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba pojazdów korzystających z drogi w okresie 1 roku, - liczba wypadków w okresie 1 roku, - wzrost poziomu życia mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Przebudowa drogi gminnej Kraśnik – Słodków Pierwszy
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	1 100 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Niniejszy projekt przewiduje przebudowę drogi o dł. 3 151 m o zmiennej szerokości od 5,0 m do 6 m i łącznej powierzchni 18 114 m ² . Inwestycja obejmuje wykonanie nawierzchni z masy mineralno-asfaltowej standardu II o grubości 5 cm 125kg/m ² .
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 275 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 825 000,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2005 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych dróg gminnych, <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci komunikacyjnej, - nośność zmodernizowanych dróg, - podwyższenie wskaźnika powierzchni dróg objętych modernizacją i ulepszeniem nawierzchni. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba pojazdów korzystających z drogi w okresie 1 roku, - liczba wypadków w okresie 1 roku, - wzrost poziomu życia mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Przebudowa drogi gminnej dr. pow. 2735L – Stróża Kolonia cz. III
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	250 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Niniejszy projekt przewiduje przebudowę drogi o dł. 1 130 m i szerokości od 3,0 m o łącznej powierzchni 3 379 m ² . Inwestycja obejmie wykonanie nawierzchni z masy mineralno-asfaltowej standardu II o grubości 5 cm 125kg/m ² .
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 250 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 0,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN - inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu rozpocznie się w roku 2005, a zostanie zakończona w 2006 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych dróg gminnych, <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci komunikacyjnej, - nośność zmodernizowanych dróg, - podwyższenie wskaźnika powierzchni dróg objętych modernizacją i ulepszeniem nawierzchni. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba pojazdów korzystających z drogi w okresie 1 roku, - liczba wypadków w okresie 1 roku, - wzrost poziomu życia mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Przebudowa drogi Mikulin – Choiny – Splawy Kolonia wspólnie z gminą Trzydnik Duży
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Trzydnik Duży
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	100 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Udział gminy w przebudowie drogi Mikulin - Choiny wspólnie z gminą Trzydnik Duży.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 30 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 0,00 PLN - środki ze ZPORR • 70 000,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu rozpocznie się w roku 2005, a zostanie zakończona w 2006 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych dróg gminnych, <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci komunikacyjnej, - nośność zmodernizowanych dróg, - podwyższenie wskaźnika powierzchni dróg objętych modernizacją i ulepszeniem nawierzchni. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba pojazdów korzystających z drogi w okresie 1 roku, - liczba wypadków w okresie 1 roku, - wzrost poziomu życia mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Przebudowa drogi Kowalin Folwark
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	80 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Niniejszy projekt przewiduje przebudowę drogi o dł. 600 m i szerokości od 3,0 m i łącznej powierzchni 1 800 m ² . Inwestycja obejmuje wykonanie nawierzchni z masy mineralno-asfaltowej - standard II o grubości 5 cm 125kg/m ² .
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 80 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 0,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2006 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych dróg gminnych, <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci komunikacyjnej, - nośność zmodernizowanych dróg, - podwyższenie wskaźnika powierzchni dróg objętych modernizacją i ulepszeniem nawierzchni. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba pojazdów korzystających z drogi w okresie 1 roku, - liczba wypadków w okresie 1 roku, - wzrost poziomu życia mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Budowa drogi gminnej Suchynia – Nadrzeczna
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	200 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Niniejszy projekt przewiduje budowę drogi o dł. 1000 m i szerokości od 4,0 m i łącznej powierzchni 4 000 m ² . Inwestycja ma obejmować wykonanie nawierzchni z masy mineralno-asfaltowej - standard II o grubości 5 cm 125kg/m ² oraz podbudowę, odwodnienie i budowę chodnika.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 100 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 0,00 PLN - środki ze ZPORR • 100 000,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2006 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych dróg gminnych, - długość wybudowanych utwardzonych poboczy i chodników. <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci komunikacyjnej, - nośność zmodernizowanych dróg, - podwyższenie wskaźnika powierzchni dróg objętych modernizacją i ulepszeniem nawierzchni. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba pojazdów korzystających z drogi w okresie 1 roku, - liczba wypadków w okresie 1 roku, - wzrost poziomu życia mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Przebudowa drogi gminnej dr. pow. 2735L – Stróża Kolonia – dr. gm. 108377L (Stróża Kolonia cz. II – II etap)
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	150 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Niniejszy projekt przewiduje dokończenie przebudowy drogi o dł. 800 m i szerokości 4,0 m i łącznej powierzchni 3 200 m ² . Inwestycja obejmuje wykonanie nawierzchni z masy mineralno-asfaltowej - standard II o grubości 5 cm 125kg/m ² .
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 50 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 0,00 PLN - środki ze ZPORR • 100 000,00 PLN – inne źródła finansowania (środki na usuwanie kłesk żywiołowych)
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2005 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych dróg gminnych, <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci komunikacyjnej, - nośność zmodernizowanych dróg, - podwyższenie wskaźnika powierzchni dróg objętych modernizacją i ulepszeniem nawierzchni. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba pojazdów korzystających z drogi w okresie 1 roku, - liczba wypadków w okresie 1 roku, - wzrost poziomu życia mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Udział gminy w przebudowie drogi powiatowej Słodków Drugi – Szastarka
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	70 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Udział w przebudowie drogi powiatowej Słodków Drugi – Szastarka.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 30 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 0,00 PLN - środki ze ZPORR • 40 000,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2006 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych dróg na terenie gminy, <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci komunikacyjnej, - nośność zmodernizowanych dróg, - podwyższenie wskaźnika powierzchni dróg objętych modernizacją i ulepszeniem nawierzchni. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba pojazdów korzystających z drogi w okresie 1 roku, - liczba wypadków w okresie 1 roku, - wzrost poziomu życia mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Budowa chodnika Suchynia, ul. Nadstawna – I etap
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	80 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Niniejszy projekt przewiduje budowę chodnika o dł. 300 m i szerokości 1,5 m i łącznej powierzchni 450 m ² . Inwestycja obejmuje wykonanie nawierzchni z kostki brukowej gr. 6 cm na podsypce cementowo piaskowej.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 40 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 0,00 - środki ze ZPORR • 40 000,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2005 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - długość wybudowanych chodników, - liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej. <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców, - poprawa stanu infrastruktury technicznej gminy. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba wypadków w okresie 1 roku, - poprawa poziomu życia mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Udział gminy w budowie chodnika przy drodze powiatowej Stróża – Sulów
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	50 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Niniejszy projekt przewiduje budowę kolejnego etapu chodnika o dł. 600 m i szerokości 2,0 m i łącznej powierzchni 1 200 m ² Inwestycja obejmie wykonanie nawierzchni z kostki brukowej gr. 6 cm na podsypce cementowo piaskowej.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 25 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 0,00 - środki ze ZPORR • 40 000,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2005 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - długość wybudowanych chodników, - liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej. <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców, - poprawa stanu infrastruktury technicznej gminy. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba wypadków w okresie 1 roku, - poprawa poziomu życia mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Budowa oświetlenia w Słodkowie Trzecim II etap
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	90 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Przedmiotem projektu budowa oświetlenia drogowego na odcinku 1200 mb. Słupy żelbetowe ŻN – szt. 47. Oświetlenie zaprojektowano oprawami typu SGS 102/150W.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 90 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 0,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2005 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba punktów świetlnych, - długość wybudowanego oświetlenia drogowego. <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - procentowy wzrost wskaźnika oświetlenia gminy, - poprawa stanu infrastruktury technicznej. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost poziomu życia mieszkańców, - liczba wypadków w okresie 1 roku, - wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Budowa oświetlenia przy drodze gminnej w miejscowości Stróża, ul. Wapienna
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	20 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Niniejszy projekt obejmuje budowę oświetlenia drogowego na odcinku istniejącej linii napowietrznej NN, montaż wysięgników, opraw i zabezpieczeń (8 lamp). Oświetlenie zaprojektowano oprawami typu SGS 102 P1 z lampą SON – TP-100 prod. Philips.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 20 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 0,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2005 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba punktów świetlnych, - długość wybudowanego oświetlenia drogowego. <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - procentowy wzrost wskaźnika oświetlenia gminy, - poprawa stanu infrastruktury technicznej. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost poziomu życia mieszkańców, - liczba wypadków w okresie 1 roku, - wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Budowa oświetlenia przy drodze gminnej w miejscowości Stróża Kolonia Druga
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	20 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	<p>Przedmiotem projektu jest oświetlenie drogowe na odcinku istniejącej linii napowietrznej NN, w zakresie modernizacji odcinka tej linii przez Zakład Energetyczny i obejmuje montaż wysięgników, opraw i zabezpieczeń na istniejących.</p> <p>Oświetlenie zaprojektowano oprawami typu SGS 102 P1 z lampą SON – TP-100 oraz SGS 101 P1 z lampą TP –70 – wspólnie z ZE.</p>
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 20 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 0,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2005 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba punktów świetlnych, - długość wybudowanego oświetlenia drogowego. <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - procentowy wzrost wskaźnika oświetlenia gminy, - poprawa stanu infrastruktury technicznej. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost poziomu życia mieszkańców, - liczba wypadków w okresie 1 roku, - wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Budowa oświetlenia przy drodze gminnej w miejscowości Słodków Pierwszy – II etap
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	220 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	<p>Przedmiotem projektu jest budowa II etapu oświetlenia drogowego na odcinku o dł. 1 100 m na słupach żelbetowych ŻN-8, ŻN-10, ŻN-12.</p> <p>Oświetlenie zaprojektowano w 2004 r. oprawami sodowymi typu SGS 102/150W oraz przewodami izolowanymi linii napowietrznej NN typu AsXSn4x25 mm².</p>
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 220 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 0,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2006 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba punktów świetlnych, - długość wybudowanego oświetlenia drogowego. <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - procentowy wzrost wskaźnika oświetlenia gminy, - poprawa stanu infrastruktury technicznej. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost poziomu życia mieszkańców, - liczba wypadków w okresie 1 roku, - wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

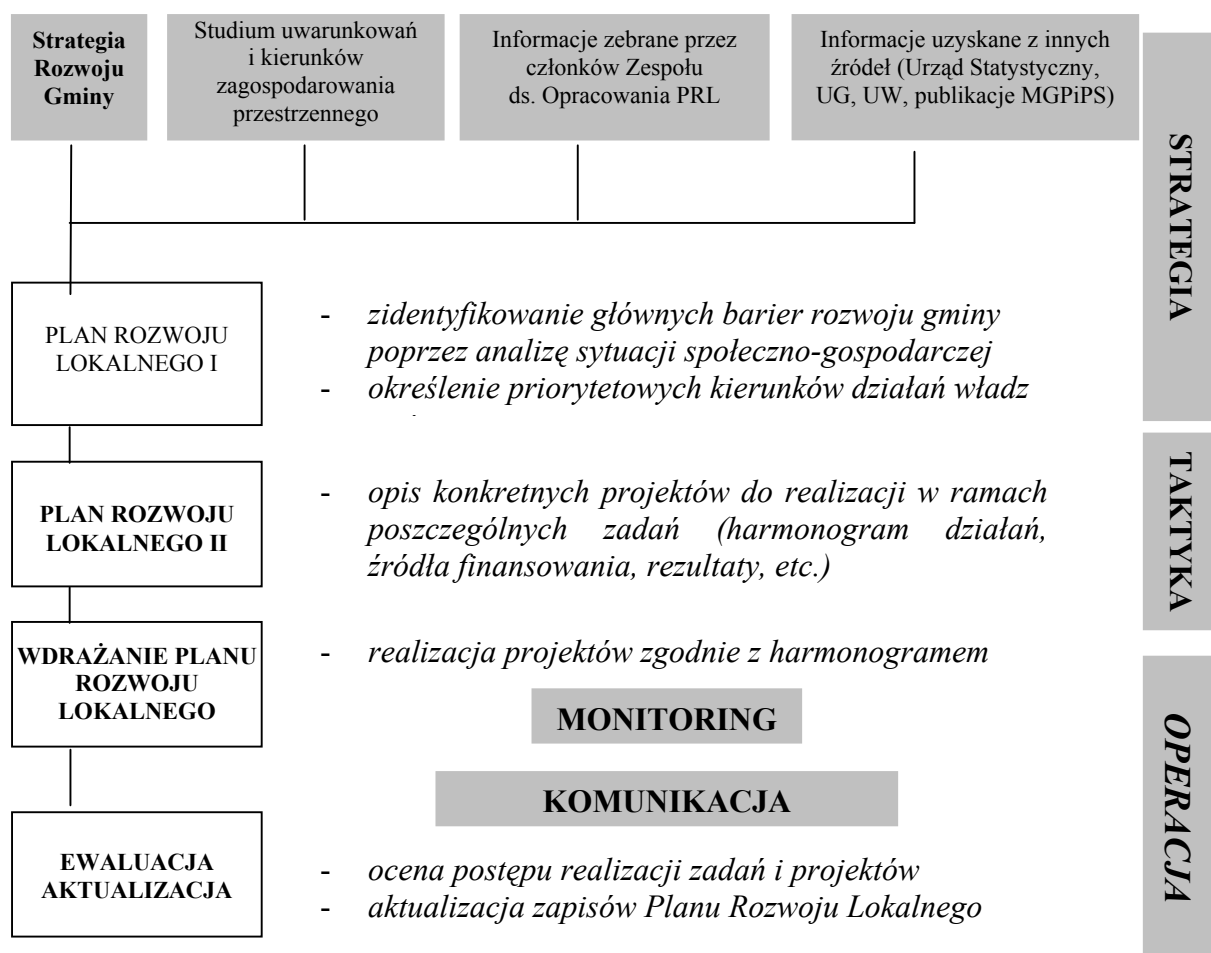
TYTUŁ PROJEKTU	Budowa oświetlenia chodnika w miejscowości Sławy Pierwsze
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Kraśnik
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	45 000,00 PLN
OPIS PROJEKTU	Przedmiotem projektu jest oświetlenie drogowe na odcinku istniejącej linii napowietrznej NN, w zakresie modernizacji odcinka tej linii i obejmuje montaż wysięgników, opraw i zabezpieczeń na istniejących i projektowanych słupach. Oświetlenie zaprojektowano oprawami typu SGS 102/150.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 45 000,00 PLN - własne środki budżetowe • 0,00 PLN - środki ze ZPORR • 0,00 PLN – inne źródła finansowania
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w 2005 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY – WSKAŹNIKI	<p><u>Na poziomie produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba punktów świetlnych, - długość wybudowanego oświetlenia drogowego. <p><u>Na poziomie rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - procentowy wzrost wskaźnika oświetlenia gminy, - poprawa stanu infrastruktury technicznej. <p><u>Na poziomie oddziaływania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost poziomu życia mieszkańców, - liczba wypadków w okresie 1 roku, - wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

VIII. System wdrażania Planu

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji ze społeczeństwem. Wdrożeniu programu towarzyszyć będzie jego ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

Ze względu na swój długookresowy charakter wdrażanie założeń Planu Rozwoju Lokalnego jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych oraz elastyczności w dostosowaniu się do priorytetów w zakresie uzyskiwania zewnętrznych środków finansowych.

Zasady programowania, wdrażania i ewaluacji Planu Rozwoju Lokalnego obrazuje poniższy schemat.

Źródło: Opracowanie własne.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kraśnik powstał przy udziale pracowników Urzędu Gminy oraz przedstawicieli mieszkańców. Autorzy niniejszego opracowania konsultowali jego treść z radnymi Gminy, przedstawili zawartość dokumentu osobom zainteresowanym, a także informowali o zasadności sporządzania Planu w przypadku zamierzeń realizacji inwestycji na terenach wiejskich przy udziale środków Unii Europejskiej. Plan i harmonogram inwestycji został skonsultowany, zweryfikowany pod względem możliwości finansowych oraz organizacyjnych Gminy, zaakceptowany przez radnych. Treść niniejszego dokumentu została przyjęta uchwałą Rady Gminy Kraśnik.

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o harmonogram ich realizacji zawarty we wcześniejszej części niniejszego dokumentu. Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego obejmuje następujące podokresy:

1. 2004 – 2006,
2. 2007 – 2013.

Finansowanie

Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe gminy wskazują, że na realizację przyjętych celów zostanie zabezpieczone 25% wkładu w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

Zakłada się, że niewykonanie wszystkich planowanych zadań w latach 2004-2006 powoduje przesunięcie ich realizacji na lata następne.

Plan finansowy z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania oraz harmonogramu na poszczególne lata został przedstawiony w rozdziale VII.

Instytucja wdrażająca Plan Rozwoju Lokalnego Gminy

Urząd Gminy Kraśnik, jako instytucja wdrażająca Plan, odpowiedzialny będzie za:

- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne,
- bezpośrednią realizację działań przewidzianych w Planie w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawstwem pod kątem terminowości i jakości wywiązania się ze zobowiązania,
- informowanie o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

Działania planowane do realizacji w danym roku zostaną uruchomione poprzez zamieszczenie w uchwale budżetowej na dany rok limitu wydatków na nie przeznaczonych. Kolejne uchwały budżetowe będą określały nakłady na poszczególne działania w wysokości umożliwiającej ich terminowe zakończenie.

Zmiana nakładów przeznaczonych na realizację Planu Rozwoju Lokalnego będzie się odbywać w drodze uchwały Rady Gminy zmieniającej treść uchwały podstawowej.

IX. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

1. Monitoring wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego

Monitorowania wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego oraz jego poszczególnych elementów dokonywać będzie Zespół ds. Opracowania Planu Rozwoju Lokalnego powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Kraśnik Nr 6/2004 z dnia 15 marca 2004 r. Aby zachować ciągłość procesu przygotowania Planu i jego realizacji, w skład Zespołu do spraw inwestycji, rozwoju gminy wchodzi członkowie grupy roboczej, zaangażowanej w sporządzanie Planu Rozwoju Lokalnego:

- Pełnomocnik Zespołu Zadaniowego ds. Planu Rozwoju Lokalnego – Henryk Wiśniewski
- **Konsultant Zespołu Zadaniowego ds. Planu Rozwoju Lokalnego – Piotr Janczarek**
- Członkowie Zespołu Zadaniowego ds. Planu Rozwoju Lokalnego:
 - Stanisława Kość
 - Stanisław Kot
 - Tadeusz Brodowski
 - Edward Pyzik
 - Jerzy Błaszczyk

Do zadań zespołu należy:

- integrowanie działań prowadzonych na stanowiskach związanych z zagospodarowaniem przestrzennym, planowaniem inwestycyjnym, nadzorem technicznym oraz rozwojem gminy,
- przygotowywanie i ocena niezbędnych materiałów umożliwiających ubieganie się o środki finansowe z europejskich funduszy pomocowych.

Monitoring wdrażania Planu powinien odbywać się w sposób ciągły, aby osiągnąć postawione w nim cele. Zaniechanie kontroli realizacji Planu może spowodować spadek skuteczności i efektywności procesu wdrażania. Będzie się ona odbywać systematycznie (raz na pół roku) na zebraniach Zespołu ds. Opracowania Planu Rozwoju Lokalnego. Istnieje możliwość częstszych spotkań po uprzednim zawiadomieniu członków Zespołu. Funkcję Konsultanta Zespołu Zadaniowego pełnić będzie Pan Piotr Janczarek. Obowiązkiem Konsultanta będzie zawiadamianie członków Zespołu o terminach posiedzeń oraz przygotowywanie na posiedzenia szczegółowych informacji na temat postępów w realizacji Planu Rozwoju Lokalnego w formie standardowego raportu monitorującego (Załącznik 1). Obowiązkiem Konsultanta będzie także przygotowywanie protokołów

z posiedzeń Zespołu Zadaniowego, zawierających ustalenia ww. posiedzeń i przesyłanie ich do członków Zespołu. Ponadto Zespół ds. Opracowania Planu Rozwoju Lokalnego analizować będzie ilościowe i jakościowe informacje na temat wdrażanych projektów i całego Planu Rozwoju Lokalnego w aspekcie finansowym i rzeczowym. Celem takiej analizy jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i Planu z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Jeśli w raportach monitoringowych ujawnione zostaną problemy związane z wdrażaniem Planu, Zespół Zadaniowy powinien podjąć działania mające na celu wyeliminowanie pojawiających się trudności wdrożeniowych.

Na koniec każdego podokresu planowania (tzn. w styczniu 2007 i w styczniu 2014 r.) Zespół ds. Opracowania Planu Rozwoju Lokalnego sporządzi raport końcowy, obrazujący faktycznie zrealizowane zadania w kontekście założeń Planu Rozwoju Lokalnego. Wszelkie rozbieżności pomiędzy ustaleniami Planu, a jego rzeczywistym wykonaniem będą w w/w raporcie szczegółowo wyjaśnione. Raport końcowy będzie dostępny do wglądu w Kancelarii Wójta.

2. Ocena Planu Rozwoju Lokalnego

Podstawowym warunkiem wiarygodności i skuteczności ewaluacji jest jej niezależność. Ocena Planu będzie dotyczyła zadań związanych z pierwszym okresem programowania, tj. lat 2004-2006 oraz dwóch lat po jego zakończeniu. Bieżąca ewaluacja realizacji poszczególnych działań przewidzianych w Planie będzie się odbywać na posiedzeniach Zespołu ds. Opracowania Planu Rozwoju Lokalnego. Wyniki tej oceny będą przedstawiane Wójtowi Gminy. Ten z kolei, po dokonaniu analizy raportów, przekaze okresowo sprawozdanie Radzie Gminy.

Podstawą oceny Planu będzie zestaw wskaźników specyficznych dla każdego działania, a także porównanie planowanego harmonogramu i budżetu z rzeczywistymi wartościami. Pracownicy Zespołu do 31 stycznia każdego roku przygotowują raport ewaluacyjny (wg formatu zamieszczonego w Załączniku 2), dotyczący roku poprzedniego. W raporcie tym znajdują się w szczególności informacje o:

- skuteczności - kryterium to pozwala określić czy cele danego projektu (jak i całego Planu) określone na etapie programowania zostały osiągnięte,
- efektywności - kryterium to porównuje zasoby finansowe zaangażowane przy realizacji projektu i Planu z rzeczywistymi osiągnięciami projektu i Planu na poziomie produktu, rezultatu lub oddziaływania,
- użyteczności - kryterium to pozwala ocenić faktyczne efekty projektu i Planu na poziomie produktu, rezultatu i oddziaływania w nawiązaniu do wcześniej zdefiniowanych w Planie Rozwoju Lokalnego potrzeb i problemów.

W raporcie ewaluacyjnym zawarte będą także rekomendacje i proponowane zmiany w Planie Rozwoju Lokalnego. Plan Rozwoju Lokalnego będzie aktualizowany uchwałą Rady Gminy na podstawie rekomendacji i propozycji zmian zawartych w raporcie ewaluacyjnym. Szczegółowe zasady wprowadzania korekt i aktualizowania Planu powinna określać specjalna uchwała w sprawie Planu Rozwoju Lokalnego.

Ponadto proponuje się przeprowadzenie ankiety na początku 2007 oraz na początku 2014 roku. Jej celem będzie uzyskanie informacji od mieszkańców Gminy Kraśnik na temat zmiany warunków życia w odniesieniu do początku każdego okresu programowania.

Osoby te będą dokonywać oceny postępów wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego oraz poszczególnych projektów. Ocena ta będzie się odbywać na podstawie raportów ewaluacyjnych przygotowywanych przez Zespół ds. Opracowania Planu Rozwoju Lokalnego.

- informacja o postępach wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego - każdy mieszkaniec gminy będzie miał możliwość uzyskania informacji o aktualnym stanie prac wdrożeniowych Planu Rozwoju Lokalnego u Konsultanta Zespołu ds. Opracowania Planu Rozwoju Lokalnego, wraz z wglądem w dokumentację (raporty monitoringowe, raporty ewaluacyjne),
- możliwość przekazywania bezpośrednich wniosków na posiedzenia Zespołu ds. Opracowania Planu Rozwoju Lokalnego,
- podjęcie współpracy z mediami lokalnym - podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych przynajmniej raz w roku,
- informacje z prac Zespołu ds. Opracowania Planu Rozwoju Lokalnego zamieszczane na stronie WWW.

Promocja Planu Rozwoju Lokalnego ma na celu stanowienie i utrzymanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Ponadto Gmina Kraśnik, jako instytucja wdrażająca, zapewnia środki informacyjne i promocyjne w zakresie udzielonej pomocy z funduszy strukturalnych. Wykorzystywane środki informacyjne i promocyjne będą miały na celu przede wszystkim informowanie potencjalnych i faktycznych odbiorców pomocy o możliwościach wsparcia ze strony UE oraz informowanie opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy unijnej dla poszczególnych projektów i rezultatach tych działań.

Informowanie i promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego UE w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Planu. Sprawy związane ze środkami informacyjnymi i promocyjnymi stosowanymi przez Państwa Członkowskie odnośnie pomocy z funduszy strukturalnych reguluje Rozporządzenie Komisji Europejskiej nr 1159/2000.

4. Zmiany w Planie Rozwoju Lokalnego

Wobec potencjalnych zmian zarówno w otoczeniu prawnym, gospodarczym, jak i społecznym, tak w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi, jak i wewnętrznymi, niniejszy Plan może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej uchwały Rady Gminy Kraśnik. W szczególności Plan może zostać zmieniony bądź uzupełniony na wniosek Rady Gminy lub Wójta Gminy.

Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w gminie podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych lub poszczególnych mieszkańców albo ich grup, a w szczególności zespołu pracowników Urzędu Gminy prowadzących monitoring wdrażania Planu. Zasadność wprowadzenia proponowanych zmian oceniać będzie Wójt Gminy. Zmiana działań, o których mowa w Planie, jak również ich uszczegółowienie i uzupełnienie, może nastąpić w trakcie wdrażania niniejszego dokumentu, w szczególności po przyjęciu uchwały budżetowej na kolejny rok budżetowy, określającej zadania inwestycyjne lub innych programów, w szczególności Wieloletniego Programu Inwestycyjnego.

Podsumowanie

Lokalny Plan Rozwoju Gminy Kraśnik precyzuje zadania samorządu gminnego na najbliższe 10 lat. W pierwszym roku funkcjonowania dokumentu Polska stanie się pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej. To niewątpliwa szansa na pozyskanie środków z funduszy strukturalnych.

Wysokość funduszy strukturalnych została określona na lata 2004-2006. Kolejna transza funduszy europejskich zostanie ustalona na lata 2007-2013. Jej wielkość będzie uzależniona od oceny wykorzystania funduszy z pierwszej transzy.

Niniejszy dokument jest uszczegółowieniem Strategii Rozwoju Gminy Kraśnik. Należy jednak traktować go jako dokument, który będzie wymagał uszczegóławiania i precyzowania. Dziś, niemożliwe jest szczegółowe określenie projektów na lata 2007 - 2013. Przystąpienie naszego kraju do Unii Europejskiej to z jednej strony szansa na pozyskanie funduszy strukturalnych, ale też obawa na ile nasze rolnictwo, przemysł i handel dostosuje się do nowych warunków. Trudno przewidzieć jak z dostosowaniem poradzą sobie nasza wieś i lokalne firmy.

Opracowanie Planu zostało, po części, wymuszone przez dokumenty określające wymagania dla potencjalnych beneficjentów pomocy. Jednak powstanie tego dokumentu poprzedziło cały szereg konsultacji instytucjonalnych i społecznych. Z pewnością dokument ten będzie z czasem odgrywał jeszcze większą rolę niż została mu przypisana w momencie jego powstawania.

X. Załączniki

Załącznik nr 1

Raport monitoringowy z realizacji projektu

1. Tytuł projektu:

.....

2. Kolejny numer raportu monitoringowego i okres objęty raportem:

.....

3. Dane teleadresowe osoby przygotowującej raport:

.....

.....

4. Opis działań zrealizowanych w okresie objętym raportem monitoringowym:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Harmonogram realizacji projektu:

a) planowany

Etapy realizacji projektu	Rok 200...				Rok 200...				Rok 200...				Rok 200...			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV

b) rzeczywisty

Etapy realizacji projektu	Rok 200...				Rok 200...				Rok 200...				Rok 200...				
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	

6. Finansowa realizacja projektu:

Etapy realizacji projektu	Źródło 1		Źródło 2		Źródło 3		Razem	
	Planowane wydatki	Faktyczne wydatki	Planowane wydatki	Faktyczne wydatki	Planowane wydatki	Faktyczne wydatki	Planowane wydatki	Faktyczne wydatki
RAZEM								

7. Działania jakie zostaną zrealizowane w najbliższym czasie:

.....

.....

.....

.....

.....

8. Informacje o problemach związanych z realizacją projektu:

.....

.....

.....

.....

.....

Raport ewaluacyjny realizacji projektu

1. Tytuł projektu:

.....

2. Kolejny numer raportu i okres objęty raportem ewaluacyjnym:

.....

3. Podstawa sporządzenia raportu ewaluacyjnego (nr raportu monitoringowego z realizacji projektu):

.....

.....

4. Dane teleadresowe osoby przygotowującej raport:

.....

.....

5. Skuteczność realizacji projektu:

Cele:

a) zakładane

.....

.....

.....

.....

.....

b) osiągnięte

.....

.....

.....

.....

.....

1. Efektywność realizacji projektu:

Procentowy wskaźnik rzeczywiście zaangażowanych środków finansowych na realizację projektu w stosunku do zakładanych wydatków w okresie raportowania:

.....

.....

.....

.....

2. Użyteczność realizacji projektu:

Porównanie efektów przeprowadzenia inwestycji (mierzalnych wskaźników) w stosunku do wartości zakładanych w projekcie:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

8. Zalecane zmiany w przebiegu realizacji projektu:

.....
.....
.....
.....

9. Uwagi:

.....
.....
.....
.....

XI. Spis tabel

Tabela nr 1	Ludność Gminy Kraśnik. Stan na 31.12.2003 r.	8
Tabela nr 2	Charakterystyka ludności Gminy Kraśnik wg wieku i płci. Stan na 2002 r.	8
Tabela nr 3	Struktura użytkowania gruntów w Gminie Kraśnik. Stan na 31.12.2002 r.	15
Tabela nr 4	Grunty orne i użytki zielone wg klas bonitacyjnych. Stan na 31.12.2002 r.	16
Tabela nr 5	Grunty rolne wg kompleksów przydatności rolniczej. Stan na 31.12.2002 r.	16
Tabela nr 6	Użytki zielone wg kompleksów przydatności rolniczej. Stan na 31.12.2002 r.	17
Tabela nr 7	Lesistość gmin powiatu kraśnickiego. Stan na 31.12.2002 r.	17
Tabela nr 8	Wydajność źródeł znajdujących się na terenie Gminy Kraśnik	19
Tabela nr 9	Wykaz złóż kruszywa naturalnego w tys. ton w granicach Gminy Kraśnik	23
Tabela nr 10	Wykaz zabytków Gminy Kraśnik objętych ścisłą ochroną konserwatorską	34
Tabela nr 11	Wykaz zabytków Gminy Kraśnik objętych strefą pośredniej ochrony konserwatorskiej	35
Tabela nr 12	Stan wyposażenia Gminy Kraśnik w infrastrukturę techniczną	46
Tabela nr 13	Stan ilościowy dróg gminnych, zakładowych i rolniczych	46
Tabela nr 14	Drogi gminne zlokalizowane na terenie Gminy Kraśnik	47
Tabela nr 15	Drogi powiatowe przebiegające przez teren Gminy Kraśnik	47
Tabela nr 16	Drogi krajowe przebiegające przez teren Gminy Kraśnik	47
Tabela nr 17	Struktura własnościowa gruntów w Gminie Kraśnik. Stan na 31.12.2003 r.	54
Tabela nr 18	Pracujący w gospodarce narodowej w Gminie Kraśnik w latach 1996-2003 wg wybranych sekcji. Stan na 31.12.2003 r.	57
Tabela nr 19	Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Kraśnik wg sektorów i wybranych form prawnych. Stan na 31.12.2003 r.	61
Tabela nr 20	Użytkowanie gruntów w Gminie Kraśnik. Stan na 31.12.2002 r.	62
Tabela nr 21	Charakterystyka gospodarstw rolnych w Gminie Kraśnik. Stan na 31.12.2003 r.	63
Tabela nr 22	Powierzchnia zasiewów w indywidualnych gospodarstwach rolnych. Stan na 31.12.2003 r.	63
Tabela nr 23	Powierzchnia zasiewów upraw zbóż w Gminie Kraśnik	64
Tabela nr 24	Zwierzęta gospodarskie w Gminie Kraśnik	65
Tabela nr 25	Liczba mieszkańców Gminy Kraśnik w latach 1996 – 2003	66

Tabela nr 26	Struktura demograficzna Gminy Kraśnik	68
Tabela nr 27	Ludność Gminy Kraśnik ze względu na płeć	69
Tabela nr 28	Ludność w wieku powyżej 13 roku życia według poziomu wykształcenia	70
Tabela nr 29	Charakterystyka szkół podstawowych na terenie gminy. Stan na 30.09.2004 r.	72
Tabela nr 30	Charakterystyka Publicznego Gimnazjum w Stróży	73
Tabela nr 31	Charakterystyka Gminnej Biblioteki Publicznej w Kraśniku z siedzibą w Stróży. Stan na 31.10.2004 r.	75
Tabela nr 32	Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną (zadania własne i zlecone) w latach 2000 – 2003	81
Tabela nr 33	Udzielona pomoc społeczna w latach 1999 – 2003	81
Tabela nr 34	Dożywianie dzieci w szkołach w latach 1999 – 2003	82
Tabela nr 35	Ludność Gminy Kraśnik wg głównego źródła utrzymania	83
Tabela nr 36	Struktura bezrobocia w Gminie Kraśnik w latach 1998-2003	84
Tabela nr 37	Realizacja zadań i projektów	94
Tabela nr 38	Plan finansowy budżetu Gminy Kraśnik na lata 2003-2006	107
Tabela nr 39	Planowane wydatki inwestycyjne Gminy Kraśnik w latach 2004-2006	108
Tabela nr 40	Planowane inwestycje na lata 2004-2006	110
Tabela nr 41	Planowane inwestycje na lata 2007-2013	114

XII. Spis wykresów

Wykres nr 1	Prognozowana masa odpadów komunalnych wytworzonych w Gminach należących do Związku Międzygminnego w latach 2004-2014	50
Wykres nr 2	Użytkowanie gruntów w Gminie Kraśnik	62
Wykres nr 3	Użytki rolne w gospodarstwach rolnych	62
Wykres nr 4	Powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych	64
Wykres nr 5	Ludność Gminy Kraśnik w latach 1996-2003	66
Wykres nr 6	Struktura wieku w Gminie Kraśnik	67
Wykres nr 7	Przyrost naturalny w Gminie Kraśnik w latach 1996-2003	68
Wykres nr 8	Saldo migracji w Gminie Kraśnik	69
Wykres nr 9	Ludność Gminy Kraśnik wg płci	70
Wykres nr 10	Poziom wykształcenia w Gminie Kraśnik	71
Wykres nr 11	Księgozbiór Gminnej Biblioteki Publicznej w Stróży	75
Wykres nr 12	Czytelnicy korzystający z zasobów bibliotecznych w Gminie Kraśnik	76
Wykres nr 13	Osoby korzystające z pomocy społecznej w Gminie Kraśnik w latach 1999-2003	82
Wykres nr 14	Poziom bezrobocia w Gminie Kraśnik w latach 1998-2003	85
Wykres nr 15	Struktura bezrobocia w Gminie Kraśnik wg płci	85

XIII. Źródła

1. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego, Lublin, październik 2000 r.
2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, Lublin 2002 r.
3. Strategia Rozwoju Gminy Kraśnik, Kraśnik 2000 r.
4. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kraśnik, uchwała Nr XIII/48/2003 Rady Gminy Kraśnik z dnia 20 listopada 2003 r.
5. Program Ochrony Środowiska dla Gmin dla Związku Międzygminnego „Strefa Usług Komunalnych” w Kraśniku, Kraśnik 2004 r.
6. Plan Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego „Strefa Usług Komunalnych” w Kraśniku, Kraśnik 2004 r.
7. Inwentaryzacja Środowiska Przyrodniczego w Gminie Kraśnik, Lublin 1994 r.
8. Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego – Tom II, Lublin 2003 r.
9. Raport z wyników spisów powszechnych 2002, Województwo Lubelskie, Lublin 2003 r.
10. Kraśnik "Mekka Polskiej Cegły". Folder wydany przez Urząd Miejski w Kraśniku, na potrzeby festynu KUP PAN CEGŁĘ, Kraśnik 2003 r.